

Предметни програми од прв циклус на студии на Факултет за менаџмент на еколошки ресурси при МИТ Универзитет Скопје според ЕЛАБОРАТ за усогласување на студиската програма на прв и втор циклус на студии согласно измените на Законот за високото образование од февруари 2011 година - Решение за акредитација бр. 15-273/2-3 од 17.01.2013 и ЕЛАБОРАТ за нова студиска програма на прв циклус на студии за насока Безбедност на храна - Решение за акредитација бр. 15-253/7 од 17.01.2013

Прилог бр. 3		Предметна програма од прв, втор и трет циклус на студии			
1.	Наслов на наставниот предмет	МЕНАЏМЕНТ			
2.	Код	М-МЕН			
3.	Студиска програма	Менаџмент на еколошки ресурси			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Факултет за менаџмент			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв			
6.	Академска година / семестар	Прва година / прв семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	6
8.	Наставник	Проф. д-р Роберт Димитровски			
9.	Предуслови за запишување на предметот	//			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Целите на овој предмет да ги оспособи студентите од областа на менаџментот (организацијата) за поврзување на теориските основи на менаџментот и нивното искористување во областа на практичната работа. Предавањата би требало кај студентите да создадат визија за тоа каде би можеле да се најдат реалните состојби во организациите како и за начините и методите на нивното разрешување. Теориската подготовка во таа Модул и во функција на подигањето на квалуитетот на студиите ќе биде поткрепена со вежби и семинари.				
11.	Содржина на предметната програма				

2. Поим и дефиниција на менаџментот и организацијата
Општ пим за менаџментот, организација на работата, организација на претпријатие
3. Менаџментот како наука
Науката и научните истражувања. Класификација на науките. Менаџментот како наука и како практична дисциплина. Научната теорија и и теоријата на организацијата. Предмет и методи на науката за менаџментот. Предмет на науката за менаџментот. Научни методи за науката. Општи методи на науката за менаџментот. Посебни научни методи во менаџментот. Развој на менаџментот и науката за менаџментот. Теории на менаџментот во зависност од неговиот развој и практика.
4. Менаџментот како практика
Улогата и значењето на менаџментот. Организациски цели и задачи. Дефинирање на целите, намерите и задачите. Цели на системите. Организациски цели. Цели на стопанската организација (трговско друштво, претпријатие). Цели на науката за менаџментот во организацијата на претпријатието. Начела и принципи за организација и организирање.
5. Видови организации и организирање
Видови на организирање. Потполно и делумно организирање. Индивидуално и шематско организирање. Централизација и децентрализација. Видови на организации. Формална и неформална организација. Организации во однос на целите на основање. Организации во однос на емотивната ситуираност на поединецот (примарни и секундарни). Организациска типологија да се дополни од мене
6. Стопански организации
Законски аспекти на стопанските организации. Видови на стопански организации. Обрт и трговец поединец. Трговски друштва.
7. Организациско моделирање
Елементи на организацијата. Внатрешни организациски елементи. Извори и иницијатори на организациските промени. Организациски кризи и проблеми. Судирите како извор на организациски промени. Стресот како последица на организациските промени. Пратење на изворите и причините за организациските промени. Значење на организациските промени. Флексибилност на организацијата. Природата на организациските промени. Одлучување при промените. Процесите на организирање. Организација на претпријатие (приказ)
8. Организациска структура
Поим и дефинирање. Елементи. Видови. Поврзување на организациските единици: систем на врски и односи.
9. Деловни процеси и функции
Функција на истражување и развој. Организација на производство. Набавка. Продажба. Финансиска функција. Сметководство.
10. Управување со организациите
Теориски основи на управувањето во деловните системи. Менаџментот како синтеза на управување и водење. Целите на деловниот систем и менаџерските одлуки. Органи на акционерското друштво. Управувачки менаџмент, надзорен одбор. Извршен менаџмент. Менаџерски стилови.

	11. Функции на менаџментот Менаџмент вештини. Општо за функциите. Планирање. Организирање. Раководење. Контрола. Видови менаџери. Менаџмент одлуки. Консултантство. 12. Менаџмент со човековите ресурси Човек, кадровска функција, човечки ресурси. Менаџмент со човечките ресурси. Развој на човечките ресурси. Проектирање на работата (јоб десигн) Планирање. Избор и вработување. Инвестиции во човечки ресурси. Користење. 13. Организациона култура Општо за ОК. Поим и дефиниција. Функции на културата. Обликување. Класификации и типологија. Одржува и промени на ОК. 14. Деловна етика Поим и дефиниција на етиката. Значење и причина на етичките проблеми. Анализа. Влијание на етиката врз работата. Етички и неетички менаџмент. Примери на добра практика. 15. Менаџмент тенденции Знаењето и информација во функција на менаџментот. Информациска организација. Органска организација. Идни менаџмент логики и форми. Инфо економија.			
12.	Методи на учење аудитивно и аудио-визуелно /			
13.	Вкупен расположлив фонд на време			
14.	Распределба на расположливото време	180		
15.	Форми на наставните активности	15.1	Предавања-теоретска настава	30 часови
		15.2	Вежби (лабараториски, аудирориски), семинари, тимска работа	30 часови
16.	Други форми на активности	16.1	Проектни задачи	20 часови

		16.2	Самостојни задачи	20 часови
		16.3	Домашно учење	80 часови
17.	Начин на оценување		2 колоквиуми во наставата или писмен испит од 2 часа	
	17.1	Тестови		70
	17.2	Семинарска работа/проект, презентација писмена и усна		20
	17.3	Активност и учество		10
18.	Критериуми за оценување (бодови/оценка)		до x 50 бода	5 (пет)
			од 51 x до 60 x бода	6 (шест)
			од 61 x до 70 x бода	7 (седум)
			Од 71 x до 80 x бода	8 (осум)
			Од 81 x до 90 x бода	9 (девет)
			Од 91 x до 100 x бода	10 (десет)
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит			
20.	Јазик на кој се изведува наставата		Македонски јазик	
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата		Интерна евалуација преку анкетен прашалник	
22.	Литература			
	22.1	Задолжителна литература		

		Ред .бр ој	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Кралев Т.	Менаџмент	ЦИМ, Скопје	2004
		2.	Шуклев Б.	Менаџмент	Економски факултет Скопје	2003
		3.				
	22. 2	Дополнителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.				
		2.				
		3.				

Прилог бр. 3		Предметна програма од прв, втор и трет циклус на студии	
1.	Наслов на наставниот предмет		ИНФОРМАТИКА
2.	Код		М-ИНФ
3.	Студиска програма		Менаџмент на еколошки ресурси
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно		Факултет за менаџмент

	институт, катедра, оддел)				
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв циклус			
6.	Академска година / семестар	Прва година/ прв семестар	7 .	Број на ЕКТС кредити	6
8.	Наставник	Проф. Д-р Маријан Стевановски			
9.	Предуслови за запишување на предметот	/			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Запознавање на студентот со основните елементи на информатичкиот систем и примена на тие системи во деловната пракса. Акцентот е ставен на меѓусебната зависност на сите делови кои детално се изучуваат во текот на студиите. Индиректната цел на курсот е изедначување на знаењата на сите студенти кои се различни и по содржина и по пристапот на обработка на различните делови од информатичкиот систем, со цел да можат со разбирање да ги следат специјализираните предавања од стручната област.				
11.	Содржина на предметната програма - Историски развој на комуникацијата и пренос на информациите меѓу субјектите во комуникацијата; поимот и улогата на комуникацискиот систем во описот на реалните системи; комуникацискиот систем како подлога за изработка на информатичките системи. Зависност и развојот на материјалните носители на податоци сè до појавата на компјутерот. Поим за податок, информација и материјализација на записот на носачи на содржини на податоци. - Поим за информатички систем. Елементи на информатичкиот систем; материјална поткрепа, програмска и организациска поткрепа, човечки ресурси, мрежна инфраструктура и содржина на податокот. Основни карактеристики на деловните системи во современи услови, голем број на одделни делови, динамичност на промените, сложеност на односите и врските и сè поголема просторна расфрленост на деловите. Функции на информатичките системи, цел и причини за создавање на информатички систем. Системски пристап во поимањето и опишувањето на реалните системи. - Области на примена на информатичките системи. Врската меѓу информатичкиот и комуникацискиот систем, поврзаноста и на организацискиот и на информатичкиот систем, претпоставки за воведувањето и примената на информатичкиот систем, елементи на информатичката писменост, зависноста на развојот на организацискиот систем за постоење и организираност на информатичкиот систем.				

	- Историски развој на компјутерските системи, претходници на компјутерите, први компјутери, први комерцијални компјутери. Развој на обработката на податоци, зависноста на информатичкиот систем од развојот на информатичката технологија. - Поим за дигитална технологија. Дигитален начин на запишување на податоците, кодирање во работата на компјутерот, точка на кодирање во компјутерот, поими: бит, бајт, машински збор. Развој на системите за запишување на податоците, потребата од код со доволен број пермутации. Редунданца, BCD код (4-битен), EBCD и ASCII кодови (8-битни). Начин на запишување на содржината, пакиран начин на запишување на содржината, непакано запишување на содржината. Проверување на паритетот со помош на паритетен бит (parity bit). - Основен принцип на работа со компјутери, декаден броен систем, бинарен броен систем, октален броен систем, хексадецимален броен систем, претворање на број од декаден во други бројни системи, претворање на броеви од други бројни системи во декаден, основни компјутерски операции во секој од наведените системи, табели на состојби за основните компјутерски операции, начин на запишување на содржината во процесорот на компјутерот, аритметика floating point како начин на запишување на содржина. - Основни елементи на компјутерскиот систем, училишен компјутер, влезни единици, излезни единици, средна единица, надворешна меморија, работни бафери, процесор, регистри, аритметичка логичка единица, управувачка единица, регистри за посебна намена, основни логички делови, делови NE, I, ILI, NI, NILI, EX ILI, декодери, броила, полусобирач, собирач, реализација на собирање, видови и функции на регистри, такт на работа на процесорот, мултиплексор, улогата на магистралата во работата на компјутерот. - Поим за инструкции, видови инструкции, основни делови на инструкциите, начин на изведување на инструкциите. Организирање на микропроцесорот околу една магистрала, организирање на микропроцесорот околу две магистрали, организирање на микропроцесорот околу три магистрали. Организација на микропроцесорот околу 1 магистрала, организација на микропроцесорот околу 2 магистрали, организација на микропроцесорот околу 3 магистрали. Технологија на изработка на елементи на компјутерот, MOS FET технологија, CMOS технологија. Организирање на меморија (2D, 3D, стек (stack) меморија и нејзина реализација). Видови на меморија (ROM, BIOS, PROM, RAM-статички и динамички). Адресирање на мемории, директно адресирање, непосредно адресирање, индиректно адресирање, релативно адресирање во зависност од персоналниот компјутер, адресирање на регистри и со помош на регистри, индексано адресирање, адресирање по страници (страничење). Генерации на компјутери, критериуми на поделба на компјутерите на мали, средни и големи. - Надворешна меморија, магнетски медиуми, магнетска врвца, цврст диск, дискета, технологија на запис на содржината, физичка организација на
--	---

	записот на содржината. Оптичка меморија, технологија и организација на физичкиот запис, CD-ROM, CD-RW, DVD. Трајноста на записите на одделни медиуми. - Виртуелната меморија и нејзината реализација, поим, функција и начин на реализација на прекините. - Монитор, видови, принцип на работа, начин на реализација на точки (пиксели), резолуција, големина на мониторот, брзина на освежување на сликата. Скенер, видови (рачен, за на маса, посебни видови), намена, принцип на работа. Тастатура, тастатура со удар (опис на сите тастатури со удар), тастатури без удар (термо, инџет, ласерски), растерска точка. Фонт (дефиниција), видови на фонтови (векторски, растерски, пропорционален, непропорционален), RIP претворање од векторски во растерски формат. - Организација на обработката односно користење на процесорско време. - Поим за програмски производ, програмски содржини потребни за работење на компјутерот, елементи на системската програмска поддршка, поим за оперативен систем, задачи и намена на оперативните системи, видови на оперативни системи, за еден корисник, за повеќе корисници и мрежни, за една задача и за повеќе задачи, функции на оперативниот систем. - Поим за програмски јазици, елементи на програмскиот јазик, генерации на програмски јазици, видови на програми, видови на програми за преведување, програми за преведување, чекори за преведување со компилатор, чекори за преведување со интерпретација, резултатот од комбинирањето и интерпретирањето. Поим за алгоритам, врската меѓу алгоритмот и процесите во реалниот систем, начин на опишување на системите, блок-дијаграм, дијаграм за текот на податоците. Поим на системите за управување со бази на податоци, функции на DBMS. Животниот циклус на програмскиот производ, методи на развој на програмските производи, основни логички структури. - Поим за датотека, видови на датотеки, секвенцијална датотека, индексна датотека, директна или индиректна датотека, видови на датотеки од аспект на содржината во нив. Бази на податоци, релациски бази, складирање на податоци и димензиски бази на податоци			
12.	Методи на учење аудитивно и аудио-визуелно			
13.	Вкупен расположлив фонд на време	180 часа		
14.	Распределба на расположливото време			
15.	Форми на наставните активности	15.1	Предавања-теоретска настава	30 часа

		15.2	Вежби (лабараториски, аудирориски), семинари, тимска работа	30 часа
16.	Други форми на активности	16.1	Проектни задачи	20 часа
		16.2	Самостојни задачи	20 часа
		16.3	Домашно учење	80 часа
17.	Начин на оценување			
	17.1	Тестови		60 поени
	17.2	Семинарска работа/проект, презентација писмена и усна		30 поени
	17.3	Активност и учество		10 поени
18.	Критериуми за оценување (бодови/оценка)		до 50 бода	5(пет)
			од 51 до 60 бода	6(шест)
			од 61 до 70 бода	7(седум)
			од 71 до 80 бода	8(осум)
			од 81 до 90 бода	9(девет)
			од 91 до 100 бода	10(десет)
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит		Најмногу 20% отсуство од наставата во текот на семестарот	
20.	Јазик на кој се изведува наставата		Македонски јазик	

21.	Метод на следење на квалитетот на наставата		Комисија за самоевалуација			
22.	Литература					
	22.1	Задолжителна литература				
		Ред.бр.ој	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Стевановски М.	Деловна Информатика	МИТ Универзитет Скопје	2012
		2.				
		3.				
	22.2	Дополнителна литература				
		Ред.број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.				
		2.				
		3.				

Прилог бр. 3		Предметна програма од прв, втор и трет циклус на студии			
1.	Наслов на наставниот предмет	АНГЛИСКИ ЈАЗИК 1			
2.	Код	М-АНГ1			
3.	Студиска програма	Менаџмент на еколошки ресурси			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Факултет за менаџмент			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв циклус			
6.	Академска година / семестар	Прва година/ прв семестар	7 .	Број на ЕКТС кредити	6
8.	Наставник	Лектор м-р Анка Веселинова			
9.	Предуслови за запишување на предметот	/			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Запознавање со основните поими од потесна стручна област на англиски јазик, од областа на лексиката и граматиката кои се однесуваат на типични комуникациски ситуации, при што јазикот се применува во определен непосреден контекст. Крајна цел на предметот е активна употреба на писмениот и устен стручен јазик – пасивна употреба, разбирање на чуен или прочитан текст.				
11.	Содржина на предметната програма Комуникација (вокабулар, сумирање на граматички времиња, оставање пораки, пишување е-маил, писмо) Кариери (вокабулар, present simple and continuous tenses, давање совет, пишување CV) Вработување (вокабулар, past simple and present perfect, прашување за преференции, пишување мотивационо писмо) Увоз-Извоз (вокабулар, бројни и небројни именки, порачување на производи, пишување попатно писмо за фактура) Маркетинг (вокабулар модални глаголи, правење логички поврзувања, пишување формално				

	follow-up писмо) Малопродажба (вокабулар, форми за идно време, купување онлајн, пишување мемо			
12.	Методи на учење аудитивно и аудио-визуелно			
13.	Вкупен расположлив фонд на време		180 часа	
14.	Распределба на расположливото време			
15.	Форми на наставните активности	15.1	Предавања-теоретска настава	30 часа
		15.2	Вежби (лабараториски, аудирориски), семинари, тимска работа	30 часа
16.	Други форми на активности	16.1	Проектни задачи	20 часа
		16.2	Самостојни задачи	20 часа
		16.3	Домашно учење	80 часа
17.	Начин на оценување			
	17.1	Тестови		60 поени
	17.2	Семинарска работа/проект, презентација писмена и усна		30 поени
	17.3	Активност и учество		10 поени
18.	Критериуми за оценување (бодови/оценка)		до 50 бода	5(пет)
			од 51 до 60 бода	6(шест)

		од 61 до 70 бода		7(седум)			
		од 71 до 80 бода		8(осум)			
		од 81 до 90 бода		9(девет)			
		од 91 до 100 бода		10(десет)			
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит		Најмногу 20% отсуство од наставата во текот на семестарот				
20.	Јазик на кој се изведува наставата		Македонски јазик				
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата		Комисија за самоевалуација				
22.	Литература						
	22.1	Задолжителна литература					
		Ред .бр ој	Автор	Наслов	Издавач	Година	
		1.	Jon Naunton,	Pro File 2	Oxford University Press	2005	
		2.	Michael Duckworth	Business Grammar and Practice	Oxford University Press	2009	
		3.					
	22.	Дополнителна литература					

	2	Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	David Grant, John Hughes & Rebecca Turner	Business Result Pre-intermediate Student's Book	Oxford University Press	2009
		2.				
		3.				

Прилог бр. 3		Предметна програма од прв, втор и трет циклус на студии			
1.	Наслов на наставниот предмет	ХЕМИЈА И ПРИМЕНА НА ХЕМИСКИ СРЕДСТВА ВО ЖИВОТНАТА СРЕДИНА			
2.	Код	МЕР-ХПХЖС			
3.	Студиска програма	Безбедност на храна			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Факултет за менаџмент на Еколошки ресурси			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв			
6.	Академска година / семестар	По избор на кандидатот	7.	Број на ЕКТС кредити	6
8.	Наставник	Проф. д-р Благица Цекова			
9.	Предуслови за запишување на предметот	//			
10.	Ц ели на предметната програма (компетенции) Целта на овај предмет е да ги воведe студентите во основните поими и закони од неорганската и органската хемија. Да ги проучи некои хемиски средства кои влијаат врз животната средина.				

11.	Со држина на предметната програма 1. Вовед во хемијата како природна наука. 2. Материја, енергија, видови супстанци, елементи смеси и соединенија. 3. Основни закони во хемијата. Структура на атомот, атомско јадро и обвивка. Структура на молекулата. Хемиски врски и валентност. Елементите во периодниот систем. 4. Колоидни системи. 5. Органска хемија. Структура и реактивност на органските соединенија. 6. Познавање на зооцидите од хемиско и природно потекло. 7. Акарациди, Инсектициди Родентициди, Лимациди, Авициди, Нематоциди, Хербициди, Фунгициди. 8. Влијание и примена на хемиските средства во заштитата на растенијата и шумите врз животната средина. 9. Влијание и примена на минералните ѓубрива на растенијата и шумите врз животната средина. Практична настава: Ги следи предавањата.			
12.	Методи на учење аудитивно и аудио-визуелно /			
13.	Вкупен расположлив фонд на време			
14.	Распределба на расположливото време		180	
15.	Форми на наставните активности	15.1	Предавања-теоретска настава	30 часови
		15.2	Вежби (лабараториски, аудирориски), семинари, тимска работа	30 часови
16.	Други форми на активности	16.1	Проектни задачи	20 часови
		16.2	Самостојни задачи	20 часови

		16.3	Домашно учење			80 часови
17.	Начин на оценување		2 колоквиуми во наставата или писмен испит од 2 часа			
	17.1	Тестови			70	
	17.2	Семинарска работа/проект, презентација писмена и усна			20	
	17.3	Активност и учество			10	
18.	Критериуми за оценување (бодови/оценка)		до x 50 бода		5 (пет)	
			од 51 x до 60 x бода		6 (шест)	
			Од 61 x до 70 x бода		7 (седум)	
			Од 71 x до 80 x бода		8 (осум)	
			Од 81 x до 90 x бода		9 (девет)	
			Од 91 x до100 x бода		10 (десет)	
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит					
20.	Јазик на кој се изведува наставата		Македонски јазик			
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата		Интерна евалуација преку анкетен прашалник			
22.	Литература					
	22.1	Задолжителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	С. Арсенијевиќ,	Органска Хемија,	Научна књига Београд	1997
		2.				
		3.				

	22.2	Дополнителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	A Taylor	Органска хемија	Научна књига Београд	1995
		2.				

Прилог бр. 3		Предметна програма од прв, втор и трет циклус на студии			
1.	Наслов на наставниот предмет	ЗООЛОГИЈА			
2.	Код	МЕР-300			
3.	Студиска програма	Еколошки ресурси			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Факултет за менаџмент на еколошки ресурси			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв			
6.	Академска година / семестар	По избор на кандидатот	7.	Број на ЕКТС кредити	6
8.	Наставник	Доц. д-р Даниела Беличовска			
9.	Предуслови за запишување на предметот	//			
10.	Ц ели на предметната програма (компетенции) Запознавање на студентите со животинскиот свет, почнуваќи од животинска клетка до огромен број животни на копното и водата, на почвата и воздухот. Таксономија на безрбетни и рбетните животни, нивната градба и филогенетскиот развој на одделните органски системи и апарати. Значењето на животните за човекот и животната средина.				
11.	Со држина на предметната програма Вовед во зоологијата.				

	Таксономија на животните. Разлика помеѓу човекот растенијат и животните. Големина форма и симетрија кај животните. Животинска клетка, ткиво, орган. Приказ на развитокот на органските системи кај безрбетници и рбетници: кожа, потпирачки, мускулен, систем за дишење, за циркулација, за варење, за излучување, хормонален, нервен, репродуктивен, сетила. Биологија на животните. Зоогеографија. Палеонтологија. Еволуција, Биодиверзитет, загрозени животни и нивна заштита. Животни со посебно значење за животната средина, полезни, помагачи, штетници. Однос човек-животно-животна средина. Практична настава: Градба на животински организам. Систематика и распознавање на рбетници и безрбетници. Проучување на полезните животни за животната средина и нивно менаџирање. Посета на природно научен музеј. Посета на зоолошка градина. Посета на трите национални паркови. држина на предметната програма			
12.	Методи на учење аудитивно и аудио-визуелно /			
13.	Вкупен расположлив фонд на време			
14.	Распределба на расположливото време		180	
15.	Форми на наставните активности	15.1	Предавања-теоретска настава	30 часови
		15.2	Вежби (лабараториски, аудирориски), семинари, тимска работа	30 часови
16.	Други форми на активности	16.1	Проектни задачи	20 часови
		16.2	Самостојни задачи	20 часови
		16.3	Домашно учење	80 часови
17.	Начин на оценување		2 колоквиуми во наставата или писмен испит од 2 часа	

	17.1	Тестови			70
	17.2	Семинарска работа/проект, презентација писмена и усна			20
	17.3	Активност и учество			10
18.	Критериуми за оценување (бодови/оценка)			до x 50 бода	5 (пет)
				од 51 x до 60 x бода	6 (шест)
				од 61 x до 70 x бода	7 (седум)
				Од 71 x до 80 x бода	8 (осум)
				Од 81 x до 90 x бода	9 (девет)
				Од 91 x до 100 x бода	10 (десет)
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит				
20.	Јазик на кој се изведува наставата			Македонски јазик	
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата			Интерна евалуација преку анкетен прашалник	
22.	Литература				
	22.1	Задолжителна литература			
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач
		1.	Matonickin I.	Орса zoologija	Zagreb,
		2.	Шапкарев J.	Зоологија на безрбетници	
		3.			
	22.2	Дополнителна литература			

		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Димовска А.	Зоологија на рбетни животни,		1991
		2.				

Прилог бр. 3		Предметна програма од прв, втор и трет циклус на студии			
1.	Наслов на наставниот предмет	ПРЕРАБОТКА НА ПРОИЗВОДИ ОД АНИМАЛНО ПОТЕКЛО			
2.	Код	МЕР-ППАП			
3.	Студиска програма	Безбедност на храна			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Факултет за менаџмент на еколошки ресурси			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв			
6.	Академска година / семестар	По избор на кандидатот	7.	Број на ЕКТС кредити	6
8.	Наставник	Доц.д-р Даниела Беличовска			
9.	Предуслови за запишување на предметот	//			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Целта на предметот е да се запознаат студентите со основите за преработката на месо и месните производи.				
11.	1. Системи за безбедност во примарно сточарско производство; вовед и имплементација на системите за безбедност во целокупното фармерско производство; контролни точки и стандарди;				

	екологија на отпадоци од фармерски производство			
	2. Хигиена на сместување, одгледување и експлоатација на животните			
	3. Методи за оценка на благосостојба на животните; хумано постапување со животните при транспорт			
	4.Хемиски состав на месото			
	5.Хигиена на молзење и опрема за молзење			
	6.Хигиена на опрема за производство на јајца			
	7.Почетен квалитет на млеко			
	8.Почетен квалитет на месо			
	9.Квалитет на јајца			
12.	Методи на учење аудитивно и аудио-визуелно /			
13.	Вкупен расположлив фонд на време			
14.	Распределба на расположливото време		180	
15.	Форми на наставните активности	15.1	Предавања-теоретска настава	30 часови
		15.2	Вежби (лабараториски, аудиториски), семинари, тимска работа	30 часови
16.	Други форми на активности	16.1	Проектни задачи	20 часови
		16.2	Самостојни задачи	20 часови
		16.3	Домашно учење	80 часови
17.	Начин на оценување		2 колоквиуми во наставата или писмен испит од 2 часа	
	17.1	Тестови		70
	17.2	Семинарска работа/проект, презентација писмена и усна		20

	17.3	Активност и учество			10
18.	Критериуми за оценување (бодови/оценка)			до x 50 бода	5 (пет)
				од 51 x до 60 x бода	6 (шест)
				од 61 x до 70 x бода	7 (седум)
				Од 71 x до 80 x бода	8 (осум)
				Од 81 x до 90 x бода	9 (девет)
				Од 91 x до 100 x бода	10 (десет)
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит				
20.	Јазик на кој се изведува наставата			Македонски јазик	
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата			Интерна евалуација преку анкетен прашалник	
22.	Литература				
	22.1	Задолжителна литература			
		Ред.б рој	Автор	Наслов	Издавач Година
		1.	М.Данев	Хигиена и технологија на месо, риби, јајца и нивни производи	Скопје 1999
		2.	Б.Џинлески	Месо и преработки на месо	Скопје 1991
	22.2	Дополнителна литература			
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач Година

		1.	Борислав Г. Џинлески	Чување и преработка на месо	УКИМ , Скопје	1964
		2.	Neville G. Gregory, Temple Grandin	Animal Welfare and Meat Production	CABI Head office	2007

Прилог бр. 3		Предметна програма од прв, втор и трет циклус на студии			
1.	Наслов на наставниот предмет	МАТЕМАТИКА			
2.	Код	М-МАТ			
3.	Студиска програма	Менаџмент на еколошки ресурси			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Факултет за менаџмент			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв циклус			
6.	Академска година / семестар	Прва година/ втор семестар	7 .	Број на ЕКТС кредити	6
8.	Наставник	Проф. д-р Маријан Стевановски			
9.	Предуслови за запишување на предметот				
10.	Цели на предметната програма (компетенции):				
11.	Содржина на предметната програма 1.Елементи од математичката логика 1.1 Основни поими: константа, променлива, терм, исказ, формула, равенство 1.2 Исказно сметање: исказ, вистинитост на исказ, сложен исказ, основни логички				

операции (негација, конјункција, дисјункција, импликација, еквиваленција)

1.3 Исказни формули: вистинитост на исказна формула, видови исказни формули (тавтологија, контрадикција, неутрална формула)

1.4 Логички закони: двојна негација, исклучување на трето, непротивречност, комутативни, асоцијативни и дистрибутивни закони, закони на Де Морган, контрапозиција)

1.5 Квантификатори: универзален и егзистенцијален квантификатор, синоними.

2. Множества, релации, пресликувања

2.1 Основни поими: елемент на множество, Венов дијаграм, еднаквост на множества, бројни множества, подмножество, празно множество

2.2 Операции со множества: пресек, унија, разлика, симетрична разлика, комплемент на множество, универзално множество

2.3 Декартов производ на множества, Декартов квадрат, дијагонала во Декартов квадрат кардинален број, конечно и бесконечно множество

2.4 Релации: кореспонденција, дефиниција на релација, видови релации.

2.5 Пресликувања: оригинал, слика, домен, кодомен, состав на пресликувања, идентична трансформација на множесво, инверзно пресликување, видови на пресликувања (инјекција, сурјекција, биекција), елементи од комбинаторика (пермутации, варијации, комбинации)

3. Основни бројни множества

3.1 Природни броеви, проширени множество на природните броеви, основни аритметички операции, НЗД, НЗС, математичка индукција

3.2 Множество на цели броеви

3.3 Множество на рационални броеви

3.4 Множество на реални броеви: претставување на броевите на реалната права, апсолутна вредност, линеарни неравенки со една променлива, броен интервал, биномна формула, точки во рамнина

4. Детерминанти и матрици

4.1 Детерминанти: детерминанти од втор, трет и повисок ред. Особини на детерминантите и нивно пресметување

4.2 Матрици: видови матрици. Операции со матрици, Елементарни трансформации на матрици

5. Системи линеарни равенки

5.1 Крамеров метод: услови за постоење на решение

5.2 Гаусов метод на елиминации, модификации на Гаусов метод

6. Низи од реални броеви

6.1 Дефиниција на низа

6.2 Особини на низи

6.3 Аритметичка и геометриска прогресија

6.4 Гранична вредност на низа

6.5 Операции со конвергентни низи

6.6 Карактеристични гранични вредности

7. Функции од една реална променлива

7.1 Поим за функција од една реална променлива

7.2 Својства на функции од една реална променлива: Ограниченост. Монотоност. Парност и непарност. Периодичност

7.3 Елементарни функции: Линеарна, квадратна, експоненцијална, логаритамска, тригонометриски функции

7.4 Гранична вредност на функција

7.5 Операции со гранични вредности на функции

	7.6 Некои карактеристични гранични вредности на функции 8. Диференцијално сметање 8.1 Поим за извод на функција 8.2 Правила за диференцирање 8.3 Извод од сложена функција 8.4 Геометриско толкување на поимот за извод на функција 8.5 Изводи од повисок ред 8.6 Испитување тек и график на функција			
12.	Методи на учење аудитивно и аудио-визуелно			
13.	Вкупен расположлив фонд на време			
14.	Распределба на расположливото време	180		
15.	Форми на наставните активности	15.1	Предавања-теоретска настава	30 часа
		15.2	Вежби (лабараториски, аудирориски), семинари, тимска работа	30 часа
16.	Други форми на активности	16.1	Проектни задачи	20 часа
		16.2	Самостојни задачи	20 часа
		16.3	Домашно учење	80 часа

17.	Начин на оценување					
	17.1	Тестови			60 поени	
	17.2	Семинарска работа/проект, презентација писмена и усна			30 поени	
	17.3	Активност и учество			10 поени	
18.	Критериуми за оценување (бодови/оценка)		до 50 бода		5 (пет)	
			од 51 до 60 бода		6 (шест)	
			од 61 до 70 бода		7 (седум)	
			Од 71 до 80 бода		8 (осум)	
			Од 81 до 90 бода		9 (девет)	
			Од 91 до100 бода		10 (десет)	
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит		Најмногу до 3 отсуства во текот на семестарот			
20.	Јазик на кој се изведува наставата		Македонски јазик			
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата		Комисија за самоевалуација			
22.	Литература					
	22.1	Задолжителна литература				
		Ред .бр ој	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Јанев Д.	Математика за економисти	Економски факултет УКИМ Скопје	2001

		2.	Salzman S., Clendenen G., Miller C.	Mathematics for Business	Pearson Education Canada	2010
		3.	Barnett A., Ziegler M., Byleen K. E.	College Mathematics for Business, Economics, Life Sciences and Social Sciences	Prentice Hall PTR	2010
	22. 2	Дополнителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.				
		2.				
		3.				

Прилог бр. 3		Предметна програма од прв, втор и трет циклус на студии			
1.	Наслов на наставниот предмет	ОСНОВИ НА БИЗНИС			
2.	Код	МЕР-ОБ			
3.	Студиска програма	Менаџмент на Еколошки ресурси			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Факултет за менаџмент на Еколошки ресурси			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв			
6.	Академска година / семестар	Прва година / втор семестар			Број на ЕКТС

			7.	кредити 6
8.	Наставник	Доц. д-р Сања Николиќ		
9.	Предуслови за запишување на предметот	//		
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Целта на предметот е усвојување на темелни знаења од економијата што на студентите ќе им помогне во совладувањето на останатите дисциплини од подрачјето на организацијата и стопанството. Студентите ќе се оспособат за нанлиза на економските проблеми, што ќе им помогне во праксата при донесувањето на деловни одлуки, а усвојувањето на макроекономските поими ќе овозможи валоризација на економската политика и проценка на влијанието на мерките на економската политика на деловните претпријатија			
11.	Содржина на предметната програма Темелни прашања во економијата Поим и значење на економијата. Макроекономија и микроекономија. Развој на економска мисла. Пазарно стопанство. Алтернативни економски состави. Закон за ограничени ресурси. Три темелни економски проблеми. Основни производни фактори. Технолошки можности на општеството. Граница на производни можности. Опортунитетен трошок. Закон за опаѓачки приноси. Економија на константен, растечки и опаѓачки обем. Специјализација и поделба на трудот. Темелни елементи на понудата и побарувачката Пазарен механизам. Побарувачка. Закон на побарувачка. Одредување на побарувачката. Крива на побарувачката. Ефект на супституција. Ефект на доход. Промена на побарувачката. Понуда. Одредување на понудата. Крива на понудата. Пазарна рамнотежа. Еластичност на побарувачката. Елементи кои ја одредуваат еластичноста. Еластичност на понудата. Примена на понудата и побарувачката. Побарувачката и однесувањето на потрошувачите. Корисност. Закон за опѓачка гранична корисност. Изедначување на граничната корисност. Пазарни структури Потполна конкуренција. Однесување на претпријатијата во услови на потполна конкуренција. Модели на непотполна конкуренција. Дефиниција на непотполна конкуренција. Однесување на учесниците во непотполна конкуренција. Видови непотполна конкуренција монопол, олигопол и монополска конкуренција. Извори на непотполна конкуренција. Препреки на кај конкуренцијата. Диференцијација на производи и цени. Мерење на пазарната моќ – коефициенти на концентрација. Однесување на големите претпријатија. Шумпетерова хипотеза. Доход и одредување на цените на производните фактори Побарувачка за инпути. Понуда на производни фактори. Плати и пазар на труд. Побарувачка на работна сила. Детерминанти на побарувачката. Понуда на работна сила. Детерминанти на понудата. Разлики во платите на различни групи на работници. Разлики во квалитетот на работата. Неконкурентни групи на пазарот на труд. Одредување на цените наприродните ресурси. Капитал, камата и профит. Стапка на принос на капитални добра. Теорија на капитал. Фактори на каматата. Реална и номинална каматна стапка. Профит. Фактори на профитот. Улога на државата во стопанството Пазари и економска ефикасност. Алокациска улога на пазарот. Ограничување и недостатоци на пазарот. Инструменти на економската политика. Макроекономска стабилизација. Функции и оперативни задачи на модерната држава. Јавна и приватна сопственост. Пазарна неуспешност поради екстерналии. Распределба на доходот Распределба на доходот и богатството. Лоренцова крива. Мерење на нееднаквоста помеѓу нивоата на доходот. Трендови на нееднаквост и сиромаштија. Потекло на нееднаквоста. Нееднаквост на висината на платите – знаење и вештини, интензитет на работа, разлика помеѓу занимањата, разлики во образованието. Нееднаквост на			

доходите од сопственост. Еднаквоста наспроти ефикасноста.

Темелни концепти на макроекономијата

Макроекономски цели. Инструменти на економската политика. Макроекономските политики и цели во пракса. Агрегатна понуда и побарувачка. Мерење на производството и доходот на макро ниво. Бруто домашен производ. Две мерки на вкупниот производ: тек на производот и тек на трошоците. Проблем ана двостепено пресметување. Номинален и реален БДП. Дефлационирање по пат на индекси на цени, расположив доход. Лична потрошувачка. Маргинална склоност кон потрошувачка. Штедење. Маргинална склоност кон штедење. Инвестиции и создавање на капиталот. Фактори на инвестиција.

Пари и банкарство

Развој на парите. Функции на парите. Компоненти на паричната понуда. Побарувачка за пари. Деловно банкарство. Функции на деловните банки. Мултипликација на депозити. Начела на банкарско работење. Банкарско работење. Кредитен потенцијал. Централно банкарство и монетарна политика. Инструменти на монетарната политика. Операции на отворен пазар. Есконтна стапка. Промена на задолжителни резерви. Регулација на каматната стапка. Девизни резерви.

Фискална политика, буџет и јавен долг

Буџет. Државни расходи, државни приходи, буџетен дефицит. Креирање на фискална политика. Оданочување. Автоматски стабилизатори. Дискрециона стабилизациона политика. Трендови на фискален дефицит. Јавен долг. Внатрешен и надворешен долг. Економски последици на задолжувањето. Јавен долг и економски раст.

Економски раст

Теорија на економскиот раст. Класичен модел. Неокласичен модел на раст. Извори на економскиот раст. Жителство. Технолошка промена и раст. Детерминанти на технолошкиот прогрес и производствената функција. Вложувања во истражувања и развој. Трендови на економски раст. Забрзување на растот и ограничувачки фактори.

Стопански циклуси, невработеност и инфлација

Карактеристики на стопанските циклуси. Предвидување на стопанските циклуси. Стопанските циклуси како поттикнувачи на агрегатната побарувачка. Невработеност. Мерење на невработеноста. Видови невработеност. Извори на невработеност. Окунов закон. Економски и општествени последици од невработеноста. Поим на инфлација. Видови инфлација. Побарувачка инфлација. Трошкова инфлација. Инерциска инфлација. Трошоци на инфлацијата. Влијание на доходот и распределбата на богатството. Антиинфлациона политика.

Економска основа на меѓународната размена

Извори на меѓународната трговија. Разлики во условите на производство. Опаѓачки трошоци. Разлики во вкусовите. Принцип на компаративни предности. Царини и квоти. Протекционизам и слободна трговија. Мултилатерални трговски преговори. Институции на меѓународна економија. Девизни курсеви и меѓународни финансиски организација.

Ограничување на стандардната микроекономска теорија во услови на информациско општество

Микроекономските аспекти на индустријата за информатичко-комуникациска технологија. Динамичка конкуренција на пазарот наспроти статичката конкуренција цена/аутпут. Иновации и пораст на продуктивноста, постигнување динамична ефикасност. Ниски маргинални трошоци и високи фиксни трошоци. Постојење економија на обем на страната на понудата. Економија на обем на страната на побарувачката на мрежни екстерналии. Директни и индиректни мрежни ефекти. Минимална одржлива големина на мрежата. Трошоци на промената. Диференцијација на производите и цените на информатичко-комуникациска технологија на пазарот. Дискриминација на цени од прв, втор и трет степен.

Макроекономски ефекти на ICT

ICT и стопанскиот раст. Дилеми за растот на продуктивноста. Solow-ев парадокс на продуктивноста. Влијание на пазарот на труд. Ефект на креирање на работни места наспроти ефект на деструкција на работни места. Промена во квалификациската структура на побарувачката за работна сила. Влијанието на ICT на меѓународната размена.

Македонско стопанство

Реструктурирање на македонското стопанство. Карактеристики на македонските претпријатија и македонската индустрија. Економска политика. Фактори на развој на македонското стопанство.

12.	Методи на учење аудитивно и аудио-визуелно /		
13.	Вкупен расположлив фонд на време		
14.	Распределба на расположливото време	180	
15.	Форми на наставните активности	15.1	Предавања-теоретска настава 30 часови
		15.2	Вежби (лабараториски, аудирориски), семинари, тимска работа 30 часови
16.	Други форми на активности	16.1	Проектни задачи 20 часови
		16.2	Самостојни задачи 20 часови
		16.3	Домашно учење 80 часови
17.	Начин на оценување		2 колоквиуми во наставата или писмен испит од 2 часа
	17.1	Тестови	70
	17.2	Семинарска работа/проект, презентација писмена и усна	20
	17.3	Активност и учество	10
18.	Критериуми за оценување (бодови/оценка)	до x 50 бода	5 (пет)
		од 51 x до 60 x бода	6 (шест)
		од 61 x до 70 x бода	7 (седум)
		Од 71 x до 80 x бода	8 (осум)
		Од 81 x до 90 x бода	9 (девет)
		Од 91 x до 100 x бода	10 (десет)
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит		
20.	Јазик на кој се изведува наставата		Македонски јазик

21.	Метод на следење на квалитетот на наставата		Интерна евалуација преку анкетен прашалник			
22.	Литература					
	22.1	Задолжителна литература				
		Ред.број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Samuelson, P. A., W. Nordhaus	Ekonomija, 15. izdanje	Mate, Zagreb	2000
		2.				
		3.				
	22.2	Дополнителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	<u>Bobek Šuklev</u>	Menadžment na maliot biznis: delovno planiranje, osnovi na menadžment, menadžment na maliot biznis	Ekonomski fakultet,	2006
		2.				
	3.					

Прилог бр. 3	Предметна програма од прв, втор и трет циклус на студии
--------------	---

1.	Наслов на наставниот предмет	АНГЛИСКИ ЈАЗИК 2			
2.	Код	М-АНГ2			
3.	Студиска програма	Менаџмент на еколошки ресурси			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Факултет за менаџмент			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв циклус			
6.	Академска година / семестар	Прва година/ втор семестар	7 .	Број на ЕКТС кредити	6
8.	Наставник	Лектор м-р Анка Веселинова			
9.	Предуслови за запишување на предметот	/			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Запознавање со основните поими од потесна стручна област на англиски јазик, од областа на лексиката и граматиката кои се однесуваат на типични комуникациски ситуации, при што јазикот се применува во определен непосреден контекст. Крајна цел на предметот е активна употреба на писмениот и устен стручен јазик – пасивна употреба, разбирање на чуен или прочитан текст				
11.	Содржина на предметната програма 1. Конкуренција (вокабулар, степенување на придавки и прилози, предложувања, пишување писмо одговор на жалба од незадоволен клиент) 2. Иновација (вокабулар, пасив, презентирање, пишување промотивен материјал) 3. Пари/Преговарање (вокабулар, прв и втор условен начин, преговарање, пишување писмо за наплата) 4. Истражување на пазарот (вокабулар, релативни заменки и реченици, индиректни прашања, интервју, пишување извештај) 5. Инвестирање (вокабулар, индиректен говор, држење состаноци, пишување извештај од одржан состанок) Етика (вокабулар, трет условен начин, изразување жалење и критика, пишување mailshot.				

12.	Методи на учење аудитивно и аудио-визуелно			
13.	Вкупен расположлив фонд на време	180 часа		
14.	Распределба на расположливото време			
15.	Форми на наставните активности	15.1	Предавања-теоретска настава	30 часа
		15.2	Вежби (лабараториски, аудирориски), семинари, тимска работа	30 часа
16.	Други форми на активности	16.1	Проектни задачи	20 часа
		16.2	Самостојни задачи	20 часа
		16.3	Домашно учење	80 часа
17.	Начин на оценување			
	17.1	Тестови		60 поени
	17.2	Семинарска работа/проект, презентација писмена и усна		30 поени
	17.3	Активност и учество		10 поени
18.	Критериуми за оценување (бодови/оценка)		до 50 бода	5(пет)
			од 51 до 60 бода	6(шест)
			од 61 до 70 бода	7(седум)
			од 71 до 80 бода	8(осум)

		од 81 до 90 бода		9(девет)		
		од 91 до 100 бода		10(десет)		
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит		Најмногу 20% отсуство од наставата во текот на семестарот			
20.	Јазик на кој се изведува наставата		Македонски јазик			
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата		Комисија за самоевалуација			
22.	Литература					
	22.1	Задолжителна литература				
		Ред .бр ој	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Jon Naunton,	Pro File 2	Oxford University Press	2005
		2.	Michael Duckworth	Business Grammar and Practice	Oxford University Press	2009
		3.				
		Дополнителна литература				
	22.2	Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година

		1.	David Grant, John Hughes & Rebecca Turner	Business Result Pre-intermediate Student's Book	Oxford University Press	2009
		2.				
		3.				

Прилог бр. 3		Предметна програма од прв, втор и трет циклус на студии			
1.	Наслов на наставниот предмет	ИНФОРМАЦИОНИ СИСТЕМИ ВО КАНЦЕЛАРИСКО РАБОТЕЊЕ			
2.	Код	МЕР-ИСКР			
3.	Студиска програма	Еколошки ресурси			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Факултет за менаџмент на еколошки ресурси			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв циклус			
6.	Академска година / семестар	По избор на кандидатот	7.	Број на ЕКТС кредити	6
8.	Наставник	Проф. д-р Маријан Стевановски			
9.	Предуслови за запишување на предметот				
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Целта на курсот Информатички системи во канцелариското работење е: на студентите да им стане јасно зошто информатичките системи се важни во работењето на модерните организации, студентите да се запознаат со видовите и типовите на работење во канцеларии и да се запознаат со минатите, актуелните и идните трендови во областа на технологијата и односите со организацијата и начините на работа во канцелариите. Курсот го следи поимот канцеларија и канцелариско работење низ неговите фази на развој. Низ неговиот развој се отцртуваат и различните технологии на кои се засновало канцелариското работење, започнувајќи од развојот на технологијата до употребата на најсовремените преноси на податоци, сателитски и светлосни системи. Акцентот е ставен на примената на нови технологии, првенствено мобилни телефони, на кои денес се заснова деловното комуницирање помеѓу фирмите. Се анализираат нови технологии за пренос на податоци со два основни концепта – првиот ги согледува нивните предности, а другиот недостатоците. Самиот курс вклучува				

	многу примери од праксата, примери на деловно комуницирање и управување со тела, во образованието, здравството итн. Содржината на курсот е наменета за запознавање на студентите со предностите и товарот од употребата на новите начини на организирање на работењето.
11.	Содржина на предметната програма 1. Дефиниција на канцеларија и канцелариско работење Дефиниција за канцеларија и примери на канцелариско работење. Функции на канцелариското работење. Начела на канцелариско работење. Значење на канцелариското работење. Фази на развој на канцелариското работење. Канцелариска механизација, автоматизација, информатизација и интеграција на информатичките системи. Канцеларијата низ историјата. Генерации на канцелариски информатички системи за канцелариско работење. 2. Автоматизација на канцелариското работење Предуслови за автоматизација на канцелариското работење. Модели и типови на автоматизирани канцеларии. Деловна политика. Организациони постапки. Информатичка опрема и програмска поддршка. Дефиниција за автоматизација на канцелариско работење. Вработени во канцеларии. Акцепција. Ергономски услови. Норми и стандарди во ергономијата и ISO9241. Ергономија на работната околина. Можни здравствени ризици и мерки на превенција. Важноста на компјутерот во автоматизацијата на канцеларијата. Користење на информатичка технологија во процесот на автоматизација на канцеларија. Идни трендови во развојот на автоматизацијата на канцелариите. 3. Деловно комуницирање Комуникациски процес. Комуникација во канцеларија и комуникациски тек. Комуникациски активности во деловната комуникација. Улога и видови на деловно комуницирање. Деловните комуникации како стратешки ресурс. Комуницирање во виртуелна и мобилна канцеларија. Секретарка на дел од канцеларијата и канцелариското работење. Степен на стручна подготвеност и опис на деловната секретарка. Обработка на документи во канцеларија. 4. Архивирање и заштита на канцелариските документи Дефиниција на архивски системи. Медиуми за архивирање. Магнетски медиум, предности и недостатоци. Оптички медиум, предности и недостатоци. Предности и недостатоци на микрофилмот. Животниот циклус на записите. Заштита на архивските системи и архивскиот материјал. Физичка заштита на документите. Пат до сигурен компјутер во мрежата. Заштита на електронските документи. Заштита со криптирање на документи. Дигитален потпис и дигитален сертификат. Систем за утврдување на автентичноста на системот за утврдување автентичност Kerberos. Норми на сигурност. 5. Канцелариско работење во управни тела Основни документи во канцелариското работење во управни тела. Ознака за класификација на деловните записнички броеви. Отворање и преглед на пратки. Запишување на акти. Записничар на предметот на управната постапка и деловниот записник. Административно-техничка обработка на документи. Подготовка на акти. Ставање на предметите во архива и чување. Печати и жигови. Помошни книги. Систем за управување со документација. Фази на развој на системот за управување со документација. Својства на системите за управување со документација. Контрола на пристапот и следење на верзиите на документите. Пребарување на документи и пристап до документите. Следење на животниот циклус на документите. Електронски канцелариски книги. 6. Телекомуникациски систем и телематички услуги Поим за телекомуникации и телекомуникациски системи. Елементи на телекомуникацискиот систем. Класични начини на телекомуникација. Трендови на развој на телекомуникациските системи. Поделба на телекомуникациите според видот на информацијата. Поделба на телекомуникациските процеси. Дефиниција за телематика. Видови на телематички системи. Видеотекст, телетекст, телекс. Телематичките услуги во служба на канцелариското работење. Пејџинг системи. 7. Видеоконференции Поим и значење на телефонските конференции. Видови на телефонски конференции. Поим за видеоконференција. Четири основни фази на видеоконференцијата. Опрема за видеоконференција. Учесници во видеоконференцијата. Видови на видеоконференции. Начела за одржување на

	видеоконференции. DTVC видеоконференции. Предности и недостатоци на видеоконференцијата. Употреба на видеоконференцијата во образованието; учење на далечина. 8. Телекомуникации во канцеларија Развој на телефонијата во светот. Морзеова азбука и телеграф. Бел и телефонот. Структура на телефонската мрежа. Развој на телефонијата. Широкопојасни пристапни мрежи. ISDN. Предност и недостатоци на ISDN. ISDN и пристап на Интернет. Преглед на xDSL системите. Принцип на работа на xDSL технологијата. Видови на xDSL технологии и споредба на нивните карактеристики. ADSL технологија. Услуги преку ADSL. Сигурност на ADSL мрежата. 9. Примена на Интернет во канцеларија Интернет и Интернетски услуги. Електронска пошта, собири за дискусија (newsgroups), сурфање (www. world wide web), пренос на податоци на далечина (file transfer protocol), телнет, дистрибуциски листи. Комуникација со електронска пошта (е-мејл пошта). Web комуникација. Front & back office. Електронска размена на податоци (EDI). Мултимедиум во канцеларија. 10. Канцеларија и електронско работење Електронско канцелариско работење. Поим за електронско работење. Развој на електронското работење. Дигитална, мобилна и виртуелна канцеларија. Електронска канцеларија и електронско комуницирање. Примена и недостатоци на електронските канцеларии. Анализа на времето и вработените. Видови на примена на електронското работење во канцеларијата. Интернет банкарство, електронска трговска размена, B2B, B2C. Законската регулатива за електронското работење. Иднината на електронското работење. 11. Безжичен LAN Безжична технологија и безжични стандарди. Потребата за безжични мрежи. Начини за емитирање на сигнали и соодветни антени. Досег на безжичните мрежи. IEEE 802.11 архитектура. Сигурноста на безжичните мрежи. Зрачењето на безжичните мрежи. Примери со употреба на безжичен LAN. 25. Нови генерации на мобилна телефонија - развој Радиокомуникациски системи. Техники на пренос на сигнали. Генерации на развој на мобилната технологија. Запознавање со развојот и особените на одделни генерации на развој. Генерација Г1 (AMPS, ETACS и NMT). Генерација Г2 (GSM, IS-95 CDMA, PCN, PHS). Генерација Г2, 5 (GPRS и EDGE). Генерација Г3 (UMTS). Генерација Г4. Генерации Г5 и Г6. 26. Нови генерации на мобилна телефонија, примена и иднина Примена на технологијата за мобилна телефонија. Карактеристики и примена на NMT. GSM поим и значење. Развој на GSM. Услуги поддржани со GSM. Примена на GSM во канцеларија. GSM во светот. GPRS модел и архитектура. Спојување на GPRS мрежа. Примена на GPRS. UMTS одговор на преплетување на мобилните комуникации и мултимедиумите. Типична примена на UMTS. UMTS во светот. Иднината на мобилната телефонија. Мобилна мултимедијална комуникација (MMC mobile multimedia communication). 12. Сателитска комуникација Поим и елементи на сателитските системи. Сателити. Поделба на сателитите според сателитските орбити. Споредба на GEO, LEO; MEO и NEO сателити. Историски развој на сателитите. Делови на сателитските системи и принцип на нивно работење. Примање и праќање на сигнали со помош на сателит. Сателитски системи EUTELSAT, INTELSAT, INMARSAT, GLOBALSTAR, IRIDIUM и други. Карактеристики на GPS системот. Употреба и критериум за избор на GPS уред. Интернет со помош на сателит. Начин на пренос на податоци. Провајдери на сателитски услуги. Софтвер потребен за услугите на Интернет со помош на сателит. 13. Светловоди Основни оптички закони. Принцип на пренос на сигнал со помош на светлина. Основни делови на оптичкиот комуникациски систем. Видови на оптички влакна и оптички засилувачи. Поврзување на оптичките влакна. Оптички кабел, конструкции на оптички кабел. Примена на светловод. Предности и недостатоци од користењето на светловод.
12.	Методи на учење аудитивно и аудио-визуелно

13.	Вкупен расположлив фонд на време		180 часа	
14.	Распределба на расположливото време			
15.	Форми на наставните активности	15.1	Предавања-теоретска настава	30 часа
		15.2	Вежби (лабараториски, аудирориски), семинари, тимска работа	30 часа
16.	Други форми на активности	16.1	Проектни задачи	20 часа
		16.2	Самостојни задачи	20 часа
		16.3	Домашно учење	80 часа
17.	Начин на оценување			
	17.1	Тестови		60 поени
	17.2	Семинарска работа/проект, презентација писмена и усна		30 поени
	17.3	Активност и учество		10 поени
18.	Критериуми за оценување (бодови/оценка)		до 50 бода	5(пет)
			од 51 до 60 бода	6(шест)
			од 61 до 70 бода	7(седум)
			од 71 до 80 бода	8(осум)
			од 81 до 90 бода	9(девет)
			од 91 до 100 бода	10(десет)
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит		Најмногу до 3 отсуства во текот на семестарот	
20.	Јазик на кој се изведува наставата		Македонски јазик	

21.	Метод на следење на квалитетот на наставата		Комисија за самоевалуација			
22.	Литература					
	22.1	Задолжителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Agrawal, Dharma Prakash; Zeng, Quing-An	Introduction to Wireless and Mobile Systems	Brooks/Cole Pub Co.	2002
		2.	Oliverio, M. E., Pasewark, W. R., White, B. R.	The Office: Procedures and Technology	South Western Pub.	2002
		3.				
	22.2	Дополнителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Rappaport, T. S.	Wireless Communications: Principle and Practice,	2nd ed., Prentice Hall	2001
		2.	Redl, S., Weber, M., Oliphant, M. W.	GSM and Personal Communications Handbook	Artech House	2002
		3.				

Прилог бр. 3	Предметна програма од прв, втор и трет циклус на студии
--------------	---

1.	Наслов на наставниот предмет	ЕКОЛОГИЈА			
2.	Код	МЕР-ЕКО			
3.	Студиска програма	Еколошки ресурси			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Факултет за менаџмент на еколошки ресурси			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв			
6.	Академска година / семестар	втора година / трети семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	6
8.	Наставник	Доц. д-р Ангелина Средовска Божинов			
9.	Предуслови за запишување на предметот	//			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Целта на предметот е да се запознаат студентите со екологијата, како наука, како и за улогата и значењето на еколошките системи и животната средина. Посебно внимание ќе се посвети на факторите кои имаат влијание врз животната средина, како и можностите за управување со истите со цел, подигнување на еколошката свест.				
11.	Содржина на предметната програма 1. Екологијата и нејзиното значење. 2. Еколошки системи. Меѓусебно влијание на системите и влијание на околината врз системите. 3. Биосфера. 4. Физички фактори кои влијаат врз животната средина и менаџмент на истите. 4. Хемиски фактори кои влијаат врз животната средина и менаџмент на истите. 5. Популациска екологија. Фактори и причини за промени во природата. 6. Екотоксикологија. Загадување на биосверата. Загадување и заштита на атмосферскиот воздух. Загадување и заштита на водата. 7. Деградација и ревитализација на почвата. Бучава и нејзино влијание врз животната средина.				
12.	Методи на учење аудитивно и аудио-визуелно /				

13.	Вкупен расположлив фонд на време			
14.	Распределба на расположливото време		180	
15.	Форми на наставните активности	15.1	Предавања-теоретска настава	30 часови
		15.2	Вежби (лабараториски, аудирориски), семинари, тимска работа	30 часови
16.	Други форми на активности	16.1	Проектни задачи	20 часови
		16.2	Самостојни задачи	20 часови
		16.3	Домашно учење	80 часови
17.	Начин на оценување		2 колоквиуми во наставата или писмен испит од 2 часа	
	17.1	Тестови		70
	17.2	Семинарска работа/проект, презентација писмена и усна		20
	17.3	Активност и учество		10
18.	Критериуми за оценување (бодови/оценка)		до x 50 бода	5 (пет)
			од 51 x до 60 x бода	6 (шест)
			од 61 x до 70 x бода	7 (седум)
			Од 71 x до 80 x бода	8 (осум)
			Од 81 x до 90 x бода	9 (девет)
			Од 91 x до100 x бода	10 (десет)
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит			
20.	Јазик на кој се изведува наставата		Македонски јазик	

21.	Метод на следење на квалитетот на наставата		Интерна евалуација преку анкетен прашалник			
22.	Литература					
	22.1	Задолжителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Мулев М.	Заштита на животната средина	/	1997
		2.				
		3.				
	22.2	Дополнителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Unija bioloških naučnih društava Jugoslavije	Ekologija, Volumes	Unija bioloških naučnih društava Jugoslavije	1987
		2.				

Прилог бр. 3		Предметна програма од прв, втор и трет циклус на студии	
1.	Наслов на наставниот предмет	ПРЕТПРИЕМНИШТВО И МАЛ БИЗНИС	
2.	Код	М-ПМБ	
3.	Студиска програма	Менаџмент на еколошки ресурси	
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно	Факултет за менаџмент	

	институт, катедра, оддел)				
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв			
6.	Академска година / семестар	Втора година / трет или четврт семестар	7 .	Број на ЕКТС кредити	6
8.	Наставник	Доц. д-р Дори Павлоска Ѓорѓиевска			
9.	Предуслови за запишување на предметот	//			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Стекнување на знаења и оспособеност за препознавање развој и материјализација на претприемничките идеи. Промените, неизвесностите и ризиците како можност за образованите опретприемници. Движењата од управувајќо кон претприемничко стопанство. Значење на малите претпријатија. Анализа на претприемништвото и малото претпријатие.				
11.	Содржина на предметната програма - Претпријатието како систем Претприемништво, поим и настанок. Развој. Претпоставки и услови за развој на претприемништвото. Теориски концепт на проучување на претприемништвото. Поим и особини на претприемашто. Типови претприемачи. Претприемништво и претприемачи во економската теорија. - Извори на претприемништвото Системско претприемништво. Неочекувани случки. Неповторливост. Потребни на процесот. Промена на пазарната структура. Демографски аспекти. Нови знаења. - Иновации и претприемништво Иновацијата како поим. Насоченост кон претприемништво кон иновации. Иновациите и пазар. Принципи за иновацијата. Чекори во претприемничката иновација. Иновацијата и деловниот процес. - Претприемништво, наука и технологија во современото општество Науката како производна сила на општеството. Техника и технологијата како претприемнички активности. Развој и организација на научни паркови. Интеграција во развојот на науката, технологијата и општеството. Вложувања во научно-истражувачката работа. - Индивидуални и корпоративен модел на претприемништвото Поим за корпоративно или внатрешно претприемништво. Типови на интерно претприемништво. Индивидуално и групно претприемништво. Амерички, европски и азиски тип на претприемништво.				

	• Облици на претприемничките потфати Основање на ново претпријатие. Купување на постоечко претпријатие. Франшиза. Наследување на претпријатие. • Претприемнички стратегии и тактики Визија, мисија, политики и стратегии во стопанството. Видовии облици на стратегии. Битни содржини на поедини видови на претприемнички стратегии. Тактики за претприемничко-менаџрските стратегии. • Институционално-системски претпоставки за развој на претприемништвото Услови за развој на претприемништвото. Општи услови. Посебни услови. Институции за развој на претприемништвото. Претприемнички нкубатори и технолошки паркови. Совети за претприемници. Инвестициски и други фондови. • Организациско планирање на претприемничките активности Цел и потреба од организациско панирање. Пронаоѓање напотребни експерти. Обликување на организацијата. Структурирање на работите и задачите. Вреднување на работите и задачите. Делегирање. • Претприемништво и мало претпријатие Поим за мало претпријатие. Значењето на малото претпријатие за стопанството. Типови мали претпријатија. Правни облици на малите претпријатија. • Развој и перспективи на малото претпријатие Поим за развој на претпријатие. Развиеност. Предности и слабости на мало претпријатие. Животни циклуси на малото претпријатие. Основни причини за неуспех. Перспектива на малите претпријатија. • Работење на малото претпријатие Фактори за деловност. Поим и видови на услови за деловност. Финансиски услови. Материјални услови. Човечки фактор. Облици и видови на ризик при работењето и развојот. • Даночна политика Поим и видови на даноци. Даночна политика. Даночни облици. Даночни обврски на малото претпријатие. • Финансирање на претприемнички потфат Планирање на потреби финансиски средства. Увтрдување на финансиски извори. Утврдување на обврските кон изворите на финансиски средства. Анализа на економската оправданост на претприемничкиот потфат. Буџетирање. • Етичка и оопштествена одговорност на претприемниците Општествена одговорност. Значење на општествената одговорност. Етички кодекс на претприемништвото.	
12.	Методи на учење аудитивно и аудио-визуелно /	
13.	Вкупен расположлив фонд на време	

14.	Распределба на расположливото време		180	
15.	Форми на наставните активности	15.1	Предавања-теоретска настава	30 часови
		15.2	Вежби (лабараториски, аудирориски), семинари, тимска работа	30 часови
16.	Други форми на активности	16.1	Проектни задачи	20 часови
		16.2	Самостојни задачи	20 часови
		16.3	Домашно учење	80 часови
17.	Начин на оценување		2 колоквиуми во наставата или писмен испит од 2 часа	
	17.1	Тестови		70
	17.2	Семинарска работа/проект, презентација писмена и усна		20
	17.3	Активност и учество		10
18.	Критериуми за оценување (бодови/оценка)		до x 50 бода	5 (пет)
			од 51 x до 60 x бода	6 (шест)
			од 61 x до 70 x бода	7 (седум)
			Од 71 x до 80 x бода	8 (осум)
			Од 81 x до 90 x бода	9 (девет)
			Од 91 x до 100 x бода	10 (десет)

19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит					
20.	Јазик на кој се изведува наставата		Македонски јазик			
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата		Интерна евалуација преку анкетен прашалник			
22.	Литература					
	22.1	Задолжителна литература				
		Ред .бр ој	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Hisrich, R. D., Peters, M. P.	Entrepreneurship	Homewood: Irwin,	2000
		2.	Шуклев Б.	Менаџмент на мал бизнис Економски факултет Скопје, 2003	Економски факултет Скопје	2003
		3.				
	22.2	Дополнителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.				
		2.				

		3.				
--	--	----	--	--	--	--

Прилог бр. 3		Предметна програма од прв, втор и трет циклус на студии			
1.	Наслов на наставниот предмет	АНГЛИСКИ ЈАЗИК 3			
2.	Код	М-АНГЗ			
3.	Студиска програма	Менаџмент на еколошки ресурси			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Факултет за менаџмент			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв циклус			
6.	Академска година / семестар	Втора година/ трет семестар	7 .	Број на ЕКТС кредити	6
8.	Наставник	Лектор м-р Анка Веселинова			
9.	Предуслови за запишување на предметот	/			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Продлабочување на знаењата од областа на лексиката и граматиката кои се однесуваат на типични комуникациски ситуации од деловниот свет, активна употреба на писмениот и устен стручен јазик – пасивна употреба, разбирање на чуен или прочитан текст				
11.	Содржина на предметната програма ✧ Таргет маркетинг (вокабулар, сегашни граматички времиња, давање мислење, пишување реклама) ✧ Триумф и катастрофа (вокабулар, минати граматички времиња, извинувања критикувања, заклучувања, пишување скратеници) ✧ Приоритизирање (вокабулар, идни граматички времиња, барања и понуди, писмо со барање за наплата)				

	✧ Глобализација (вокабулар, рутини и навики, убедливо зборување, пишување сумирање на аргументи) ✧ Култура на компанијата (вокабулар, модални глаголи, обврска и потреба, пишување е-маил до цел персонал) ✧ Побарувачка и набавка (вокабулар, сврзници, учество на состаноци, опишување трендови).			
12.	Методи на учење аудитивно и аудио-визуелно			
13.	Вкупен расположлив фонд на време		180 часа	
14.	Распределба на расположливото време			
15.	Форми на наставните активности	15.1	Предавања-теоретска настава	30 часа
		15.2	Вежби (лабараториски, аудирориски), семинари, тимска работа	30 часа
16.	Други форми на активности	16.1	Проектни задачи	20 часа
		16.2	Самостојни задачи	20 часа
		16.3	Домашно учење	80 часа
17.	Начин на оценување			
	17.1	Тестови		60 поени
	17.2	Семинарска работа/проект, презентација писмена и усна		30 поени

	17.3	Активност и учество				10 поени
18.	Критериуми за оценување (бодови/оценка)				до 50 бода	5(пет)
					од 51 до 60 бода	6(шест)
					од 61 до 70 бода	7(седум)
					од 71 до 80 бода	8(осум)
					од 81 до 90 бода	9(девет)
					од 91 до 100 бода	10(десет)
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит				Најмногу 20% отсуство од наставата во текот на семестарот	
20.	Јазик на кој се изведува наставата				Македонски јазик	
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата				Комисија за самоевалуација	
22.	Литература					
	22.1	Задолжителна литература				
		Ред .бр ој	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Jon Naunton,	Pro File 2	Oxford University Press	2005
		2.	Michael Duckworth	Business Grammar and Practice	Oxford University Press	2009

		3.				
	22. 2	Дополнителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	David Grant, John Hughes & Rebecca Turner	Business Result Intermediate Student's Book	Oxford University Press	2009
		2.				
		3.				

Прилог бр. 3		Предметна програма од прв, втор и трет циклус на студии				
1.	Наслов на наставниот предмет		ЕРОЗИЈА НА ЗЕМЈИШТЕТО			
2.	Код		MEP-EP			
3.	Студиска програма		Еколошки ресурси			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)		Факултет за менаџмент а еколошки ресурси			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)		Прв			
6.	Академска година / семестар		По избор на кандидатот	7.	Број на ЕКТС кредити	6
8.	Наставник		Проф д-р Благица Цекова			
9.	Предуслови за запишување на предметот		//			

10.	Цели на предметната програма (компетенции):			
	Целта на предметот е да се запознаат студентите ерозијата на почвата како светски проблем, како и за факторите кои ја предизвикуваат истата.			
11.	Содржина на предметната програма			
	1.Вовед во ерозијата. Ерозијата на почвата како светски проблем. Историски осврт на ерозијата. 2.Современи пристапи во ерозијата. Фактори кои ја предизвикуваат ерозијата на земјиштето. 3.Фактори кои настануваат со ерозијата на земјиштето. 4.Методи на утврдување на ерозијата на земјиштето. 5.Модел за одредување на потенцијалот на ерозија. 6.Запознавање со ерозијата на територија на Р Македонија и во светот. 7.Мерки на заштита и борба против ерозијата. 8.Современи процеси состојби и тенденции			
12.	Методи на учење аудитивно и аудио-визуелно /			
13.	Вкупен расположлив фонд на време			
14.	Распределба на расположливото време		180	
15.	Форми на наставните активности	15.1	Предавања-теоретска настава	30 часови
		15.2	Вежби (лабараториски, аудирориски), семинари, тимска работа	30 часови
16.	Други форми на активности	16.1	Проектни задачи	20 часови
		16.2	Самостојни задачи	20 часови
		16.3	Домашно учење	80 часови

17.	Начин на оценување		2 колоквиуми во наставата или писмен испит од 2 часа		
	17.1	Тестови			70
	17.2	Семинарска работа/проект, презентација писмена и усна			20
	17.3	Активност и учество			10
18.	Критериуми за оценување (бодови/оценка)		до x 50 бода		5 (пет)
			од 51 x до 60 x бода		6 (шест)
			од 61 x до 70 x бода		7 (седум)
			Од 71 x до 80 x бода		8 (осум)
			Од 81 x до 90 x бода		9 (девет)
			Од 91 x до 100 x бода		10 (десет)
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит				
20.	Јазик на кој се изведува наставата		Македонски јазик		
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата		Интерна евалуација преку анкетен прашалник		
22.	Литература				
	22.1	Задолжителна литература			
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач
		1.	Заслевски С.	Ерозија почвв И земледије на склонах,	Кишинеv
		2.	Лазаревиќ Р.	Геоморфологија	Београд
		3.			
	22.2	Дополнителна литература			

		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Prof. D-r Aco Gicev	Melioracii so zastita od erozija	Fakultet za zemjodelski nauki I hrana - Skopje	2003
		2.				

Прилог бр. 3		Предметна програма од прв, втор и трет циклус на студии			
1.	Наслов на наставниот предмет	МЕНАЏМЕНТ НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА			
2.	Код	МЕР-МЕЖС			
3.	Студиска програма	Еколошки ресурси			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Факултет за менаџмент на еколошки ресурси			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Втор			
6.	Академска година / семестар	По избор на кандидатот	6.	Број на ЕКТС кредити	6
8.	Наставник	Проф д-р Илија Насов			
9.	Предуслови за запишување на предметот	//			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Целта е почетниците да се оспособат за управување со заштитата на околината во претпријатијата. Запознавање со основните еколошки проблеми и наведување на притисоците кои ги насочуваат претпријатијата на одржлив развој. Објаснување на етиката за заштита на околината, влијанието на заштитата на околината на визијата, мисијата, целите, политиката и стратегијата на претпријатието. Чекори за стратешка анализа (која вклучува анализа од аспект на заштитата на околината) и стратешки насоки. Се дефинираат основните карактеристики и начини за креирање на конкурентни предности преку заштита на околината. Во рамките на оперативната стратегија, предметот ги оспособува почетниците за спроведување на техниките за заштита на околината како што се анализа на животниот циклус, еколошки дизајн, кружење на материјалот и намалување на отпадот, ефикасно тро-				

	шење на енергија, еколошка ревизија итн. На крајот се објаснуваат главните чекори за управување со заштитата на околината со цел остварување на добри еколошки перформанси.
11.	Содржина на предметната програма 7. Глобални проблеми на околината Поврзаност на живата и неживата природа. Квалитет на водата (видови на загадување, причини и последици од загадувањето). Квалитет на воздухот (видови на загадување, причини и последици од загадувањето). Квалитет на замјата (причини и последици од деградацијата). Создавање на отпа (видови отпад, причини и последици од создавањето на отпад). Квалитет и достапност на храната, генетички инженеринг, промени на озонската обвивка (причини и последици од разградувањето), климатски промени (глобално загревање и други климатски промени), намалување на биолошката разноликост. 28. Одржлив развој на претпријатијата Дефинирање на одржливоста. Принципи на одржлив развој. Создавање на одржлива глобална економија (поврзаност на пазарната економија, економијата за преживување и економијата на природата). Економска, технолошка, општествена и еколошка одржливост на претпријатијата. 29. Поим и дефинирање на менаџментот за заштита на околината Поим и дефинирање на менаџментот за заштита на околината. Етиката во заштита на околината (традиционален и одговорен пристап на претпријатијата). Мотиви за одговорен пристап. 30. Влијанието на заштитата на околината на визијата, целите, политиката и стратегијата Влијанието на заштитата на околината на визијата, мисијата и целите на претпријатието. Политиката на заштита на околината. Влијанието на заштитата на околината на стратешката анализа. Надворешна стратешка анализа (фази на анализата, анализа на финансиското опкружување, анализа на општото опкружување). Внатрешна стратешка анализа (анализа на ресурсите, способностите и компетенцијата, критични фактори за успех, модел на синџир на вредности, основни процеси и системи, методи на проценка на внатрешната моќ и слабост). Заштитата на околината од аспект на видот на делатности. Влијанието на околината врз стратешкиот пристап и зелена стратегија на претпријатијата. 31. Оперативна стратегија и техники на менаџмент за заштита на околината Реални и можни трошоци од загадување, проблемот на непродуктивност на ресурсите. Стратегија за заштита на околината на оперативнo ниво (намалување на трошоците и подобрување на продуктивноста на ресурсите). Анализа на животниот циклус, еколошки дизајн, кружење на материјалот и намалување на отпадот/загадувањето, користење на обновлива енергија и ефикасно трошење на енергијата, поефикасен распоред на ресурсите. 32. Конкурентска предност со заштита на околината Дефинирање на конкурентската предност со заштита на околината. Конкурентската предност на првиот, диференцијација со заштита на околината, иновација која вклучува и заштитата на околината. Предуслови, начин на градење и одржување на конкурентска предност. 33. Чекори за спроведување на менаџментот за заштита на околината.

	Поттик, планирање, имплементација, следење, унапредување, сертификација (ISO 14000, EMAS, знак за заштита на околината) мерење и известување за еколошките перформанси на претпријатието.			
	Вежби: Покрај редовните предавања, актуелните теми се обработуваат и со активен придонес на студентите на следните начини: семинарски работи (студентите одбраните теми ги разработуваат на примери од светската и домашната деловна пракса), деловни случаи (подготвени од страна на наставникот или студентите во соработка со наставникот) ; претставување на делови од еминентни книги од области кои што ги одредува наставникот на предметот.			
12.	Методи на учење аудитивно и аудио-визуелно /			
13.	Вкупен расположлив фонд на време			
14.	Распределба на расположливото време		180	
15.	Форми на наставните активности	15.1	Предавања-теоретска настава	30 часови
		15.2	Вежби (лабараториски, аудирориски), семинари, тимска работа	30 часови
16.	Други форми на активности	16.1	Проектни задачи	20 часови
		16.2	Самостојни задачи	20 часови
		16.3	Домашно учење	80 часови
17.	Начин на оценување		2 колоквиуми во наставата или писмен испит од 2 часа	
	17.1	Тестови		70
	17.2	Семинарска работа/проект, презентација писмена и усна		20
	17.3	Активност и учество		10
18.	Критериуми за оценување		до x 50 бода	5 (пет)

	(бодови/оценка)		од 51 х до 60 х бода		6 (шест)		
			од 61 х до 70 х бода		7 (седум)		
			Од 71 х до 80 х бода		8 (осум)		
			Од 81 х до 90 х бода		9 (девет)		
			Од 91 х до100 х бода		10 (десет)		
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит						
20.	Јазик на кој се изведува наставата		Македонски јазик				
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата		Интерна евалуација преку анкетен прашалник				
22.	Литература						
	22.1	Задолжителна литература					
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година	
		1.	Richards, D. J	The Industrial Green Game: Implications for Environmental Design and Management»,	National Academy Press,	1997	
		2.					
		3.					
	22.2	Дополнителна литература					
Ред. број		Автор	Наслов	Издавач	Година		

		1.	Green, K., Groenewegen, P., Hofman, F. S., «Ahead of the Curve:	Cases of Innovation in Environmental Management (Eco- Efficiency in Industry and Science,	Kluwer Academic Publishers ,	2001
		2.				
		3.				

Прилог бр. 3		Предметна програма од прв, втор и трет циклус на студии			
1.	Наслов на наставниот предмет	ПРАВО И ПРАВНИ ПРОПИСИ ВО ЖИВОТНАТА СРЕДИНА			
2.	Код	МЕР-ПППЖС			
3.	Студиска програма	Еколошки ресурси			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Факултет за менаџмент на еколошки ресурси			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв			
6.	Академска година / семестар	Втора година/четврти семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	6
8.	Наставник	Проф. д-р Сретен Миладиноски			
9.	Предуслови за запишување на предметот	//			
10.	Цели на предметната програма (компетенции) Целта на овај предмет е студентите да се запознаат со правните прописи со кои се заштитува животната средина.				
11.	Со држина на предметната програма				

	1. Јавен интерес, обем на заштита, цели на законот, остварување и начела на заштитата. Заштита на природата. Општи мерки, Заштита на биолошката активност, видови, живеалишта и екосистеми, заштитени подрачја, заштита на пределот, минерали и фосили. Организација на заштита на природата. Надлежности, управување со заштитени подрачја, национален совет за заштита на природата. Евиденции од областа на заштита на природата. Катастар на заштитени подрачја, пегистар на природно наследство, евиденција на промет и други активности со заштитените видови. Мониторинг. Мониторинг на состојбата на природата. Национална стратегија на заштита на природата. Финансирање. Надзор. Надзор на примената. Инспекциски надзор. Казнени одредби. Кривични дела против природата и прекршоци.			
12.	Методи на учење аудитивно и аудио-визуелно /			
13.	Вкупен расположлив фонд на време			
14.	Распределба на расположливото време		180	
15.	Форми на наставните активности	15.1	Предавања-теоретска настава	30 часови
		15.2	Вежби (лабараториски, аудиториски), семинари, тимска работа	30 часови
16.	Други форми на активности	16.1	Проектни задачи	20 часови
		16.2	Самостојни задачи	20 часови
		16.3	Домашно учење	80 часови
17.	Начин на оценување		2 колоквиуми во наставата или писмен испит од 2 часа	

	17.1	Тестови			70
	17.2	Семинарска работа/проект, презентација писмена и усна			20
	17.3	Активност и учество			10
18.	Критериуми за оценување (бодови/оценка)		до x 50 бода		5 (пет)
			од 51 x до 60 x бода		6 (шест)
			од 61 x до 70 x бода		7 (седум)
			Од 71 x до 80 x бода		8 (осум)
			Од 81 x до 90 x бода		9 (девет)
			Од 91 x до 100 x бода		10 (десет)
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит				
20.	Јазик на кој се изведува наставата		Македонски јазик		
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата		Интерна евалуација преку анкетен прашалник		
22.	Литература				
	22.1	Задолжителна литература			
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач
		1.	Закон за заштита на природата на Република Македонија.		
		2.			
		3.			
	22.2	Дополнителна литература			

		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Селмани : Животна средина низ документи и законски акти, Скопје.	Животна средина низ документи и законски акти,	Скопје	
		2.				

Прилог бр. 3		Предметна програма од прв, втор и трет циклус на студии			
1.	Наслов на наставниот предмет	АНГЛИСКИ ЈАЗИК 4			
2.	Код	М-АНГ4			
3.	Студиска програма	Менаџмент на еколошки ресурси			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Факултет за менаџмент			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв циклус			
6.	Академска година / семестар	Втора година/ четврт семестар	7 .	Број на ЕКТС кредити	6
8.	Наставник	Лектор м-р Анка Веселинова			
9.	Предуслови за запишување на предметот	/			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Да се унапредат вештините на деловна писмена и усна комуникација. Да се оспособат студентите за усно и писмени реферирање за стручен текст. Да се оспособат студентите за успешно следење и учествување на стручни собири што се одржуваат на англиски јазик.				

11.	Содржина на предметната програма ✧ Преговарање (вокабулар, условни реченици, справување со жалби од клиентите, пишување писмо одговор на жалба од клиент) ✧ Конкурентност (вокабулар, карактеристики на глаголите, правење презентации, пишување извештај) ✧ Интернационален бизнис (вокабулар, пасивни реченици, пречекување на посетители, пишување постер презентација) ✧ Човечки ресурси (вокабулар, фразални глаголи, справување со прашања на интервју, пишување мотивационо писмо) ✧ Почнување на бизнис (вокабулар, карактеристика на придавки и прилози, одговарања на прашања и предложувања, пишување писмо со барање за финансиска поддршка) ✧ Репутација (вокабулар, определен член, разјаснување, пишување press release.			
12.	Методи на учење аудитивно и аудио-визуелно			
13.	Вкупен расположлив фонд на време	180 часа		
14.	Распределба на расположливото време			
15.	Форми на наставните активности	15.1	Предавања-теоретска настава	30 часа
		15.2	Вежби (лабараториски, аудирориски), семинари, тимска работа	30 часа
16.	Други форми на активности	16.1	Проектни задачи	20 часа
		16.2	Самостојни задачи	20 часа

		16.3	Домашно учење		80 часа		
17.	Начин на оценување						
	17.1	Тестови			60 поени		
	17.2	Семинарска работа/проект, презентација писмена и усна			30 поени		
	17.3	Активност и учество			10 поени		
18.	Критериуми за оценување (бодови/оценка)			до 50 бода		5(пет)	
				од 51 до 60 бода		6(шест)	
				од 61 до 70 бода		7(седум)	
				од 71 до 80 бода		8(осум)	
				од 81 до 90 бода		9(девет)	
				од 91 до 100 бода		10(десет)	
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит			Најмногу 20% отсуство од наставата во текот на семестарот			
20.	Јазик на кој се изведува наставата			Македонски јазик			
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата			Комисија за самоевалуација			
22.	Литература						
	22.1	Задолжителна литература					
		Ред .бр ој	Автор	Наслов	Издавач	Година	

		1.	Jon Naunton,	Pro File 2	Oxford University Press	2005
		2.	Michael Duckworth	Business Grammar and Practice	Oxford University Press	2009
		3.				
	22. 2	Дополнителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	David Grant, John Hughes & Rebecca Turner	Business Result Intermediate Student's Book	Oxford University Press	2009
		2.				
		3.				

Прилог бр. 3		Предметна програма од прв, втор и трет циклус на студии	
1.	Наслов на наставниот предмет	ОСНОВИ НА СТОЧАРСКО ПРОИЗВОДСТВО	
2.	Код	МЕР-ОСП	
3.	Студиска програма	Еколошки ресурси	

4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Факултет за менаџмент на еколошки ресурси			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Втор			
6.	Академска година / семестар	По избор на кандидатот	6.	Број на ЕКТС кредити	6
8.	Наставник	Доц. д-р Даниела Беличовска			
9.	Предуслови за запишување на предметот	//			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Целта на овој предмет е студентите да се запознаат со основите на сточарското производство, планирање и организирање на технологии на одгледување на животните.				
11.	Содржина на предметната програма 1. Методи на одгледување, селекција и оплеменување на домашните животни; 2. Методи на процена на приплодните вредности на домашните животни 3. Примена на биотехнички методи во репродукцијата на домашните животни 4. Технологија на одгледување на животни 5. Добра пракса на одгледување, стандардни оперативни постапки и системи на контрола на квалитет на примарните сточарски производи 6. Современи технологии во производство, конзервирање, обработка и чување на храна за животните Практична настава: Посета на фарми за одгледување на животни				
12.	Методи на учење аудитивно и аудио-визуелно /				
13.	Вкупен расположлив фонд на време				
14.	Распределба на расположливото време		180		
15.	Форми на наставните	15.1	Предавања-теоретска настава		30 часови

	активности	15.2	Вежби (лабараториски, аудирориски), семинари, тимска работа	30 часови
16.	Други форми на активности	16.1	Проектни задачи	20 часови
		16.2	Самостојни задачи	20 часови
		16.3	Домашно учење	80 часови
17.	Начин на оценување		2 колоквиуми во наставата или писмен испит од 2 часа	
	17.1	Тестови		70
	17.2	Семинарска работа/проект, презентација писмена и усна		20
	17.3	Активност и учество		10
18.	Критериуми за оценување (бодови/оценка)		до x 50 бода	5 (пет)
			од 51 x до 60 x бода	6 (шест)
			од 61 x до 70 x бода	7 (седум)
			Од 71 x до 80 x бода	8 (осум)
			Од 81 x до 90 x бода	9 (девет)
			Од 91 x до 100 x бода	10 (десет)
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит			
20.	Јазик на кој се изведува наставата		Македонски јазик	
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата		Интерна евалуација преку анкетен прашалник	
22.	Литература			

	22.1	Задолжителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Mioc,B., Pavic,Vesna.	Kozarstvo	Zagreb	2002
		2.				
		3.				
	22.2	Дополнителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Sencic, Dj, Antunovic, Z	Ekolosko stocarstvo.	Katava. Osijek.	2003
		2.				
		3.				

Прилог бр. 3		Предметна програма од прв, втор и трет циклус на студии	
1.	Наслов на наставниот предмет		ДЕЛОВНО КОМУНИЦИРАЊЕ
2.	Код		М-ДКОМ
3.	Студиска програма		Менаџмент, безбедност и финансиска контрола, финансиски менаџмент, менаџмент на јавна администрација и локална самоуправа, здравствен

		менаџмент			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Факултет за менаџмент			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв			
6.	Академска година / семестар	Прва година / прв или втор семестар	7 .	Број на ЕКТС кредити	6
8.	Наставник	Доц. д-р Сања Николиќ			
9.	Предуслови за запишување на предметот	//			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Усвојување на општи знаења потребни за успешна интерперсонална комуникација во деловните кругови и успешно креирање на пораки во јавната и пишана комуникација, како и во рамките на презентирањето на информации. Стекнување на различни знаења и способности од применливите области на деловното комуницирање, како што се изведувањето на презентации, комуникација во продажбата, преговарање, водење на состаноци, интервјуирање, електронска комуникација итн. Постигнување поголем степен на компетенција за различни видови комуникациски активности во академското и деловното окружување.				
11.	Содржина на предметната програма 35. Нивоа на анализа во деловното комуницирање и модели на комуникацискиот процес Сфери на деловно комуницирање и фактори за компетенција во деловното комуницирање. Нивоа на комуникациските појави (интраперсонална, интерперсонална, интергрупна, интрагрупна и масовна комуникација). Модели на комуникацискиот процес. 36. Вербална и невербална комуникација Фактори за соодветност на деловната вербална комуникација. Реториката во вербалната комуникација. Видови и функции на невербалните пораки. Невербалните пораки во деловното комуницирање. Вештини на самостојно следење и управување со поимите. Фактори за соодветна деловна вербална комуникација. Способност за сопствено следење и управување со впечатоците. 37. Интерперсонална комуникациска компетенција Димензии на интерперсоналната комуникациска компетенција. Примена на моделот на интерперсонална комуникациска компетенција во деловното комуницирање. Способности поврзани со димензијата на комуникациската делотворност: поттикнување на интеракција, асертивност, управување со интеракцијата,				

приспособливост. Способности поврзани со димензијата на насоченоста кон другите: емпатија, поддржување, самооткривање, соработка.

38. Деловни комуникациски способности

Важност и начини за практикување на способностите за деловно комуницирање. Активно слушање. Убедување. Самостојна презентација. Давање на повратни информации. Управување со конфликти. Убедување. Сопствена презентација.

39. Елементи на успешно презентациско комуницирање

Дефиниции и општи цели на презентацијата. Можни ситуации за примена на презентација. Задачите на презентерот во одделни фази од презентацијата: отворање на презентацијата, среден дел или изложување на темата, завршување на презентацијата. Соодветни структури на деловно презентирање за различни цели. Видови на презентација од аспект на траењето и деталноста на подготовките.

40. Подготовка и изведување на презентација

Организација на подготовката. Истражување на особините на аудиториумот. Начела за подготовка на содржината и начела на распоредот за презентација на содржината. Визуелизација на содржината. Видови и начела за користење на средствата за презентација. Создавање слика за кредибилитетот на презентерот. Привлекување на вниманието на публиката. Дополнителни техники за зголемување на ефикасноста на презентацијата.

41. Комуникацијата во продажбата

Особини на продавачот кои влијаат на успешноста на продажбата. Подготовка на продажната комуникација. Фази на продажната комуникација. Пристапи кон купувачот. Утврдување на потребите на купувачот/клиентот. Информирање и презентирање на производот/услугите. Техники на одговарање на прашања и приговори. Завршување на продажната комуникација. Посткуповни активности.

42. Преговарање

Дефиниција на преговарањето и преговарачките ситуации. Особини на успешните преговарачи. Подготовка за преговори. Преговарачки стратегии. Тактики и техники за почетните, средишните и завршните фази од преговорите. Неетички техники/тактики во преговорите.

43. Деловни состаноци

Видови состаноци. Подготовка на состаноци. Пожелно и непожелно однесување на учесниците на состанокот. Успешно водење на состаноци. Состаноци на работни групи. Тимови и одбори. Состаноци за информирање, решавање на проблеми и одлучување. Состаноци со клиенти и деловни партнери.

44. Интервјуирање

Видови интервјуа. Подготовка за интервју. Видови и распоред на прашањата. Фази на интервјуто: отворање, спроведување, завршување. Интервју за вработување. Интервју за проценка на ефикасноста на вработените. Интервју за прибирање на податоци при проектирање на информациски и интелигентни системи.

45. Писмена деловна комуникација

Организирање на темата. Структурирање на пораката. Стили во писмената деловна комуникација. Модели во писмената деловна комуникација. Фактори за

	постигнување на јасност и прегледност на писмената порака. Обликување на реченици и параграфи во текстот. Визуелно обликување на текст. Аргументирање и уверување во писмената комуникација. Јазикот, стилот и тонот во писмените деловни пораки. Обликување на писмени пораки за различни цели. 46. Електронска деловна комуникација Електронски уреди за комуникација. Синхрона комуникација. Синхрона комуникација: телефон, телефакс, истовремени пораки (IRC, ICQ), аудио и видеоконференции, емитурање на Web. Асинхрона комуникација: електронска пошта, дистрибуциски листи, дистрибуциски групи, форуми на Интернет Web, лични Web-страници. Состаноци со посредство на Интернет и системи за соработка.			
12.	Методи на учење аудитивно и аудио-визуелно /			
13.	Вкупен расположлив фонд на време			
14.	Распределба на расположливото време		180	
15.	Форми на наставните активности	15.1	Предавања-теоретска настава	30 часови
		15.2	Вежби (лабараториски, аудиториски), семинари, тимска работа	30 часови
16.	Други форми на активности	16.1	Проектни задачи	20 часови
		16.2	Самостојни задачи	30 часови
		16.3	Домашно учење	80 часови
17.	Начин на оценување		2 колоквиуми во наставата или писмен испит од 2 часа	
	17.1	Тестови		70
	17.2	Семинарска работа/проект, презентација писмена и усна		20

	17.3	Активност и учество				10
18.	Критериуми за оценување (бодови/оценка)				до x 50 бода	5 (пет)
					од 51 x до 60 x бода	6 (шест)
					од 61 x до 70 x бода	7 (седум)
					Од 71 x до 80 x бода	8 (осум)
					Од 81 x до 90 x бода	9 (девет)
					Од 91 x до 100 x бода	10 (десет)
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит					
20.	Јазик на кој се изведува наставата				Македонски јазик	
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата				Интерна евалуација преку анкетен прашалник	
22.	Литература					
	22.1	Задолжителна литература				
		Ред .бр ој	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Locker O K., The Ohio State University,	Business and Administrative Communication	The McGraw-Hill Companies, Inc. United States of America	2000

		2.	Lesikar V.R., Ph. D. Emeritus, Louisiana State University, Flatley E.M., Ph. D. San Diego State University	Basic Business Communication- Skills for Emproving the Internet Generation, Nineth Edition	McGraw- Hill/Irvin, New York	2002	
		3.					
	22. 2	Дополнителна литература					
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година	
		1.	Madić T.	Komunikologija – psihologija komunikacije, četvrto prerađeno izdanje	Clio	2003	
		2.					
		3.					
Прилог бр. 3		Предметна програма од прв, втор и трет циклус на студии					
1.	Наслов на наставниот предмет			СТРАТЕГИСКИ МЕНАЏМЕНТ			
2.	Код			MEP-CM			
3.	Студиска програма			Безбедност на храната			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)			Факултет за менаџмент на еколошки ресурси			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)			Прв циклус			
6.	Академска година / семестар			Втора година / трети семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	6

8.	Наставник	Проф. д-р Роберт Димитровски
9.	Предуслови за запишување на предметот	//
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Целта на овој предмет е поттикнување на студентите на размислување со долгорочна насоченост со цел да се развива нивната способност да ги воочуваат најважните сеопфатните и долгорочни елементи на успехот на организацијата. Деловната стратегија се запознава како начин на трајно деловно размислување за целите и општествената одговорност на претпријатието. Во смисла на тоа изборот на најадекватна организациска структура во функција на делотворност на организациските процеси е фокус на студентот.	
11.	Содржина на предметната програма 47. Основи на стратегискиот менаџмент Поим за стратегиски менаџмент и сродни поими. Увод во деловна стратегија. Дефинирање на основни поими: стратегија, менаџмент, стратегиски менаџмент, визија, мисија, цели. Менаџмент: умешност, знаење, вештина, уметност. Функционални облици на менаџментот. Македонија и стратегиското управување како неопходност во глобалниот свет. 48. Стили на стратегискиот менаџмент Ликертов модел на стратегиски менаџмент. Менаџерска мрежа. Кризен менаџмент. Претприемнички менаџмент. 49. Системи на менаџмент Карактеристики на поедините системи на менаџмент. Линиски систем на менаџмент Функционален систем. Штабен систем. Матричен систем. Управување со помош на целите (МВО) Управување со помош на резултати. Управување со помош на исклучоци. 50. Особини, знаења и вештини на менаџерите Особини на личноста на менаџерот.. Индивидуални особини на личноста на успешните менаџери. Менаџерски знаења и вештини. Индивидуални способности и наења. Усовршување на менаџерите. Стратегискиот менаџмент и општествена одговорност на стратегиските менаџери. Креативност и способност за презентирање на идеи. 51. Етика на стратегискиот менаџмент Што значи да се вбид етичен менаџер.. Нивоа на менаџерската етика. Етички насоки за менаџментот. Прашања за етичката кариера. Неучество во етичките судири. Ситуациски чинители на етичкото однесување. Механизми на етичкиот менаџмент. 52. Организациско окружување Појмовно определување на окружувањето. Екстерно окружување. Димензии и делови на екстреното окружување. Главни елементи на денешното окружување. Анализ на макроокружувањето. Интерно окружување. Обележја, димензии и значење на интерното окружување. 53. Постапка на донесување стратешка одлука Дефинирање на потребите на организацијата и поставување на цели. Избор на вредности и критериуми за оценка. Ставови на управата. Внатрешни и надворешни фактори кои влијаат врз деловната стратегија. Преобликување на организациската култура и деловната филозофија. Приказ на методи на повеќекритериумско оценување. Monte Carlo метода. Стебло на одлучување. 54. Генерирање на стратегиски програми	

	Организацијата и растењето. Организацијата и стабилноста. Организацијата и удел на пазарот. Вертикална интеграција. Диверзификација. Комбинација на различни стратегии. Деловна и развојна политика на деловниот субјект. 55. Формулирање на стратегии Ситуациска анализа. Практиката на менаџментот и користење на ситуациската анализа. Содржина на ситуациската анализа.. Оценка на постигнатите резултати. Ситуациска анализа како SWOT рамка за избор на стратегија. Сценарио анализа. Алгоритам на сценарио анализата. Употреба на сценарио анализа. 56. Методи за формулирање на стратегиите Методи и постапки при избор на стратегија.. Портфолио планирање. Улогат на портфолио анализата во формулирањето на стратегијата. Портфолио матрица на индустрискиот раст и деловна сила. Портфолио матрица на животниот циклус на индустријата и конкурентската положба. 57. Полифункционални интеграции Дизајнирање на деловниот процес. Функциите и стратегискиот менаџмент. Управување со производство. Управување со финансии. Управување со информации. Управување со луѓето. Управување со развојот. Планирањето како инструмент на деловното управување. Современи менаџмент обележја и тенденции. 58. Управување со трговско друштво Акционерско друштво и неговите делови. OECD принципи за управување со претпријатие. Акционерски права. Еднаков третман на акционерите. Улогата на различни субјекти во управувањето со претпријатието. Јавност на податоци. Одговорност за управувањето. 59. Проценка на успешноста и контрола на примената на стратегиите Процесот на контрола. Определување на мерна големина. Поставување на стандарди. Типови на системот на контрола. Систем на надворешна контрола. Систем на организациска контрола. Правила и процедури. Стандардизација. 60. Нивоа на контролата и мерење на перформансите Контрола на индивидуално ниво. Контрола на функционално ниво. Контрола на дивизионално ниво. Контрола на корпоративно ниво. Мерење на корпоративните перформанси. Мерење на перформансите на дивизионалните единици. 61. Студија на случај Изучување на случаи од стопанската пракса			
12.	Методи на учење аудитивно и аудио-визуелно /			
13.	Вкупен расположлив фонд на време			
14.	Распределба на расположливото време	180		
15.	Форми на наставните активности	15.1	Предавања-теоретска настава	30 часови
		15.2	Вежби (лабараториски, аудиториски), семинари, тимска работа	30 часови

16.	Други форми на активности	16.1	Проектни задачи	20 часови
		16.2	Самостојни задачи	20 часови
		16.3	Домашно учење	80 часови
17.	Начин на оценување		2 колоквиуми во наставата или писмен испит од 2 часа	
	17.1	Тестови		70
	17.2	Семинарска работа/проект, презентација писмена и усна		20
	17.3	Активност и учество		10
18.	Критериуми за оценување (бодови/оценка)		до x 50 бода	5 (пет)
			од 51 x до 60 x бода	6 (шест)
			Од 61 x до 70 x бода	7 (седум)
			Од 71 x до 80 x бода	8 (осум)
			Од 81 x до 90 x бода	9 (девет)
			Од 91 x до 100 x бода	10 (десет)
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит			
20.	Јазик на кој се изведува наставата		Македонски јазик	
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата		Интерна евалуација преку анкетен прашалник	
22.	Литература			
	22.1	Задолжителна литература		

		Ред.б рој	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Coulter M.	Strategiski menadžment na delu, četvrto izdanje	Data Status, Beograd	2008
		2.	R. Edward Freeman	Strategic Management: A Stakeholder Approach	Camdridge University press	2010
		3.	Chris Jeffs	Strategic Management	SAGE Publications	2008
	22.2	Дополнителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Barry J. Witcher, Vinh Sum Chau	Strategic Management: Principles and Practice	South – western Cengage learning	2010
		2.	Luiz Moutinho	Strategic Management in Tourism	CAB International	2011

Прилог бр. 3		Предметна програма од прв, втор и трет циклус на студии	
1.	Наслов на наставниот предмет	КОНТРОЛА НА ХРАНА	
2.	Код	MEP-KX	
3.	Студиска програма	Безбедност на храна	
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра,	Факултет за менаџмент на еколошки ресурси	

	оддел)				
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)		Прв циклус		
6.	Академска година / семестар		По избор на студентот	7.	Број на ЕКТС кредити
6.					6
8.	Наставник		Проф д-р Благица Цекова		
9.	Предуслови за запишување на предметот		//		
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Целта на предметот е да се запознаат студентите со основите во контролата на квалитетот на храната				
11.	1.Вовед, стадарди за квалитет на храната 2.МКД стандарди 3.ISO стандарди 4.НАССР стандарди 5.Стандарди за прехранбени производи од растително потекло 6.Опрема и објекти 7.Стандарди за прехранбени производи од анимално потекло 8.Опрема и објекти за анимално потекло 9.Законски мерки ПРАКТИЧНА НАСТАВА 1.Теренска настава (индустриски капацитети)				
12.	Методи на учење аудитивно и аудио-визуелно /				
13.	Вкупен расположлив фонд на време				
14.	Распределба на расположливото време		180		
15.	Форми на наставните активности	15.1	Предавања-теоретска настава	30 часови	
		15.2	Вежби (лабараториски, аудиториски), семинари, тимска работа	30 часови	

16.	Други форми на активности		16.1	Проектни задачи 20 часови
			16.2	Самостојни задачи 20 часови
			16.3	Домашно учење 80 часови
17.	Начин на оценување		2 колоквиуми во наставата или писмен испит од 2 часа	
	17.1	Тестови		70
	17.2	Семинарска работа/проект, презентација писмена и усна		20
	17.3	Активност и учество		10
18.	Критериуми за оценување (бодови/оценка)		до x 50 бода	5 (пет)
			од 51 x до 60 x бода	6 (шест)
			од 61 x до 70 x бода	7 (седум)
			Од 71 x до 80 x бода	8 (осум)
			Од 81 x до 90 x бода	9 (девет)
			Од 91 x до 100 x бода	10 (десет)
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит			
20.	Јазик на кој се изведува наставата		Македонски јазик	
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата		Интерна евалуација преку анкетен прашалник	
22.	Литература			
	22.1	Задолжителна литература		

		Ред.б рој	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Paul Dittmer, J. Desmond Keefe	Principles of Food, Beverage, and Labor Cost Controls	John Willey and sons	2008
		2.	Lea R. Dopson, David K. Hayes	Food and Beverage Cost Control	John Willey and sons	2010
		3.	проф. д-р Југослав Зибероски	Скриптата е во тек на изработка	/	/
	22.2	Дополнителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Food and Agriculture Organization of the United Nations	Manual of food quality contro l	The Organization of the United Nations	1993
		2.	Edmond J. Baratta,	Manual of Food Quality Cont rol: Radionuclides in Food	Food and Agriculture Organization of the United Nations	1994

Прилог бр. 3		Предметна програма од прв, втор и трет циклус на студии	
1.	Наслов на наставниот предмет	ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА НА ЖИВОТНИ	
2.	Код	МЕР – 33Ж	
3.	Студиска програма	Безбедност на храна	

4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Факултет за менаџмент на еколошки ресурси			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв циклус			
6.	Академска година / семестар	По избор на студентот	7.	Број на ЕКТС кредити	6
8.	Наставник	Проф. д-р Кирил Филев			
9.	Предуслови за запишување на предметот	//			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Целта на предметот е да се запознаат студентите со здравствената заштита на животните				
11.	1.Основи на патолошка анатомија 2.Органски болести 3.Патологија на репродуктивни органи и болести на млечна жлезда и подмладокот 4.Заразни болести 5.Паразитски болести 6.Болести на живината – превентивна програма				
12.	Методи на учење аудитивно и аудио-визуелно /				
13.	Вкупен расположлив фонд на време				
14.	Распределба на расположливото време		180		
15.	Форми на наставните активности	15.1	Предавања-теоретска настава	30 часови	
		15.2	Вежби (лабараториски, аудиториски), семинари, тимска работа	30 часови	
16.	Други форми на активности	16.1	Проектни задачи	20 часови	

			Самостојни задачи			20 часови	
		16.2					
		16.3	Домашно учење			80 часови	
17.	Начин на оценување			2 колоквиуми во наставата или писмен испит од 2 часа			
	17.1	Тестови				70	
	17.2	Семинарска работа/проект, презентација писмена и усна				20	
	17.3	Активност и учеств				10	
18.	Критериуми за оценување (бодови/оценка)			до x 50 бода	5 (пет)		
				од 51 x до 60 x бода	6 (шест)		
				од 61 x до 70 x бода	7 (седум)		
				Од 71 x до 80 x бода	8 (осум)		
				Од 81 x до 90 x бода	9 (девет)		
				Од 91 x до100 x бода	10 (десет)		
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит						
20.	Јазик на кој се изведува наставата			Македонски јазик			
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата			Интерна евалуација преку анкетен прашалник			
22.	Литература						
	22.1	Задолжителна литература					
		Ред.б рој	Автор	Наслов	Издавач	Година	
		1.	Мациров Ж.	Ветеринарство	Универзитетск и учебник , Скопје	1987	

		2.	Edward N. Eadie	Education for Animal Welfare	Edward Eadie	2011
	22.2	Дополнителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Council of Europe	Animal Welfare	Council of Europe	2006
		2.	Animal Protection	Animal Protection Institute's animal issues: Volume 40	Institute of America	2009

Прилог бр. 3		Предметна програма од прв, втор и трет циклус на студии			
1.	Наслов на наставниот предмет	ЕКО БИЗНИС			
2.	Код	МЕР-ЕКОБ			
3.	Студиска програма	Еколошки ресурси			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Факултет за менаџмент на еколошките ресурси			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв			
6.	Академска година / семестар	Трета година/петта година	7.	Број на ЕКТС кредити	6
8.	Наставник	Доц. д-р Александар Дејановски			
9.	Предуслови за запишување на предметот	//			
10.	Цели на предметната програма (компетенции):				

	Целта на предметот е да се запознаат студентите со еко бизнисот .			
11.	Содржина на предметната програма 1.Избирање на природниот начин 2.Бизнис организам 3.Преоѓање преку границата на профит 4.Бизнис екосистеми 5.Врски помеѓу општество и профит 6.Преоѓање кон издржливост			
12.	Методи на учење аудитивно и аудио-визуелно /			
13.	Вкупен расположлив фонд на време			
14.	Распределба на расположливото време		180	
15.	Форми на наставните активности	15.1	Предавања-теоретска настава	30 часови
		15.2	Вежби (лабараториски, аудирориски), семинари, тимска работа	45 часови
16.	Други форми на активности	16.1	Проектни задачи	20 часови
		16.2	Самостојни задачи	20 часови
		16.3	Домашно учење	65 часови
17.	Начин на оценување		2 колоквиуми во наставата или писмен испит од 2 часа	
	17.1	Тестови		70
	17.2	Семинарска работа/проект, презентација писмена и усна		20

	17.3	Активност и учество			10	
18.	Критериуми за оценување (бодови/оценка)			до x 50 бода	5 (пет)	
				од 51 x до 60 x бода	6 (шест)	
				од 61 x до 70 x бода	7 (седум)	
				Од 71 x до 80 x бода	8 (осум)	
				Од 81 x до 90 x бода	9 (девет)	
				Од 91 x до100 x бода	10 (десет)	
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит					
20.	Јазик на кој се изведува наставата			Македонски јазик		
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата			Интерна евалуација преку анкетен прашалник		
22.	Литература					
	22.1	Задолжителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Joseph Michael Abe, Patricia Elizabeth	Bussiness Ecology	Elsevier	1998
		2.				
		3.				
		22.2	Дополнителна литература			
	Ред. број		Автор	Наслов	Издавач	Година

		1.	Michael Biggins, Janet Crayne	Publishing in Yugoslavija,s Successor states	Editors	2000
		2.				

Прилог бр. 3		Предметна програма од прв, втор и трет циклус на студии				
1.	Наслов на наставниот предмет		МОНИТОРИНГ НА ЖИВОТНА СРЕДИНА			
2.	Код		МЕР-МЖС			
3.	Студиска програма		Еколошки ресурси			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)		Факултет за менаџмент на еколошки ресурси			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)		Прв			
6.	Академска година / семестар		трета година /петти семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	6
8.	Наставник		Проф. д-р Илија Насов			
9.	Предуслови за запишување на предметот		//			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Целта на предметот е да се запознаат студентите со потребата и улогата на мониторингот на животната средина.					
11.	Содржина на предметната програма 1.Вовед. Општо за мониторингот. 2.Начини на контрола на животната средина. Прописи и дозволени граници на оштетување на природните ресурси. 3.Можности за мониторинг. 4.Поставување на мониторинг на водните ресурси. 5.Мониторинг на атмосферата.					

	6.Мониторинг на педосверата. 7.Мониторинг на растителниот и животински свет во природата. 8.Мониторингот кај нас и во светот. Подигнување на свеста за следење на процесите кои се одвиваат во животната средина.			
12.	Методи на учење аудитивно и аудио-визуелно /			
13.	Вкупен расположлив фонд на време			
14.	Распределба на расположливото време		180	
15.	Форми на наставните активности	15.1	Предавања-теоретска настава	30 часови
		15.2	Вежби (лабараториски, аудирориски), семинари, тимска работа	30 часови
16.	Други форми на активности	16.1	Проектни задачи	20 часови
		16.2	Самостојни задачи	20 часови
		16.3	Домашно учење	80 часови
17.	Начин на оценување		2 колоквиуми во наставата или писмен испит од 2 часа	
	17.1	Тестови		70
	17.2	Семинарска работа/проект, презентација писмена и усна		20
	17.3	Активност и учество		10
18.	Критериуми за оценување (бодови/оценка)		до x 50 бода	5 (пет)
			од 51 x до 60 x бода	6 (шест)
			од 61 x до 70 x бода	7 (седум)
			Од 71 x до 80 x бода	8 (осум)
			Од 81 x до 90 x бода	9 (девет)

		Од 91 х до100 х бода		10 (десет)		
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит					
20.	Јазик на кој се изведува наставата		Македонски јазик			
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата		Интерна евалуација преку анкетен прашалник			
22.	Литература		Мониторинг на животна средина - Македонска академија на наука и уметност (Збирка на научни истражувања и трудови) 1991 година			
	22.1	Задолжителна литература		Учебникот е во изработка од предметниот професор		
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Доц. д-р Сашо Кутлешовски	Мониторинг на животна средина	Просветно дело или Алби	2013
		2.				
		3.				
	22.2	Дополнителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Група на автори	Група на изданија кои ја опишуваат наставната единица	Македонски издавачки куќи	1990
		2.				

Наслов на наставниот предмет	АНГЛИСКИ ЈАЗИК 5			
Код	МБ-АНГ-5			
Студиска програма	Еколошки ресурси			
Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Факултет за Менаџмент на еколошки ресурси			
Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв			
Академска година / семестар	Трета година/ Петти семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	6
Наставник	Лектор м-р Анка Веселинова			
Предуслови за запишување на предметот	/			
Цели на предметната програма (компетенции):				
Да се унапредат вештините на деловна писмена и усна комуникација. Да се оспособат студентите за усно и писмени реферирање за стручен текст. Да се оспособат студентите за успешно следење и учествување на стручни собири што се одржуваат на англиски јазик.				
СОДРЖИНА:				
1. Вовед во услугите за грижа на клиентите (вештини, предложувања)				
2. Лице во лице со клиентите (основен јазик за бизнис комуникација, презентирање)				
3. Справување со клиентите на телефон (да се биде љубезен на телефон, договарање, закажување состаноци)				
4. Успех во Кол центрите (прва импресија, разјаснување)				
5. Пружање услуги за грижење на клиентите преку пишување (поздравувања и отпоздравувања, стандардни фрази за справување со клиенти, прикачување прилози)				
6. Справување со проблеми и жалби (Ублажување лоши вести и извинување, Чекори за решавање проблеми)				
7. Граматика (сегашни, минати и идни времиња)				
.				
Методи на учење				
Вкупен расположлив фонд на време				
Распределба на расположливото време		180		
Форми на наставните	15.1	Предавања-теоретска настава		30 часови

активности		15.2	Вежби (лабараториски, аудирориски), семинари, тимска работа	30 часови
Други форми на активности		16.1	Проектни задачи	30 часови
		16.2	Самостојни задачи	20 часови
		16.3	Домашно учење	70 часови
Начин на оценување			2 колоквиуми во наставата или писмен испит од 2 часа.	
17.1	Писмен испит			40 бодови
17.2	Семинарска работа			20 бодови
17.3	Устен испит			20 бодови
17.3	Активност и учество			20 бодови
Критериуми за оценување (бодови/оценка)			до 50 бода	5 (пет) (F)
			од 51 до 55 бода	6 (шест) (E)
			од 56 до 67 бода	7 (седум) (D)
			од 68 до 83 бода	8 (осум) (C)
			од 84 до 95 бода	9 (девет) (B)
			од 96 до 100 бода	10 (десет) (A)
Услов за потпис и полагање на завршен испит				
Јазик на кој се изведува наставата			Англиски	
Метод на следење на квалитетот на наставата			Интерна евалвација со анкети	
Литература				

22.1	Задолжителна литература				
	Ред.б рој	Автор	Наслов	Издавач	Година
	1.	Rosemary Richey	English for Customer Care Express series	Oxford University Press	2007
	2.				
	3.				
22.2	Дополнителна литература				
	Ред. број		Наслов	Издавач	Година
	1.	Longman	Advanced Grammar in Use	Oxford University Press	2010
	2.				
	3.				

Прилог бр. 3		Предметна програма од прв, втор и трет циклус на студии			
1.	Наслов на наставниот предмет		АЛТЕРНАТИВНИ ИЗВОРИ НА ЕНЕРГИЈА		
2.	Код		МЕР-АИЕ		
3.	Студиска програма		Еколошки ресурси		
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)		Факултет за менаџмент на еколошки ресурси		
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)		Прв		
6.	Академска година / семестар		По избор на кандидатот	Број на ЕКТС	6

			7.	кредити	
8.	Наставник	Проф. д-р Илија Насов			
9.	Предуслови за запишување на предметот	//			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Да се запознаат студентите со основните начела и поими за енергетска ефикасност.				
11.	Содржина на предметната програма Вовед Значење на електричната енергија во современото живеење. Извори на електрична енергија Еколошки неконвенционални обновливи алтернативни извори. Состојба во Македонија од аспект на нивното искористување и на ветровита енергија Зачувување на енергијата и заштита на животната средина Обновливи извори на енергија Необновливи извори на енергија Искористување на локалните извори на енергија Од необновлива до необновлива енергија Контрола на енергијата Светска потрошувачка на енергија Енергија од разни извори Последици на потрошувачката енергија Ефект на стаклена градина Други последици од потрошувачката енергија				
12.	Методи на учење аудитивно и аудио-визуелно /				
13.	Вкупен расположлив фонд на време				
14.	Распределба на расположливото време		180		
15.	Форми на наставните активности	15.1	Предавања-теоретска настава	30 часови	
		15.2	Вежби (лабараториски, аудирориски), семинари, тимска работа	30 часови	

16.	Други форми на активности	16.1	Проектни задачи	10 часови
		16.2	Самостојни задачи	10 часови
		16.3	Домашно учење	100 часови
17.	Начин на оценување		2 колоквиуми во наставата или писмен испит од 2 часа	
	17.1	Тестови		70
	17.2	Семинарска работа/проект, презентација писмена и усна		20
	17.3	Активност и учество		10
18.	Критериуми за оценување (бодови/оценка)		до x 50 бода	5 (пет)
			од 51 x до 60 x бода	6 (шест)
			од 61 x до 70 x бода	7 (седум)
			Од 71 x до 80 x бода	8 (осум)
			Од 81 x до 90 x бода	9 (девет)
			Од 91 x до 100 x бода	10 (десет)
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит			
20.	Јазик на кој се изведува наставата		Македонски јазик	
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата		Интерна евалуација преку анкетен прашалник	
22.	Литература			
	22.1	Задолжителна литература		

		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.		Прирачник за енергетска ефикасност		
		2.		,		
		3.				
	22.2	Дополнителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.				
		2.		www.mdsf.org.mk/mac/download/veter.pps		
		3.				

Прилог бр. 3		Предметна програма од прв, втор и трет циклус на студии	
1.	Наслов на наставниот предмет	АГРАРНА ПОЛИТИКА	
2.	Код	МЕР-АП	
3.	Студиска програма	Еколошки ресурси	
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Факултет за менаџмент на еколошки ресурси	
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв	

6.	Академска година / семестар	По избор на кандидатот	7.	Број на ЕКТС кредити	6
8.	Наставник	Доц д-р Александар Дејановски			
9.	Предуслови за запишување на предметот	//			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Целта на предметот е да се запознаат студентите со улогата и значењето на економската политика, со посебен осврт на аграрната политика и целите и мерките на истата во развојот на економијата во државата.				
11.	Вовед. Поим и дефиниција на економската политика. Цели на економската политика. Носители на економската политика. Мерки и инструменти на економската политика. Водење на економска политика во аграрот. Аграрната политика како конститутивен дел на водење на економска политика. Поим и историски преглед на развојот. Основни детерминатнти на аграрната политика во замјите со пазарно стопанство. Мерки на аграрната политика и нивната примена во развојот на нашиот аграр. Цели на аграрната политика во агро-политичката теорија и нивна апликација во наши услови. Економски мерки на аграрната политика, (цени, даноци, кредитирање, царини, прелевмани, субвенции и сл).				
12.	Методи на учење аудитивно и аудио-визуелно /				
13.	Вкупен расположлив фонд на време				
14.	Распределба на расположливото време		180		
15.	Форми на наставните активности	15.1	Предавања-теоретска настава	30 часови	
		15.2	Вежби (лабараториски, аудирориски), семинари, тимска работа	30 часови	

16.	Други форми на активности	16.1	Проектни задачи	20 часови
		16.2	Самостојни задачи	20 часови
		16.3	Домашно учење	80 часови
17.	Начин на оценување		2 колоквиуми во наставата или писмен испит од 2 часа	
	17.1	Тестови		70
	17.2	Семинарска работа/проект, презентација писмена и усна		20
	17.3	Активност и учество		10
18.	Критериуми за оценување (бодови/оценка)		до x 50 бода	5 (пет)
			од 51 x до 60 x бода	6 (шест)
			од 61 x до 70 x бода	7 (седум)
			Од 71 x до 80 x бода	8 (осум)
			Од 81 x до 90 x бода	9 (девет)
			Од 91 x до 100 x бода	10 (десет)
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит			
20.	Јазик на кој се изведува наставата		Македонски јазик	
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата		Интерна евалуација преку анкетен прашалник	
22.	Литература			
	22.1	Задолжителна литература		

		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.		Стратегија на развојот на земјоделството, шумарството и водостопанството во Р. Македонија	Македонија	1996 god
		2.	Л.Михајловиќ,Ѓ.Ѓоргеvски	Универзитетски учебник	Нови Сад	1997 god
		3.				
	22.2	Дополнителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	mr Dušan Dabović	PRAVNI OKVIR AGRARNE POLITIKE EVROPSKE UNIJE	* Referat na XIV susretu Kopaoniceke skole prirodnog prava ("Pravni život", br. 11/2001, str. 221-231). © Dusan Dabovi	2001
		2.				

Прилог бр. 3	Предметна програма од прв, втор и трет циклус на студии
---------------------	--

1.	Наслов на наставниот предмет	ЕКОНОМИКА НА АГРАРОТ			
2.	Код	МЕР-ЕА			
3.	Студиска програма	Агробизнис			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Факултет за менаџмент на еколошките ресурси			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв			
6.	Академска година / семестар	трета година / петти семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	6
8.	Наставник	Доц. д-р Александар Дејановски			
9.	Предуслови за запишување на предметот	//			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Основната цел на проучување на предметот економика на аграрот е воведување на аграрот во економските науки. Аграрот и стопанскиот развој-индикатори за одредување на улогата, значењето и местото на аграрот во стопанската структура.				
11.	Аграрот и нејзиното значење. Задачи, функции на аграрот. Основни фактори на развој на светскиот аграр преглед на светската трговија со земјоделско-прехранбени производи Аграрен протекционизам мултотолеранти преговори за либерализација во меѓународната трговија. Краток осврт на заедничка аграрна политика во земјите на ЕУ. .Позначајни производни фактори на Р. Македонија. Економика на растителното и сточарското производство и нивните комплементарни односи. Аграрна политика во Р. Македонија економски мерки на аграрната политика. (кредитирање, даноци, субвенции,) Административни мерки				
12.	Методи на учење аудитивно и аудио-визуелно /				

13.	Вкупен расположлив фонд на време			
14.	Распределба на расположливото време		180	
15.	Форми на наставните активности	15.1	Предавања-теоретска настава	30 часови
		15.2	Вежби (лабараториски, аудирориски), семинари, тимска работа	45 часови
16.	Други форми на активности	16.1	Проектни задачи	20 часови
		16.2	Самостојни задачи	20 часови
		16.3	Домашно учење	65 часови
17.	Начин на оценување		2 колоквиуми во наставата или писмен испит од 2 часа	
	17.1	Тестови		70
	17.2	Семинарска работа/проект, презентација писмена и усна		20
	17.3	Активност и учество		10
18.	Критериуми за оценување (бодови/оценка)		до x 50 бода	5 (пет)
			од 51 x до 60 x бода	6 (шест)
			од 61 x до 70 x бода	7 (седум)
			Од 71 x до 80 x бода	8 (осум)
			Од 81 x до 90 x бода	9 (девет)
			Од 91 x до 100 x бода	10 (десет)
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит			
20.	Јазик на кој се изведува наставата		Македонски јазик	

21.	Метод на следење на квалитетот на наставата		Интерна евалуација преку анкетен прашалник			
22.	Литература					
	22.1	Задолжителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Група автори	Колективен учебник	Културни центар, Горни Милановац	1986 год
		2.				
		3.				
	22.2	Дополнителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Elena Doreva	Ekonomika na agrarot	Ekonomski fakultet	2000
		2.				

Прилог бр. 3		Предметна програма од прв, втор и трет циклус на студии	
1.	Наслов на наставниот предмет	РУРАЛЕН РАЗВОЈ	
2.	Код	MEP-PP	
3.	Студиска програма	Агробизнис	
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра,	Факултет за менаџмент на еколошки ресурси	

	оддел)				
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв			
6.	Академска година / семестар	трета година / петти семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	6
8.	Наставник	Доц. д-р Владо Велкоски			
9.	Предуслови за запишување на предметот	//			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Целта на предметот е да се запознаат студентите со улогата и значењето на руралниот развој, како и значењето на производството во селото за економскиот развој на земајта.				
11.	1.Предмет на руралниот развој; Руралниот развој како наставен и научен предмет 2.процес на констатирање на науката за селотои селанството;современ развој на селото во РМ 3.Европски традиции и искуства во решавањето на проблемот со руралниот развој; американски искуства; современ развој на селото во РМ 4.Методолошки постапки и фазина истражувањетово руралните науки; главни фази во научното истражување 5. средување, класификација и прикажување на податците 6.историја на селотои стопанството. Појава на селата во првобитнат азаедница; селото во робовладетелството, феудализмот, оцијализмот и капитализмот				
12.	Методи на учење аудитивно и аудио-визуелно /				
13.	Вкупен расположлив фонд на време				
14.	Распределба на расположливото време		180		
15.	Форми на наставните активности	15.1	Предавања-теоретска настава	30 часови	
		15.2	Вежби (лабараториски, аудирориски), семинари, тимска работа	30 часови	

16.	Други форми на активности		16.1	Проектни задачи		20 часови	
			16.2	Самостојни задачи		20 часови	
				16.3	Домашно учење		80 часови
17.	Начин на оценување			2 колоквиуми во наставата или писмен испит од 2 часа			
	17.1	Тестови			70		
	17.2	Семинарска работа/проект, презентација писмена и усна			20		
	17.3	Активност и учество			10		
18.	Критериуми за оценување (бодови/оценка)			до x 50 бода		5 (пет)	
				од 51 x до 60 x бода		6 (шест)	
				од 61 x до 70 x бода		7 (седум)	
				Од 71 x до 80 x бода		8 (осум)	
				Од 81 x до 90 x бода		9 (девет)	
				Од 91 x до100 x бода		10 (десет)	
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит						
20.	Јазик на кој се изведува наставата			Македонски јазик			
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата			Интерна евалуација преку анкетен прашалник			
22.	Литература						
	22.1	Задолжителна литература					
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година	

		1.	Сашо Клековски и Александар Кржалковски	Организации, институции и проекти за Рурален развој	Македонски центар за меѓународна соработка	2010
		2.				
		3.				
	22.2	Дополнителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Victor A. Friedman	The grammatical categories of the Macedonian indicative	Columbus	1977
		2.				

Прилог бр. 3		Предметна програма од прв, втор и трет циклус на студии			
1.	Наслов на наставниот предмет	БИОДИВЕРЗИТЕТ			
2.	Код	МЕР-БИОД			
3.	Студиска програма	Еколошки ресурси			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Факултет за менаџмент на еколошки ресурси			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв			
6.	Академска година / семестар	По избор на кандидатот	7.	Број на ЕКТС кредити	6
8.	Наставник	Доц. д-р Ангелина Средовска Божинов			

9.	Предуслови за запишување на предметот		//	
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Да се запознаат студентите со биолошката разновидност и разновидноста на сите живи суштества на планетата земја.			
11.	Содржина на предметната програма Вовед Генетска разновидност Видови разновидност екосистем, екосистем разновидно Разновидноста на живиот свет најдобро проучена со најсовремени еволутивен растенија и животни во која мисли на (цветни растенија), меѓу растенијата, односно, цицачи, 'рбетници, во фауна. Биодиверзитето во Р:Македонија			
12.	Методи на учење аудитивно и аудио-визуелно /			
13.	Вкупен расположлив фонд на време			
14.	Распределба на расположливото време		180	
15.	Форми на наставните активности	15.1	Предавања-теоретска настава	30 часови
		15.2	Вежби (лабараториски, аудирориски), семинари, тимска работа	30 часови
16.	Други форми на активности	16.1	Проектни задачи	30 часови
		16.2	Самостојни задачи	30 часови
		16.3	Домашно учење	60 часови
17.	Начин на оценување		2 колоквиуми во наставата или писмен испит од 2 часа	
	17.1	Тестови		70
	17.2	Семинарска работа/проект, презентација писмена и усна		20

	17.3	Активност и учество			10
18.	Критериуми за оценување (бодови/оценка)			до x 50 бода	5 (пет)
				од 51 x до 60 x бода	6 (шест)
				од 61 x до 70 x бода	7 (седум)
				Од 71 x до 80 x бода	8 (осум)
				Од 81 x до 90 x бода	9 (девет)
				Од 91 x до 100 x бода	10 (десет)
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит				
20.	Јазик на кој се изведува наставата			Македонски јазик	
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата			Интерна евалуација преку анкетен прашалник	
22.	Литература				
	22.1	Задолжителна литература			
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач Година
		1.	Ђукановиќ, Мара.	Еколошки изазов	Београд, 1991
		2.	Јанковиќ, М., Ђорђевиќ, В.	Примењена екологија,	Научна књига, Београд 1981
		3.			
	22.2	Дополнителна литература			
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач Година

		1.	Министерство за животна средина и просторно планирање	Прв национален извештај на Р. Македонија	Скопје	2003
		2.				
		3.				

Прилог бр. 3		Предметна програма од прв, втор и трет циклус на студии			
1.	Наслов на наставниот предмет	ПЛАНИРАЊЕ И ПРОЕКТИРАЊЕ НА АГРОБИЗНИСОТ			
2.	Код	МЕР-ППА			
3.	Студиска програма	Еколошки ресурси			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Факултет за менаџмент на еколошки ресурси			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв			
6.	Академска година / семестар	По избор на кандидатот	7.	Број на ЕКТС кредити	6
8.	Наставник	Доц. д-р Владо Велкоски			
9.	Предуслови за запишување на предметот	//			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Основната цел на проучување на предметот е да се согледа улогата и значењето на планирањето како процес и негова евалуација во агробизнисот				
11.	Вовед . Суштината и важноста на планирањето. Концепција на планирањето.Модели на планирање				

	.Планирањето и менаџментот. Производ на планирањето. Цели на планот.Стратегиско планирање. Предвидувањето пред услов за планирањето. Организација на системи за информации на планирање. Методологија за планирање Организирање на планирањето.Проектирање. Стопанско уредување на агро стопанството. Инвестициона програма.			
12.	Методи на учење аудитивно и аудио-визуелно /			
13.	Вкупен расположлив фонд на време			
14.	Распределба на расположливото време		180	
15.	Форми на наставните активности	15.1	Предавања-теоретска настава	30 часови
		15.2	Вежби (лабараториски, аудиториски), семинари, тимска работа	30 часови
16.	Други форми на активности	16.1	Проектни задачи	20 часови
		16.2	Самостојни задачи	20 часови
		16.3	Домашно учење	80 часови
17.	Начин на оценување		2 колоквиуми во наставата или писмен испит од 2 часа	
	17.1	Тестови		70
	17.2	Семинарска работа/проект, презентација писмена и усна		20

	17.3	Активност и учество			10	
18.	Критериуми за оценување (бодови/оценка)			до x 50 бода	5 (пет)	
				од 51 x до 60 x бода	6 (шест)	
				од 61 x до 70 x бода	7 (седум)	
				Од 71 x до 80 x бода	8 (осум)	
				Од 81 x до 90 x бода	9 (девет)	
				Од 91 x до100 x бода	10 (десет)	
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит					
20.	Јазик на кој се изведува наставата			Македонски јазик		
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата			Интерна евалуација преку анкетен прашалник		
22.	Литература					
	22.1	Задолжителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Бобек Шуклев	Деловно планирање	Економски факултет, Скопје	1997 год
		2.				
		3.				
		22.2	Дополнителна литература			
	Ред. број		Автор	Наслов	Издавач	Година

		1.				
		2.				

Прилог бр. 3		Предметна програма од прв, втор и трет циклус на студии				
1.	Наслов на наставниот предмет		МИКРОБИОЛОГИЈА И МЕТОДИ ЗА ОЦЕНА НА БЕЗБЕДНОСТ НА ХРАНАТА			
2.	Код		МЕР- ММО			
3.	Студиска програма		Безбедност на храна			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)		Факултет за менаџмент на еколошки ресурси			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)		Прв циклус			
6.	Академска година / семестар		трета година / петти семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	6
8.	Наставник		Доц. д-р Даниела Беличовска			
9.	Предуслови за запишување на предметот		//			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Целта на предметот е да се запознаат студентите со основите на предметот Микробиологија.					
11.	1.Вовед; Значење и поделба на мкробиологијата 2.Морфологија на микроорганизмите 3.физиологија на микроорганизмите 4.Дишење кај микроорганизмите 5.Размножување кај микроорганизмите 6.Систематика на микроорганизмите 7.Производни својства на микроорганизмите					

	8.раширеност на микроорганизмите			
	9.Инфекција и имунитет			
12.	Методи на учење аудитивно и аудио-визуелно /			
13.	Вкупен расположлив фонд на време			
14.	Распределба на расположливото време		180	
15.	Форми на наставните активности	15.1	Предавања-теоретска настава	30 часови
		15.2	Вежби (лабараториски, аудиториски), семинари, тимска работа	45 часови
16.	Други форми на активности	16.1	Проектни задачи	20 часови
		16.2	Самостојни задачи	20 часови
		16.3	Домашно учење	65 часови
17.	Начин на оценување		2 колоквиуми во наставата или писмен испит од 2 часа	
	17.1	Тестови		70
	17.2	Семинарска работа/проект, презентација писмена и усна		20
	17.3	Активност и учество		10
18.	Критериуми за оценување (бодови/оценка)		до x 50 бода	5 (пет)
			од 51 x до 60 x бода	6 (шест)
			Од 61 x до 70 x бода	7 (седум)
			Од 71 x до 80 x бода	8 (осум)
			Од 81 x до 90 x бода	9 (девет)
			Од 91 x до100 x бода	10 (десет)
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит			

20.	Јазик на кој се изведува наставата		Македонски јазик			
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата		Интерна евалуација преку анкетен прашалник			
22.	Литература					
	22.1	Задолжителна литература				
		Ред.б рој	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	проф. д-р Југослав Зибероски	Земјоделска микробиологија	Табернакул - Скопје.	1990
		2.	Н. Мицев	Земјоделска микробиологија	Скопје	1960
	22.2	Дополнителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Влада на РМ	Закон за јавно здравје	Влада на РМ	2009
2.		С. Реџеповиќ	Предавања од микробиологија	Загреб	/	

Прилог бр. 3		Предметна програма од прв, втор и трет циклус на студии	
1.	Наслов на наставниот предмет	ФУНКЦИОНАЛНА ХРАНА	
2.	Код	МЕР- ФХ	
3.	Студиска програма	Безбедност на храна	

4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Факултет за менаџмент на еколошки ресурси			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв циклус			
6.	Академска година / семестар	трета година / петти семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	6
8.	Наставник	Проф д-р Кирил Филев			
9.	Предуслови за запишување на предметот	//			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Целта на предметот е да се запознаат студентите со основите за храната, житните растенија, како и за квалитетот на зрното и преработка на житата.				
11.	1.Вовед за функционална храна. Европски стандарди за потребните дневни количества хранливи материи Европски прописи за функционална храна Принципи на исхрана 2.Житни културни растенија, основни карактеристики и морфолошка градба Житата како функционална храна 3.Квалитет на зрното и преработка на жита Пакување и декларирање 4.Функционални компоненти во овошјето и зеленчукот Овошје и зеленчук како функционална храна 5.Преработки од овошје и зеленчук како функционална храна 6.Млекото како функционална храна 7.Пробиотици 8. Пребиотици 9.Функционални млечни производи 10.Нови сознанија за функционална храна од аспект на млекарство				
12.	Методи на учење аудитивно и аудио-визуелно /				
13.	Вкупен расположлив фонд на време				
14.	Распределба на расположливото време	180			

15.	Форми на наставните активности	15.1	Предавања-теоретска настава	30 часови
		15.2	Вежби (лабараториски, аудиториски), семинари, тимска работа	30 часови
16.	Други форми на активности	16.1	Проектни задачи	20 часови
		16.2	Самостојни задачи	20 часови
		16.3	Домашно учење	80 часови
17.	Начин на оценување		2 колоквиуми во наставата или писмен испит од 2 часа	
	17.1	Тестови		70
	17.2	Семинарска работа/проект, презентација писмена и усна		20
	17.3	Активност и учество		10
18.	Критериуми за оценување (бодови/оценка)		до x 50 бода	5 (пет)
			од 51 x до 60 x бода	6 (шест)
			Од 61 x до 70 x бода	7 (седум)
			Од 71 x до 80 x бода	8 (осум)
			Од 81 x до 90 x бода	9 (девет)
			Од 91 x до 100 x бода	10 (десет)
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит			
20.	Јазик на кој се изведува наставата		Македонски јазик	
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата		Интерна евалуација преку анкетен прашалник	
22.	Литература			

	22.1	Задолжителна литература				
		Ред.б рој	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Mary K. Schmidl, Theodore P. Labuza	Essentials Of Functional Foods	An Aspen Publication	2000
		2.	Tiina Mattila-Sandholm and Maria Saarela	Functional dairy products	Woodhead Publishing Ltd and CRC Press LLC	2003
	22.2	Дополнителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	проф д-р Соња Србиновска	Интерна скрипта	Земјоделски Факултет Скопје , УКИМ	/
		2.	Tina Vukasovič, Tatjana Šmigoc Senčar, Mira Bezjak	Припрема на додатоци за функционалната храна	Perutnina Ptuj	2006

Прилог бр. 3		Предметна програма од прв, втор и трет циклус на студии	
1.	Наслов на наставниот предмет		ТЕХНОЛОГИЈА НА МЛЕКО И МЛЕЧНИ ПРОИЗВОДИ
2.	Код		MEP-TMMП
3.	Студиска програма		Безбедност на храна
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра,		Факултет за менаџмент на еколошки ресурси

	оддел)				
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв циклус			
6.	Академска година / семестар	трета година / петти семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	6
8.	Наставник	Доц. д-р Даниела Беличовска			
9.	Предуслови за запишување на предметот	//			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Целта на предметот е да се запознаат студентите со основите за преработката на месо и месните производи.				
11.	1.Вовед; значење на месото; кланици; добиток за колење 2.технологија на колење и обработка на животните 3.Кантитативно проценување на труповите 4.расекување и категоризација на месото 5.видови месо по потекло 6.Месо, градба и состав 7.Постмортални промени во месото 8.Адитиви 9.Конзервирање на месото 10.Колбаси 11.Сувомеснати производи 12.Живинско и месо од риби 13.Запознавање соодделенија во кланици и опрема 14.ладилници-опрема и функција 14.Операции во процесот на колење 15.Оцена на заклани животни на линија на колење				

12.	Методи на учење аудитивно и аудио-визуелно /			
13.	Вкупен расположлив фонд на време			
14.	Распределба на расположливото време		180	
15.	Форми на наставните активности	15.1	Предавања-теоретска настава	30 часови
		15.2	Вежби (лабараториски, аудиториски), семинари, тимска работа	30 часови
16.	Други форми на активности	16.1	Проектни задачи	15 часови
		16.2	Самостојни задачи	25 часови
		16.3	Домашно учење	80 часови
17.	Начин на оценување		2 колоквиуми во наставата или писмен испит од 2 часа	
	17.1	Тестови		70
	17.2	Семинарска работа/проект, презентација писмена и усна		20
	17.3	Активност и учество		10
18.	Критериуми за оценување (бодови/оценка)		до x 50 бода	5 (пет)
			од 51 x до 60 x бода	6 (шест)
			Од 61 x до 70 x бода	7 (седум)
			Од 71 x до 80 x бода	8 (осум)
			Од 81 x до 90 x бода	9 (девет)
			Од 91 x до100 x бода	10 (десет)
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит			
20.	Јазик на кој се изведува наставата		Македонски јазик	

21.	Метод на следење на квалитетот на наставата		Интерна евалуација преку анкетен прашалник			
22.	Литература					
	22.1	Задолжителна литература				
		Ред.б рој	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	проф. д-р Соња Србиновска	Работна скрипта - авторизирани предавања	УКИМ	1993
		2.	Зора Мијачевиќ	Технологија млека	УКИМ	1992
		3.				
	22.2	Дополнителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Patrick F. Fox	Fundamentals of Cheese Science,	Aspen Publishers, Inc.	2000
		2.	Jovan Mančić, Aleksandar Mančić	Tehnologija prerade mleka: sirarstvo	Mlekarska škola sa domom učenika "Dr Obren Pejić"	2005

Прилог бр. 3		Предметна програма од прв, втор и трет циклус на студии	
1.	Наслов на наставниот предмет		ПРОБИОТИЦИ
2.	Код		МЕР-П
3.	Студиска програма		Безбедност на храна

4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Факултет за менаџмент на еколошки ресурси			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв циклус			
6.	Академска година / семестар	По избор на студентот	7.	Број на ЕКТС кредити	6
8.	Наставник	Проф. д-р Кирил Филев			
9.	Предуслови за запишување на предметот	//			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Запознавање со начинот на кој хранливите компоненти влијаат врз организмот и развој на функционална храна која главно се базира на пробиотици.				
11.	1.Вовед 2.Дефинирање на функционалната храна. 3.Легислатива со која се регулира формулирање и пуштање во промет на функционалната храна. 4. Здравјето и функционалната храна; храна со антитуморни својства, храна што помага при акутни инфекции и против гастроинтестинални пореметувања. 5. Развој на продукти со функционални својства за максимално искористување на погодностите на храната од растително потекло. 6. Производство на функционални состојки. 7. Улогата на растителните влакна. 8. Пребиотици во исхраната. 9. Пробиотски бактерии во прехранбените Продукти. 10.Улога на ферментацијата во квалитетот и складирање на				

	храната.			
	11. Улога на млечнокиселите бактерии за здравјето на луѓето.			
12.	Методи на учење аудитивно и аудио-визуелно /			
13.	Вкупен расположлив фонд на време			
14.	Распределба на расположливото време		180	
15.	Форми на наставните активности	15.1	Предавања-теоретска настава	30 часови
		15.2	Вежби (лабараториски, аудиториски), семинари, тимска работа	30 часови
16.	Други форми на активности	16.1	Проектни задачи	20 часови
		16.2	Самостојни задачи	20 часови
		16.3	Домашно учење	80 часови
17.	Начин на оценување		2 колоквиуми во наставата или писмен испит од 2 часа	
	17.1	Тестови		70
	17.2	Семинарска работа/проект, презентација писмена и усна		20
	17.3	Активност и учество		10
18.	Критериуми за оценување (бодови/оценка)		до x 50 бода	5 (пет)
			од 51 x до 60 x бода	6 (шест)
			од 61 x до 70 x бода	7 (седум)
			Од 71 x до 80 x бода	8 (осум)
			Од 81 x до 90 x бода	9 (девет)
			Од 91 x до100 x бода	10 (десет)
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит			

20.	Јазик на кој се изведува наставата		Македонски јазик			
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата		Интерна евалуација преку анкетен прашалник			
22.	Литература					
	22.1	Задолжителна литература				
		Ред.б рој	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Tannock G.W.,	Probiotics and Prebiotics:	Academic Press, Wymondham, UK,	2002
		2.	Natasha Trenev	Probiotici	Avery Publishing	2001
	22.2	Дополнителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Natasha Trenev	Probiotics: nature's internal healers	Avery Publishing	1998
		2.	S. K. Dash, Allan N. Spreen, Beth M. Ley	Health Benefits of Probiotics	BL Publications	2000

Прилог бр. 3		Предметна програма од прв, втор и трет циклус на студии			
1.	Наслов на наставниот предмет		ИЗВОРИ НА ЗАГАДУВАЊЕ ВО ЖИВОТНАТА СРЕДИНА		

2.	Код	МЕР-ИЗЖС			
3.	Студиска програма	Безбедност на храна			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Факултет за менаџмент на еколошки ресурси			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв циклус			
6.	Академска година / семестар	По избор на студентот	7.	Број на ЕКТС кредити	6
8.	Наставник	Проф. д-р Илија Насов			
9.	Предуслови за запишување на предметот	//			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Целта на предметот е да се стекнаат студентите со основните поими принципи и причини за извори на загадување				
11.	Вовед во извори на загадување во животната средина Извори на загадување(вода,воздух почва). Влијание на сите штетни контаминанти во воздухот. Тешките метали во воздушните честички кои директно се контаминираат во растителниот и животинскиот организам. Цврсти отпадоци Воведување на безотпадни технологии Употреба на минерални губрива ,и истите причинители на загадувачи на животната средина Мониторинг на животната средина со управување со квалитет на земјоделското производство.				
12.	Методи на учење аудитивно и аудио-визуелно /				
13.	Вкупен расположлив фонд на време				
14.	Распределба на расположливото време		180		
15.	Форми на наставните	15.1	Предавања-теоретска настава		30 часови

	активности	15.2	Вежби (лабараториски, аудиториски), семинари, тимска работа	30 часови
16.	Други форми на активности	16.1	Проектни задачи	20 часови
		16.2	Самостојни задачи	20 часови
		16.3	Домашно учење	80 часови
17.	Начин на оценување		2 колоквиуми во наставата или писмен испит од 2 часа	
	17.1	Тестови		70
	17.2	Семинарска работа/проект, презентација писмена и усна		20
	17.3	Активност и учество		10
18.	Критериуми за оценување (бодови/оценка)		до x 50 бода	5 (пет)
			од 51 x до 60 x бода	6 (шест)
			од 61 x до 70 x бода	7 (седум)
			Од 71 x до 80 x бода	8 (осум)
			Од 81 x до 90 x бода	9 (девет)
			Од 91 x до 100 x бода	10 (десет)
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит			
20.	Јазик на кој се изведува наставата		Македонски јазик	
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата		Интерна евалуација преку анкетен прашалник	
22.	Литература			

	22.1	Задолжителна литература				
		Ред.б рој	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Милто Мулев	Заштита на животна средина	Скорје	1997
		2	Влада на РМ	Закон за заштита на животна средина	Влада на РМ	2009
	22.2	Дополнителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Група автори	СОВРЕМЕНИ ИЗВОРИ НА ЗАГАДУВАЊЕ	Факлутет за безбедност, Охрид	2009

Прилог бр. 3		Предметна програма од прв, втор и трет циклус на студии				
1.	Наслов на наставниот предмет		АМБАЛАЖА И ПАКУВАЊЕ НА ХРАНА			
2.	Код		МЕР – АПХ			
3.	Студиска програма		Безбедност на храна			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)		Факултет за менаџмент на еколошки ресурси			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)		Прв циклус			
6.	Академска година / семестар		По избор на студентот	7.	Број на ЕКТС кредити	6

8.	Наставник		Проф. д-р Благица Цекова	
9.	Предуслови за запишување на предметот		//	
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Студентите се запознаваат со најважните принципи при полнење , амбалажирање, затворање , етикетирање на храната.			
11.	1.Вовед 2.Видови на прехранбени производи 3.Видови на амбалажи и постапки на амбалажирање 4.Опрема и начин на полнење, затворање 5.Апарати за миене на амбалажата 6.Влијание на производот врз амбалажата			
12.	Методи на учење аудитивно и аудио-визуелно /			
13.	Вкупен расположлив фонд на време			
14.	Распределба на расположливото време		180	
15.	Форми на наставните активности	15.1	Предавања-теоретска настава	30 часови
		15.2	Вежби (лабараториски, аудиториски), семинари, тимска работа	30 часови
16.	Други форми на активности	16.1	Проектни задачи	20 часови
		16.2	Самостојни задачи	20 часови
		16.3	Домашно учење	80 часови
17.	Начин на оценување		2 колоквиуми во наставата или писмен испит од 2 часа	
	17.1	Тестови		70

	17.2	Семинарска работа/проект, презентација писмена и усна			20
	17.3	Активност и учество			10
18.	Критериуми за оценување (бодови/оценка)			до x 50 бода	5 (пет)
				од 51 x до 60 x бода	6 (шест)
				од 61 x до 70 x бода	7 (седум)
				Од 71 x до 80 x бода	8 (осум)
				Од 81 x до 90 x бода	9 (девет)
				Од 91 x до 100 x бода	10 (десет)
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит				
20.	Јазик на кој се изведува наставата			Македонски јазик	
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата			Интерна евалуација преку анкетен прашалник	
22.	Литература				
	22.1	Задолжителна литература			
		Ред.б рој	Автор	Наслов	Издавач
					Година
		1.	Nevena Nemet	Ambalaža za pakovanje hrane	Технолошки факултет, Загреб
		2.	Југослав Зиберовски	Интерна скрипта(во тек)	/
		3.	Znanstveno-stručni skup	Ekološki podobna ambalaža	Hrvatsko farmaceutsko društvo, 1994
	22.2	Дополнителна литература			

		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Љубомир Цветков	Амбалажа за прехранбените производи	Студентски збор	1994

1.	Наслов на наставниот предмет	АДИТИВИ ВО ХРАНАТА			
2.	Код	МЕР- АХ			
3.	Студиска програма	Безбедност на храна			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Факултет за менаџмент на еколошки ресурси			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв циклус			
6.	Академска година / семестар	По избор на студентот	7.	Број на ЕКТС кредити	6
8.	Наставник	Проф. д-р Кирил Филев			
9.	Предуслови за запишување на предметот	/			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Запознавање со видовите, значењето и улогата на адитивите за подобрување на својствата на храната.				
11.	СОДРЖИНА: Видови адитиви за прехранбени производи. Внесување на адитивите во храната во текот на производниот процес. Влијание на адитивите врз квалитетот, безбедноста и прифатливоста на продуктот. Домашни и меѓународни прописи за примена на адитиви. Адитиви за арома и боја – алдехиди, алкохоли, амини, естри, феноли, лактони.				

	Продукција на ароми. Реакции на создавање арома во храна при различни начини на обработка на храната (топлина, печење, радијација итн.). Бои во храната, природни и вештачки и нивно определување. Добивање на природни бои со екстракција. Вкусови компоненти. Вкус на селектирани видови храна (кафе, сирење, леб, чоколада). Антиоксиданси во храната. Антиоксиданси и стабилност на храната. Механизам на инхибирање на оксидациските реакции. Мерење на антиоксидативната активност. Природни антиоксиданси од растително и животинско потекло. Практична примена на антиоксидансите. Функционалноста на антиоксидансите за време на преработка на храната. Емулгатори.			
12.	Методи на учење			
13.	Вкупен расположлив фонд на време			
14.	Распределба на расположливото време	180		
15.	Форми на наставните активности	15.1	Предавања-теоретска настава	30 часови
		15.2	Вежби (лабараториски, аудиториски), семинари, тимска работа	30 часови
16.	Други форми на активности	16.1	Проектни задачи	20 часови
		16.2	Самостојни задачи	20 часови
		16.3	Домашно учење	80 часови
17.	Начин на оценување	2 колоквиуми во наставата или писмен испит од 2 часа.		

	17.1	Писмен испит			40 бодови		
	17.2	Семинарска работа			20 бодови		
	17.3	Устен испит			20 бодови		
	17.3	Активност и учество			20 бодови		
18.	Критериуми за оценување (бодови/оценка)			до 50 бода	5 (пет) (F)		
				од 51 до 55 бода	6 (шест) (E)		
				од 56 до 67 бода	7 (седум) (D)		
				од 68 до 83 бода	8 (осум) (C)		
				од 84 до 95 бода	9 (девет) (B)		
				од 96 до 100 бода	10 (десет) (A)		
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит						
20.	Јазик на кој се изведува наставата			Англиски			
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата			Интерна евалвација со анкети			
22.	Литература						
	22.1	Задолжителна литература					
		Ред.б рој	Автор	Наслов	Издавач	Година	
		1.	Watson, H.D.	Food Chemical Safety, V 2 Additives	62. CRC Press Inc., Boca Raton	2002	
		2.	Fergus M. Clydesdale	Food Additives: Toxicology, Regulation, and Properties	Taylor & Francis	1996	

22 .2	Дополнителна литература				
	Ред. број		Наслов	Издавач	Година
	1.	Jim Smith, Lily Hong-Shum	Food Additives Data Book	Wiley blackwell	2011
	2.	Richard J. Lewis	Food Additives Handbook	Chapman and Hall, NY	1990

Прилог бр. 3		Предметна програма од прв, втор и трет циклус на студии				
1.	Наслов на наставниот предмет	УПРАВУВАЊЕ СО ОТПАД				
2.	Код	МЕР-УОТ				
3.	Студиска програма	Еколошки ресурси				
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Факултет за менаџмент на еколошки ресурси				
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв				
6.	Академска година / семестар	трета година /шести семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	5	
8.	Наставник	Проф. д-р Илија Насов				
9.	Предуслови за запишување на предметот	//				
10.	Цели на предметната програма (компетенции):					

	Целта на предметот е да се запознаат студентите со потребата од менаџирањето со отпадот , со посебен осврт во Република Македонија.			
11.	Содржина на предметната програма 1.Вовед. Отпад, основни поими. 2.Класификација на отпад врз основа на неговото настанување и неговите својства. 3.Законодоавството на Република Македонија во областа на управување со отпадот. Стратегија и План за управување со отпад во Република Македонија. 4.Одржлив развој и управување со отпадот. 5.Хиерархија на управување со отпад, превентивни стратегии. 6.Чисто производство. Начела и методологија. 7.Процена на животниот циклус (LCA). 8.Отпадот во хемиската индустрија: причини и места на настанување, начини за негово намалување. 9.Комунален и индустриски отпад. 10.Интерен и неопасен отпад. 11.Посебни категории на отпад. 12.Мерки за постапување со отпадот. Собирање на отпадот, класификација и одделување, рециклирање. 13.Методи на обработка на отпадот.			
12.	Методи на учење аудитивно и аудио-визуелно /			
13.	Вкупен расположлив фонд на време			
14.	Распределба на расположливото време	150		
15.	Форми на наставните активности	15.1	Предавања-теоретска настава	30 часови
		15.2	Вежби (лабараториски, аудирориски), семинари, тимска работа	30 часови

16.	Други форми на активности		16.1	Проектни задачи		30 часови	
			16.2	Самостојни задачи		30 часови	
				16.3	Домашно учење		30 часови
17.	Начин на оценување			2 колоквиуми во наставата или писмен испит од 2 часа			
	17.1	Тестови			70		
	17.2	Семинарска работа/проект, презентација писмена и усна			20		
	17.3	Активност и учество			10		
18.	Критериуми за оценување (бодови/оценка)			до x 50 бода		5 (пет)	
				од 51 x до 60 x бода		6 (шест)	
				од 61 x до 70 x бода		7 (седум)	
				Од 71 x до 80 x бода		8 (осум)	
				Од 81 x до 90 x бода		9 (девет)	
				Од 91 x до100 x бода		10 (десет)	
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит						
20.	Јазик на кој се изведува наставата			Македонски јазик			
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата			Интерна евалуација преку анкетен прашалник			
22.	Литература						
	22.1	Задолжителна литература					
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година	

		1.	Allen, T. D., Rosselot, K. S.	Pollution Prevention for Chemical Processes	John Wiley & Sons, Inc, New Yourk	1997
		2.				
		3.				
	22.2	Дополнителна литература				
		Ред. Број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Gupta, R. S	Environmental Engineering and Science	Government Institutes, Rockville, MD, USA	1997
		2.				

Прилог бр. 3		Предметна програма од прв, втор и трет циклус на студии				
1.	Наслов на наставниот предмет		ЗАШТИТЕНИ ВИДОВИ И ПОДРАЧЈА ВО Р.МАКЕДОНИЈА			
2.	Код		МБ- ЗВПРМ			
3.	Студиска програма		Еколошки ресурси			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)		Факултет за менаџмент на еколошки ресурси			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)		Прв			
6.	Академска година / семестар		Трета година / шести семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	6
8.	Наставник		Доц. д-р Ангелина Средовска Божинов			
9.	Предуслови за запишување на предметот		//			

10.	Цели на предметната програма (компетенции):			
	Целта на предметот е да се запознаат студентите со заштитените видови и подрачја во Република Македонија.			
11.	Содржина на предметната програма 1.Заштитени растителни видови на територија на Република Македонија 2.Заштитени животински видови на територија на Република Македонија 3.Меѓународни критериуми за прогласување на подрачје за заштитено подрачје 4.Закон за заштита на природни реткости 5.Заштитени подрачја на територија на Република Македонија 6.Национални паркови на територија на Република Македонија 7.Природни резервати на територија на Република Македонија 8.Природни споменици на територија на Република Македонија 9.Заштитени предели на територија на Република Македонија			
12.	Методи на учење аудитивно и аудио-визуелно /			
13.	Вкупен расположлив фонд на време			
14.	Распределба на расположливото време		150	
15.	Форми на наставните активности	15.1	Предавања-теоретска настава	30 часови
		15.2	Вежби (лабараториски, аудирориски), семинари, тимска работа	30 часови
16.	Други форми на активности	16.1	Проектни задачи	20 часови
		16.2	Самостојни задачи	20 часови
		16.3	Домашно учење	50 часови

17.	Начин на оценување		2 колоквиуми во наставата или писмен испит од 2 часа		
	17.1	Тестови			70
	17.2	Семинарска работа/проект, презентација писмена и усна			20
	17.3	Активност и учество			10
18.	Критериуми за оценување (бодови/оценка)		до x 50 бода		5 (пет)
			од 51 x до 60 x бода		6 (шест)
			од 61 x до 70 x бода		7 (седум)
			Од 71 x до 80 x бода		8 (осум)
			Од 81 x до 90 x бода		9 (девет)
			Од 91 x до 100 x бода		10 (десет)
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит				
20.	Јазик на кој се изведува наставата		Македонски јазик		
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата		Интерна евалуација преку анкетен прашалник		
22.	Литература				
	22.1	Задолжителна литература			
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач
		1.		1. http://www.moe.gov.mk	
		2.			
		3.			
	22.2	Дополнителна литература			

		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Naucno strucen casopis	TURIZAM	Prirodno matematicki fakultet	2006
		2.				

Прилог бр. 3		Предметна програма од прв, втор и трет циклус на студии				
1.	Наслов на наставниот предмет	БИОДИВЕРЗИТЕТ				
2.	Код	МЕР-БИОД				
3.	Студиска програма	Еколошки ресурси				
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Факултет за менаџмент на еколошки ресурси				
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв				
6.	Академска година / семестар	По избор на кандидатот	7.	Број на ЕКТС кредити	6	
8.	Наставник	Доц. д-р Ангелина Средовска Божинов				
9.	Предуслови за запишување на предметот	//				
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Да се запознаат студентите со биолошката разновидност и разновидноста на сите живи суштества на планетата земја.					
11.	Содржина на предметната програма Вовед Генетска разновидност Видови разновидност екосистем, екосистем разновидно					

	Разновидноста на живиот свет најдобро проучена со најсовремени еволутивен растенија и животни во која мисли на (цветни растенија), меѓу растенијата, односно, цицачи, 'рбетници, во фауна. Биодиверзитето во Р.Македонија			
12.	Методи на учење аудитивно и аудио-визуелно /			
13.	Вкупен расположлив фонд на време			
14.	Распределба на расположливото време		180	
15.	Форми на наставните активности	15.1	Предавања-теоретска настава	30 часови
		15.2	Вежби (лабараториски, аудирориски), семинари, тимска работа	30 часови
16.	Други форми на активности	16.1	Проектни задачи	30 часови
		16.2	Самостојни задачи	30 часови
		16.3	Домашно учење	60 часови
17.	Начин на оценување		2 колоквиуми во наставата или писмен испит од 2 часа	
	17.1	Тестови		70
	17.2	Семинарска работа/проект, презентација писмена и усна		20
	17.3	Активност и учество		10
18.	Критериуми за оценување (бодови/оценка)		до x 50 бода	5 (пет)
			од 51 x до 60 x бода	6 (шест)
			од 61 x до 70 x бода	7 (седум)
			Од 71 x до 80 x бода	8 (осум)
			Од 81 x до 90 x бода	9 (девет)
			Од 91 x до 100 x бода	10 (десет)

19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит					
20.	Јазик на кој се изведува наставата		Македонски јазик			
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата		Интерна евалуација преку анкетен прашалник			
22.	Литература					
	22.1	Задолжителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Ђукановиќ, Мара.	Еколошки изазов	Београд,	1991
		2.	Јанковиќ, М., Ђорђевиќ, В.	Примењена екологија,	Научна књига, Београд	1981
		3.				
		Дополнителна литература				
	22.2	Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Министерство за животна средина и просторно планирање	Прв национален извештај на Р. Македонија	Скопје	2003
		2.				
		3.				

Прилог бр. 3	Предметна програма од прв, втор и трет циклус на студии
--------------	---

1.	Наслов на наставниот предмет	АГРОМЕНАЏМЕНТ			
2.	Код	МЕР-АГРМ			
3.	Студиска програма	Агробизнис			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Факултет за менаџмент на еколошките ресурси			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв			
6.	Академска година / семестар	Трета година/шести семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	5
8.	Наставник	Доц. д-р Александар Дејановски			
9.	Предуслови за запишување на предметот	//			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Предметот има за цел да ги запознае студентите со основните принципи на менаџментот и неговата примена на аграрот				
11.	Содржина на предметната програма Содржина на теоретскиот дел од предметот. Основи на агроменаџментот. Функции на агроменаџментот. Специфики на аграрот и агроменаџментот. Типови на аграрни организации. Легална структура на аграрните организации.Индивидуалните аграрни стопанства-фарми.Менаџери во аграрните организации.Менаџмент на малиот бизнис.Одлучување во аграрните организации. Содржина на вежбите. На вежбите студентите ќе ги практикуваат знаењето од теоретскиот дел.				
12.	Методи на учење аудитивно и аудио-визуелно /				
13.	Вкупен расположлив фонд на време				
14.	Распределба на расположливото време		150		
15.	Форми на наставните	15.1	Предавања-теоретска настава		30 часови

	активности	15.2	Вежби (лабараториски, аудирориски), семинари, тимска работа	30 часови
16.	Други форми на активности	16.1	Проектни задачи	20 часови
		16.2	Самостојни задачи	20 часови
		16.3	Домашно учење	50 часови
17.	Начин на оценување		2 колоквиуми во наставата или писмен испит од 2 часа	
	17.1	Тестови		70
	17.2	Семинарска работа/проект, презентација писмена и усна		20
	17.3	Активност и учество		10
18.	Критериуми за оценување (бодови/оценка)		до x 50 бода	5 (пет)
			од 51 x до 60 x бода	6 (шест)
			од 61 x до 70 x бода	7 (седум)
			Од 71 x до 80 x бода	8 (осум)
			Од 81 x до 90 x бода	9 (девет)
			Од 91 x до 100 x бода	10 (десет)
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит			
20.	Јазик на кој се изведува наставата		Македонски јазик	
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата		Интерна евалуација преку анкетен прашалник	
22.	Литература			

	22.1	Задолжителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Тодор Галев и Богдан Арсовски	Организација на земјоделските стопанства и организација на стоцарското производство	Универзитет Кирил и Методиј,	1990
		2.				
		3.				
	22.2	Дополнителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Бобек Шуклев.	Менаџмент	Универзитет Св.Кирил и Методиј Скопје.	
		2.				
		3.				

Прилог бр. 3		Предметна програма од прв, втор и трет циклус на студии	
1.	Наслов на наставниот предмет	МЕЃУНАРОДНА АГРАРНА ПОЛИТИКА	
2.	Код	МЕР-МАП	

3.	Студиска програма	Агробизнис			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Факултет за менаџмент на еколошките ресурси			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв			
6.	Академска година / семестар	Трета година/шести семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	5
8.	Наставник	Доц. д-р Александар Дејановски			
9.	Предуслови за запишување на предметот	//			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Основната цел на проучување на предметот е да се согледа улогата и значењето на меѓународната аграрна политика				
11.	Вовед.Меѓународен економски систем.Постанок на повоениот МЕС.Создавање на повоениот МЕС.Создавање на три столба.Аграрен протекционизам.Самостојно организирање на самостојните аграрни политики.Принципи на светската трговска организација.Аграрна политика на САД.Притисоци на реформи на заедничката аграрна политика.Увозници и даноци на храната.Јапонија специфичен феномен на аграрната политика				
12.	Методи на учење аудитивно и аудио-визуелно /				
13.	Вкупен расположлив фонд на време				
14.	Распределба на расположливото време		150		
15.	Форми на наставните активности	15.1	Предавања-теоретска настава		30 часови
		15.2	Вежби (лабараториски, аудирориски), семинари, тимска работа		30 часови

16.	Други форми на активности		16.1	Проектни задачи		20 часови	
			16.2	Самостојни задачи		20 часови	
				16.3	Домашно учење		50 часови
17.	Начин на оценување			2 колоквиуми во наставата или писмен испит од 2 часа			
	17.1	Тестови			70		
	17.2	Семинарска работа/проект, презентација писмена и усна			20		
	17.3	Активност и учество			10		
18.	Критериуми за оценување (бодови/оценка)			до x 50 бода		5 (пет)	
				од 51 x до 60 x бода		6 (шест)	
				од 61 x до 70 x бода		7 (седум)	
				Од 71 x до 80 x бода		8 (осум)	
				Од 81 x до 90 x бода		9 (девет)	
				Од 91 x до100 x бода		10 (десет)	
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит						
20.	Јазик на кој се изведува наставата			Македонски јазик			
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата			Интерна евалуација преку анкетен прашалник			
22.	Литература						
	22.1	Задолжителна литература					
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година	

		1.	Зоран Јолевски	Регулатива на СТО и надворешно трговски систем на Р.Македонија		2000 год
		2.				
		3.				
	22.2	Дополнителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Rudolf Bicanic	Economic policy in Socialist Yugoslavija	Cambridge University press	1973
		2.				

Прилог бр. 3		Предметна програма од прв, втор и трет циклус на студии				
1.	Наслов на наставниот предмет		СУРОВИНИ ОД РАСТИТЕЛНО И АНИМАЛНО ПРОИЗВОДСТВО			
2.	Код		МЕР-СРАП			
3.	Студиска програма		Безбедност на храна			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)		Факултет за менаџмент на еколошки ресурси			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)		Прв циклус			
6.	Академска година / семестар		По избор на студентот	7.	Број на ЕКТС кредити	6
8.	Наставник		Доц. д-р Даниела Беличовска			
9.	Предуслови за запишување на предметот		//			
10.	Цели на предметната програма (компетенции):					

	Целта на предметот е да се запознаат студентите со основите за преработката на месо и месните производи.			
11.	1.Лебни и други житни растенија; квалитет на културите во промет 2.Зрнести и мешункасти растенија; квалитет на култури во промет 3.Фуражни растенија; квалитет на култури во промет 4.Индустриски растенија; квалитет на производите во промет 5.Зачински и аромашични растенија; квалитет на културите во промет 6.Заштита на зрнести производи во складишта Суровини од животинско потекло 1.Системи за безбедност во примарно сточарско производство; вовед и имплементација на системите за безбедност во целокупното фармерско производство; контролни точки и стандарди; екологија на отпадоци од фармерски производство 2. Хигиена на сместување, одгледување и експлоатација на животните 3. Методи за оценка на благосостојба на животните; хумано постапување со животните при транспорт 4.Хигиена на молзење и опрема за молзење 5.Хигиена на опрема за производство на јајца 6.Почетен квалитет на млеко 7.Почетен квалитет на месо 8.Квалитет на јајца			
12.	Методи на учење аудитивно и аудио-визуелно /			
13.	Вкупен расположлив фонд на време			
14.	Распределба на расположливото време		180	
15.	Форми на наставните активности	15.1	Предавања-теоретска настава	30 часови
		15.2	Вежби (лабараториски, аудиториски), семинари, тимска работа	30 часови

16.	Други форми на активности	16.1	Проектни задачи	20 часови
		16.2	Самостојни задачи	20 часови
		16.3	Домашно учење	80 часови
17.	Начин на оценување		2 колоквиуми во наставата или писмен испит од 2 часа	
	17.1	Тестови		70
	17.2	Семинарска работа/проект, презентација писмена и усна		20
	17.3	Активност и учество		10
18.	Критериуми за оценување (бодови/оценка)		до x 50 бода	5 (пет)
			од 51 x до 60 x бода	6 (шест)
			од 61 x до 70 x бода	7 (седум)
			Од 71 x до 80 x бода	8 (осум)
			Од 81 x до 90 x бода	9 (девет)
			Од 91 x до 100 x бода	10 (десет)
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит			
20.	Јазик на кој се изведува наставата		Македонски јазик	
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата		Интерна евалуација преку анкетен прашалник	
22.	Литература			
	22.1	Задолжителна литература		

		Ред.б рој	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Гоце Василевски	Зрнести и клубенести култури	Универзитетски учебник, Скопје	2004
		2.	Гоце Василевски	Зрнести и клубенести култури	Практикум, Печатница Гоце Делчев, Скопје,	1994
		3.	Гоце Василевски	Ориз, Монографија, Трибина македонска,	Скопје	1997
	22.2	Дополнителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Ивановски, Р.П.,	Фуражно производство	Универзитет Св. Кирил и Методиј, Скопје	2000
		2.	Miskovic, B	Krmno bilje	Naucna knjiga, Beograd	1986

Прилог бр. 3		Предметна програма од прв, втор и трет циклус на студии				
1.	Наслов на наставниот предмет			СТАТИСТИКА		
2.	Код			МЕР-СТАТ		
3.	Студиска програма			Безбедност на храна		
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)			Факултет за менаџмент на еколошки ресурси		
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)			Прв циклус		
6.	Академска година / семестар			Втора година / четврти семестар	7.	Број на ЕКТС кредити
						5

8.	Наставник	Проф. д-р Маријан Стевановски
9.	Предуслови за запишување на предметот	//
10.	Цели на предметната програма (компетенции) Целта на овој предмет е да ги научи студентите на методите и вештините кои ќе ги користат како подлога за продлабочување на новите содржини во подоцнежните години на студирање. Понатаму, тежиштето на изучување на овој предмет е детално воведување на студентите во користењето на методот на применетата статистичка анализа. Примената на овие методи може да биде корисна во текот на студиите и тоа кај пишувањето на семинарски трудови, како и кај изготвувањето на дипломски работи. Исто така, научените методи и вештини во праксата, можат да се применуваат кај изработката на стручни и научни трудови. Исто така, можат да послужат на идното работно место.	
11.	Со држина на предметната програма 63. Општи поими на статистиката Дефиниција на статистика, дефинирање на статистичкиот збир (временски, географски и појмовно). Фази во статистиката: собирање (набљудување), групирање и анализирање. Прибирање на статистичките податоци земајќи ги предвид опфатот (изцрпно и репрезентативно) и времето (еднократно, периодично и тековно). 64. Групирање на статистички податоци Групирање според номиналното обележје (атрибутивни и географски низи), по редоследно обележје (редоследна низа), временско обележје (интервални и моментални временски низи) и нумеричко обележје (нумеричка низа). 65. Статистики табели и графичко прикажување Креирање на општи и извештајни табели (едноставни, збирни и комбинирани табели). Креирање на аналитички табели. Површински графикони, линиски графикон и картограм. Правила на цртање и интерпретација на поединечните графички прикази. 66. Карактеристики на дистрибиција Средни големини (аритметичка средина, медијан, долен и горен квартал, мод, геометриска средина, хармониска средина), моменти на дистрибуција (околу средина, околу нула, околу големина „а“ и околу големина „а и б“). 67. Мерки на дисперзија, асиметрија и мерки на заобленост Распон на варијација, интерквartil, варијанса, стандардна девијација, коефициент на кvartilна девијација, коефициент на варијација и стандардизирана варијабла. Мерки на асиметрија (алфа три, Персонов коефициент и Боулиев коефициент). Мерка на заобленост алфа четири. 68. Анализа на временски низи Основна анализа на временски низи. Формирање интервални и моментни временски низи. Графичко прикажување и споредување на временските низи (аритметичка мерка на ординати и логаритамска мерка на ординати). 69. Индекси Збирни индекси (индекс на вредности, индекс на физички обем, и тоа како агрегатен збирен индекс и како мерена аритметичка средина на индивидуални индекси, и индекс на цени исто	

	така како агрегатен збиен индекс и како мерена аритметичка средина на индивидуални индекси). Индивидуални индекси (индекси на постојана база и индекси на променлива база). Индекси на променлива база се нарекуваат уште и верижни индекси. 70. Средни вредности на временските низи Статички средни вредности (аритметичка средина, хронолошка средина и геометриска средина). Динамични средни вредности (линеарен тренд, криволиниски трендови). Испитување на репрезентативноста на линеарните и криволиниските трендови. Предвидување со користење на трендот на модели. 71. Непараметриски трендови и сезонски појави Метода на подвижен просек. Анализа на сезонски осцилации. Сезонски индекси. Резидуални индекси. 72. Регресија и корелација Едноставна линеарна регресија. Едноставна линеарна корелација. Криволиниска корелација. Корелација на ранг. 73. Проценка на непознатите карактеристики на основниот збир Проценка на аритметичката средина на основниот збир. Одредување на големината на примерокот за проценка на аритметичка средина и вкупноста на основниот збир. Проценка на вкупноста на основниот збир. 74. Проценка на непознатите карактеристики на основниот збир Проценка на пропорциите на основниот збир. Одредување на големината на примерокот за проценка на пропорциите на основниот збир. Проценка на коефициентот на корелација на основниот збир. Проценка на коефициентот на регресија на основниот збир. 75. Тестирање на хипотезите за непознатите карактеристики на основниот збир Тестирање на хипотезите за непозната карактеристика на основниот збир. Тест на долна и горна граница, тест на долна граница, тест на горна граница. Тестирање на хипотезата за непозната пропорција на основниот збир. Тестирање на долна и горна граница, тестирање на долна граница, тестирање горна граница. 76. Тестирање на хипотезите за непознатите карактеристики на основниот збир Тестирање на хипотезите за разликата на аритметичките средини помеѓу два основни зборови. Тестирање на хипотези за разликата на пропорцијата помеѓу два основни зборови. 77. Тестирање на хипотезите за непознатите карактеристики на основниот збир Тестирање на хипотези за непознатиот коефициент на корелација и за непознат коефициент на регресија на основниот збир. Вежби: Освен преку предавања, наставата по овој предмет ќе се изведува и како семинарска настава (аудиторни вежби) и лабораториска настава. Во рамките на семинарската настава студентите ќе обработуваат конкретни примери од праксата. Тоа се различни податоци за жителство, за стопанството, и за појави како во земјата така и во светот. Добиените резултати се анализираат преку дискусија. Еден дел од наставата се врши на персонални компјутери. Тоа се таканаречените лабораториски вежби. Вежбите ќе се изведуваат во Excel.	
12.	Методи на учење аудитивно и аудио-визуелно /	
13.	Вкупен расположлив фонд на време	

14.	Распределба на расположливото време		150	
15.	Форми на наставните активности	15.1	Предавања-теоретска настава	30 часови
		15.2	Вежби (лабараториски, аудиториски), семинари, тимска работа	45 часови
16.	Други форми на активности	16.1	Проектни задачи	15 часови
		16.2	Самостојни задачи	20 часови
		16.3	Домашно учење	40 часови
17.	Начин на оценување		2 колоквиуми во наставата или писмен испит од 2 часа	
	17.1	Тестови		70
	17.2	Семинарска работа/проект, презентација писмена и усна		20
	17.3	Активност и учество		10
18.	Критериуми за оценување (бодови/оценка)		до x 50 бода	5 (пет)
			од 51 x до 60 x бода	6 (шест)
			Од 61 x до 70 x бода	7 (седум)
			Од 71 x до 80 x бода	8 (осум)
			Од 81 x до 90 x бода	9 (девет)
			Од 91 x до100 x бода	10 (десет)
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит			
20.	Јазик на кој се изведува наставата		Македонски јазик	
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата		Интерна евалуација преку анкетен прашалник	
22.	Литература			

	22.1	Задолжителна литература				
		Ред.б рој	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Kero, B. Bojanić- Glavica.	Statistika u primjerima,	Fakultet organizacije i informatike, Varaždin	2003
		2.	Славе Ристески	Економска Статистика	Економск и Факултет , Скопје , УКИМ	1991
		3.	Славе Ристески	Статистика за Бизнис и економија	Економски Факултет, Скопје , УКИМ	1999
	22.2	Дополнителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Šošić, I.	Primijenjena Statistika	Školska knjiga, Zagreb	2004
		2.	Roger J. Barlow	Statistics	John Willey and sons	1989

Прилог бр. 3		Предметна програма од прв, втор и трет циклус на студии	
1.	Наслов на наставниот предмет		ПРЕРАБОТКА ОД ПОЛЕДЕЛСКИ ПРОИЗВОДИ
2.	Код		МЕР – ППП
3.	Студиска програма		Безбедност на храна

4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Факултет за менаџмент на еколошки ресурси			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв циклус			
6.	Академска година / семестар	По избор на студентот	7.	Број на ЕКТС кредити	6
8.	Наставник	Проф. д-р Кирил Филев			
9.	Предуслови за запишување на предметот	//			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Целта на предметот е да се запознаат студентите со основите за преработка на поледеслките производи				
11.	1.Производство на брашно и производи од брашно 2.специјално мелничарство 3.Производи на леб; суровини за производство на леб 4.Технологија на производство на леб, месење и ферментација; делење и формирање; печење на тестото 5.Чување на лебот 6.Производство на други видови пекарски производи 7.производство на растителни масти и масла Суровини и нивна обработка; екстракција;чистење на суровото масло; рафинирање на маслото;складирање на маслото 8.Производство на растителни масти 9.Производство на шеќер и скроб; суровини, прием и подготовка на шеќерна репка за екстракција, екстракција на сокот; сушење на екстрахираните резанки; Чистење и сулфитација; филтрација на сокот и испарување; кристализација; центрифугирање; производство на рафиниран шеќер, производство на скроб 10.Производство на слад и пиво; суровини за производство на слад; технологија за производство на слад 11.Технологија на производство на пиво; суровини за производство на пиво; технологија за производство на пиво				

	12.Производство на суви теста, бели слатки и украсни печива			
12.	Методи на учење аудитивно и аудио-визуелно /			
13.	Вкупен расположлив фонд на време			
14.	Распределба на расположливото време		180	
15.	Форми на наставните активности	15.1	Предавања-теоретска настава	30 часови
		15.2	Вежби (лабараториски, аудиториски), семинари, тимска работа	30 часови
16.	Други форми на активности	16.1	Проектни задачи	20 часови
		16.2	Самостојни задачи	20 часови
		16.3	Домашно учење	80 часови
17.	Начин на оценување		2 колоквиуми во наставата или писмен испит од 2 часа	
	17.1	Тестови		70
	17.2	Семинарска работа/проект, презентација писмена и усна		20
	17.3	Активност и учество		10
18.	Критериуми за оценување (бодови/оценка)		до x 50 бода	5 (пет)
			од 51 x до 60 x бода	6 (шест)
			од 61 x до 70 x бода	7 (седум)
			Од 71 x до 80 x бода	8 (осум)
			Од 81 x до 90 x бода	9 (девет)
			Од 91 x до100 x бода	10 (десет)
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит			
20.	Јазик на кој се изведува наставата		Македонски јазик	

21.	Метод на следење на квалитетот на наставата		Интерна евалуација преку анкетен прашалник			
22.	Литература					
	22.1	Задолжителна литература				
		Ред.б рој	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Г.Василевски	Преработка на поледески производи	Универзитетск и учебник , Скопје	1999
		2.	Државен завод за статистика	Полјоделство, овоштарство и лозарство	Државен завод за статистика	2011
	22.2	Дополнителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Eric Lichtfouse, Marjolaine Hamelin, Mireille Navarrete	Sustainable Agricultu re: Volume 2	INRA - USA	2011
		2.	Wallace E. Huffman, Robert Eugene Evenson -	Science for agriculture: a long-term perspective	John Wiley & Sons	2006

Прилог бр. 3		Предметна програма од прв, втор и трет циклус на студии	
1.	Наслов на наставниот предмет		ЕТИКА

2.	Код	МЕР-Е			
3.	Студиска програма	Безбедност на храна			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Факултет за менаџмент на еколошки ресурси			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв циклус			
6.	Академска година / семестар	По избор на студентот	7 .	Број на ЕКТС кредити	6
8.	Наставник	Проф. д-р Соња Ризоска Јовановска			
9.	Предуслови за запишување на предметот	//			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Целта на овој курс е да се научат студентите да применуваат етичките критериуми во претприемништво и водењето на бизнисите преку користење на вистински студии на случај и развивање на чувствителноста на студентите за етички професионално однесување во процесите на донесување одлуки				
11.	Содржина на предметната програма Вовед и методологијата на деловната етика. Историски и филозофска заднина Етичко донесување одлуки (основни модели). Етичко однесување на фирмата како конкурентска предност. Корпоративната социјална одговорност и морална одговорност на менаџерите. Етички кодекси на однесување, етичка обука, athical ревизија. Организации кои го поддржуваат етички пристапи: професионалните тела, етички асоцијации Меѓународен Етика во бизнисот Тековен етика предизвици Презентација на студии на случај. Дискусии со ethicists или претприемачи. Извештаи за теренски истражувања.				
12.	Методи на учење аудитивно и аудио-визуелно /				
13.	Вкупен расположлив фонд на време				
14.	Распределба на расположливото	180			

	време			
15.	Форми на наставните активности	15.1	Предавања-теоретска настава	30 часови
		15.2	Вежби (лабараториски, аудиториски), семинари, тимска работа	30 часови
16.	Други форми на активности	16.1	Проектни задачи	20 часови
		16.2	Самостојни задачи	20 часови
		16.3	Домашно учење	80 часови
17.	Начин на оценување		2 колоквиуми во наставата или писмен испит од 2 часа	
	17.1	Тестови		70
	17.2	Семинарска работа/проект, презентација писмена и усна		20
	17.3	Активност и учество		10
18.	Критериуми за оценување (бодови/оценка)		до x 50 бода	5 (пет)
			Од 51 x до 60 x бода	6 (шест)
			од 61 x до 70 x бода	7 (седум)
			Од 71 x до 80 x бода	8 (осум)
			Од 81 x до 90 x бода	9 (девет)
			Од 91 x до100 x бода	10 (десет)
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит			
20.	Јазик на кој се изведува наставата		Македонски јазик	

21.	Метод на следење на квалитетот на наставата		Интерна евалуација преку анкетен прашалник			
22.	Литература					
	22.1	Задолжителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Kerzner H	Project Management a system approach to planning, scheduling and controlling	John Wiley	2003
		2.	<u>Peter Singer</u>	<u>Practical Ethics</u>	Cambridge University press	2011
		3.	<u>Красимира Василева Мутафчиева</u>	<u>Етика - начала</u>	Тракиски Универзитет	2004
	22.2	Дополнителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	<u>Marianne M. Jennings</u>	<u>Business Ethics: Case Studies and Selected Readings</u>	Cengage learning	2011
2.	<u>O. C. Ferrell, John Fraedrich, Ferrell</u>	<u>Business Ethics: Ethical Decision Making & Cases</u>	Cedngage learning	2012		

--	--

Прилог бр. 3		Предметна програма од прв, втор и трет циклус на студии			
1.	Наслов на наставниот предмет	ПРЕРАБОТКА НА ОВОШЈЕ И ЗЕЛЕНЧУК			
2.	Код	МЕР- ПОЗ			
3.	Студиска програма	Безбедност на храна			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Факултет за менаџмент на еколошки ресурси			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв циклус			
6.	Академска година / семестар	трета година /шести семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	6
8.	Наставник	Проф. д-р Благица Цекова			
9.	Предуслови за запишување на предметот	//			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Студентите се запознаваат со најновите технолошки постапки за преработка и конзервирање на овошјето и зеленчукот				
11.	1.Вовед, со запознавање на технолошките постапки за преработка и конзервивање на овошјето и зеленчукот 2.Процеси кои настануваат после бербата на зеленчукотот и овошјето 3.Помошни средства и сировини 4.Подготвителни работи при конзервирањето (прием, чување , класирање , миење , бланширање и тн.) 5.Принципи на конзериврање на зеленчукот и овошјето 6.Машини и апарати за изведување на технолошките процеси при преработка на овошјето и зеленчукот				

12.	Методи на учење аудитивно и аудио-визуелно /				
13.	Вкупен расположлив фонд на време				
14.	Распределба на расположливото време		120		
15.	Форми на наставните активности	15.1	Предавања-теоретска настава		30 часови
		15.2	Вежби (лабараториски, аудиториски), семинари, тимска работа		30 часови
16.	Други форми на активности	16.1	Проектни задачи		10 часови
		16.2	Самостојни задачи		20 часови
		16.3	Домашно учење		30 часови
17.	Начин на оценување		2 колоквиуми во наставата или писмен испит од 2 часа		
	17.1	Тестови			70
	17.2	Семинарска работа/проект, презентација писмена и усна			20
	17.3	Активност и учество			10
18.	Критериуми за оценување (бодови/оценка)		до x 50 бода		5 (пет)
			од 51 x до 60 x бода		6 (шест)
			Од 61 x до 70 x бода		7 (седум)
			Од 71 x до 80 x бода		8 (осум)
			Од 81 x до 90 x бода		9 (девет)
			Од 91 x до100 x бода		10 (десет)
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит				
20.	Јазик на кој се изведува наставата		Македонски јазик		

21.	Метод на следење на квалитетот на наставата		Интерна евалуација преку анкетен прашалник			
22.	Литература					
	22.1	Задолжителна литература				
		Ред.б рој	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	В. Црнчевиќ	Преработка на овошје и зеленчук	Скопје	1977
		2.	Gordana Niketić- Aleksić	Tehnologija voća i povrća	Poljoprivredni fakultet , Beograd	1982
		3.	Prof. dr Zoran Ilić, Prof. dr Eiazar Fallik	Čuvanje povrća	Kosovska Mitrovica	2002
	22.2	Дополнителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	prof. dr Zoran Ilić, prof. dr Elazar Fallik, prof. dr Mile	Berba, sortiranje, pakovanje i čuvanje povrća	Poljoprivredni fakultet Zubin Potok , Novi Sad	2009
		2.	Prof. dr Zoran Ilić, Prof. dr Eiazar Fallik	Čuvanje povrća	Kosovska Mitrovica	2002

Прилог бр. 3	Предметна програма од прв, втор и трет циклус на студии
---------------------	--

1.	Наслов на наставниот предмет	УПРАВУВАЊЕ СО КВАЛИТЕТ И БЕЗБЕДНОСТ НА ХРАНАТА			
2.	Код	МЕР-УКБХ			
3.	Студиска програма	Безбедност на храна			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Факултет за менаџмент на еколошки ресурси			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв циклус			
6.	Академска година / семестар	Трета година / шести семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	5
8.	Наставник	Доц. д-р Даниела Беличовска			
9.	Предуслови за запишување на предметот	//			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Целта на предметот е да се стекнаат со знаење студентите со управување со квалитет и безбедност на храната.				
11.	1.Вовед со управување со квалитет и безбедност на храната. 2. Цел и задачи со со управување со квалитет и безбедност на храната. 3. Управување со квалитет и безбедност од анимално и растително потекло. 4. Иновации со управување на квалитет и безбедност на храната 5. Системи со управување на квалитет и безбедност на храната 6.микробиолошка загаденост од аспект на безбедност на градинарски култури, поделелските култури, овоштарски култури,анимални производи				
12.	Методи на учење аудитивно и аудио-визуелно /				
13.	Вкупен расположлив фонд на време				
14.	Распределба на расположливото време		150		
15.	Форми на наставните активности	15.1	Предавања-теоретска настава		30 часови
		15.2	Вежби (лабараториски, аудиториски), семинари, тимска		30 часови

			работа	
16.	Други форми на активности	16.1	Проектни задачи	15 часови
		16.2	Самостојни задачи	25 часови
		16.3	Домашно учење	50 часови
17.	Начин на оценување		2 колоквиуми во наставата или писмен испит од 2 часа	
	17.1	Тестови		70
	17.2	Семинарска работа/проект, презентација писмена и усна		20
	17.3	Активност и учество		10
18.	Критериуми за оценување (бодови/оценка)		до x 50 бода	5 (пет)
			од 51 x до 60 x бода	6 (шест)
			Од 61 x до 70 x бода	7 (седум)
			Од 71 x до 80 x бода	8 (осум)
			Од 81 x до 90 x бода	9 (девет)
			Од 91 x до 100 x бода	10 (десет)
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит			
20.	Јазик на кој се изведува наставата		Македонски јазик	
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата		Интерна евалуација преку анкетен прашалник	
22.	Литература			
	22.1	Задолжителна литература		

		Ред.б рој	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Проф.д-р Југослав Зибероски	Земјоделска микробиологија	Тебернакул Скопје	2002
		2.	Dr Vladimir Tomović	Senzorni kvalitet svinjskog mesa	Zagreb	2009
		3.	Dušica Ivanov i Nikola Marjanović	Metodologija određivanja trans masnih kiselina	Zagreb	2008
	22.2	Дополнителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Zdravko Šumić	Prebiotici u industriji mlijeka	Технолошки Факултет , Скопје	2008
		2.	Prof. dr Midhat Jašić	Čuvanje voća i povrća u hladnjačama sa kontroliranom atmosferom	Sarajevo-Tuzla	2010

Прилог бр. 3		Предметна програма од прв, втор и трет циклус на студии	
1.	Наслов на наставниот предмет	ТЕХНОЛОГИЈА НА МЕСО И ПРОИЗВОДИ ОД МЕСО	
2.	Код	MEP- TMIM	
3.	Студиска програма	Безбедност на храна	
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Факултет за менаџмент на еколошки ресурси	
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв циклус	

6.	Академска година / семестар	трета година /шести семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	5
8.	Наставник	Доц. д-р Даниела Беличовска			
9.	Предуслови за запишување на предметот	//			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Студентите се запознаваат со најновите технолошки постапки за преработка и конзервирање на месо и производи од месо				
11.	1.Вовед, 2.Основи на остеологијата и миологија на домашните животни.Анатомија 3. Типови , раси , категории и животни за колење 4.Оценување и распределување за животните за колење 5.Транспорт и подготовка 6.Технолошка опрема за животни за колење 7.Оценување, утврдување на квалитетот на труповите 8.Расекување, пакување и дистрибуција на месото 9.Технолочко проектирање на кланици. ПРАКТИЧНА НАСТАВА 1.Теренски вежби				
12.	Методи на учење аудитивно и аудио-визуелно /				
13.	Вкупен расположлив фонд на време				
14.	Распределба на расположливото време	150			
15.	Форми на наставните	15.1	Предавања-теоретска настава		30 часови

	активности	15.2	Вежби (лабараториски, аудиториски), семинари, тимска работа	45 часови
16.	Други форми на активности	16.1	Проектни задачи	15 часови
		16.2	Самостојни задачи	20 часови
		16.3	Домашно учење	40 часови
17.	Начин на оценување		2 колоквиуми во наставата или писмен испит од 2 часа	
	17.1	Тестови		70
	17.2	Семинарска работа/проект, презентација писмена и усна		20
	17.3	Активност и учество		10
18.	Критериуми за оценување (бодови/оценка)		до x 50 бода	5 (пет)
			од 51 x до 60 x бода	6 (шест)
			Од 61 x до 70 x бода	7 (седум)
			Од 71 x до 80 x бода	8 (осум)
			Од 81 x до 90 x бода	9 (девет)
			Од 91 x до 100 x бода	10 (десет)
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит			
20.	Јазик на кој се изведува наставата		Македонски јазик	
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата		Интерна евалуација преку анкетен прашалник	
22.	Литература			

	22.1	Задолжителна литература				
		Ред.б рој	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Б.Џинлески	Месо и преработки од месо	Скопје	1991
		2.	Milena Medarević, Mladen Bereta	Arome mesa i produkata od mesa	Технолошки Факултет , Загреб	2009
		3.	Joseph Kerry, John Kerry, David Ledward	Meat Processing: Improving Quality	Woodhead Publishing limited	2002
	22.2	Дополнителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Biljana Pešović	Meso kao sirovina u proizvodnji kobasica	Технолошки Факултет , Загреб	2008
		2.	Fidel Toldrá	Handbook of Meat Processing	Wiley- blackwell	2010

Прилог бр. 3		Предметна програма од прв, втор и трет циклус на студии	
1.	Наслов на наставниот предмет	ОПЕРАЦИОНИ ИСТРАЖУВАЊА	
2.	Код	МЕР-ОИ	
3.	Студиска програма	Безбедност на храна	
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра,	Факултет за менаџмент на еколошки ресурси	

	оддел)				
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв циклус			
6.	Академска година / семестар	По избор на студентот	7.	Број на ЕКТС кредити	6
8.	Наставник	Доц. д-р Дори Павлоска Ѓорѓиоска			
9.	Предуслови за запишување на предметот	/			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Да се запознаат теоретските основи, методи и техники на оперативните истражувања во врска со проблемите кои можат да се формализираат преку линеарно програмирање и да се запознаат области во кои овие знаења можат практично да се применат.				
11.	Содржина на предметната програма 1. Вовед во операционите истражувања: методологија на операционите истражувања, извори на знаења за операционите истражувања Формулирање на проблеми, дефинирање на проблеми од аспект на операциониот истражувач. Едноставен пример. Фази на методологијата на операционите истражувања: анализа и опис на проблеми; формулирање на математичкиот модел на проблеми; верификација на модели и користење на модели за предвидување на состојби; одбирање на соодветни алтернативи; презентирање на резултатите и заклучоците од студијата; примена и проценка на исполнувањето на целите. Општества, меѓународни организации, Web-портали за операциони истражувања. 2. Основи на линеарната алгебра: Матрици и вектори, матрици и системи на линеарни равенки, Гаус – Јорданов (Gauss-Jordan) метод за решавање на системи на линеарни равенки. Поим и дефиниција на матрици и вектори, скаларен производ на вектори, операции со матрици. Дефиниција на системи на линеарни равенки, прикажување на систем од линеарни равенки со матрици, видови на решенија за системи на линеарни равенки, елементарни операции, пронаоѓање на решенија на системи за линеарно едначење со помош на Гаус – Јордановиот метод, основни променливи и решенија на системи на линеарни равенки. Линеарна независност и линеарна зависност, инверзна матрица, детерминанти. Дефиниција на линеарна зависност и независност, ранг на матрицата, користење на инверзни матрици за решавање на системи на линеарни равенки, решавање на системи на линеарни равенки со помош на детерминанти. 3. Вовед во линеарно програмирање Дефиниција на проблемот линеарно програмирање, графичко решение на проблемот линеарно програмирање со две променливи. Функција на целта и променливата на одлучување. Системи за ограничување: стандарден, канонски и општ проблем. Претпоставки: пропорционалност и адитивност, целобројност, доверливост. Решение и оптимално решение. Теореме на линеарно програмирање. Конвексно множество. Графичко решавање на проблемот линеарно програмирање, дефинирање на решенија на ограничување, одредување на подрачја за заедничко решение на ограничување, дефинирање на основни решенија, изнаоѓање на оптимално решение. Посебни случаи на линеарно програмирање. Анализирање и дефинирање на некои проблеми на линеарно програмирање: проблемот на исхрана, проблемот на распоредување на работи, проблемот на пресметување на капитал, краткорочно финансиско планирање, модел на произведен процес, користење на линеарно програмирање за решавање на повеќестапни проблеми на одлучување: модел на залихи, повеќестапни финансиски проблеми, повеќестапно распоредување на работи.				

	4. Симплекс алгоритам Решавање на стандардниот проблем на линеарно програмирање, симплекс алгоритам. Дефинирање на стандарден облик LP, дефинирање на ограничувања и нивно претворање во систем на линеарни равенки, дефинирање на функциите на целта и нејзино проширување, услов за ненегативност. Симплекс алгоритам: својства и карактеристики, базични и небазични променливи, можни базични решенија, соседни базични решенија, чекори на алгоритмот: поставување на почетни базични решенија, испитување на оптималноста на поставеното базично решение, барање на соседно базично решение. Решавање на проблемите на линеарно програмирање за минимум. Симплекс алгоритам за решавање на проблемот на минимализација, преведување на проблемот на минимализација во стандарден проблем, двофазен симплекс метод: поставување на почетно базично решение и воведување на вештачки променливи, испитување на употребливост и оптималност на поставеното базично решение, барање на соседно употребливо базично решение. Решавање на општи проблеми на линеарното програмирање. Дефиниција на општ проблем на линеарно програмирање. Специфичности на множеството ограничувања. Методот на големо M: Поставување на почетно базично решение и воведување на вештачки променливи, испитување на употребливоста и оптималноста на поставеното базично решение, барање на соседно употребливо базично решение. Двојност на линеарното програмирање. Поставување на двоен проблем: стандарден и останати проблеми LP. Економска интерпретација на дуалниот проблем. Теорија на двојноста и нејзини последици. Поврзаност на двојниот проблем и оригиналниот симплекс алгоритам. Дуален симплекс метод: чекори и интерпретација. Посебни својства на симплекс алгоритмот. Алтернативни оптимални решенија: дефиниција и интерпретација на алтернативните оптимални решенија, мултиплицирање на оптимални решенија. Неограничени проблеми на линеарно програмирање: субоптимални решенија. Дегенерирани базични решенија и и кружење на симплекс алгоритам. Променливи без ограничувања на предзнакот. 5. Сензитивна анализа Графички вовед во сензитивната анализа, деловно користење на цени во сенка, анализа на з-вредности, ако постоечката база не е веќе оптимална, анализа на чувствителност, кога еден или повеќе параметри се менуваат, пронаоѓање на двојни проблеми на линеарното програмирање, економска интерпретација на двојниот проблем, теорема за двојноса и нејзините последици, цени во сенка. 6. Транспортен проблем на линеарното програмирање Формулирање на транспортен проблем, барање на можни решенија на транспортните проблеми. Дефиниција на транспортен проблем. TPLP како општ проблем и како специфичен проблем на линеарното програмирање. Специфични својства TPLP. Поставување на ограничувања (понуда и побарувачка). Видови на транспортни проблеми: отворен транспортен проблем со вишок во понудата, отворен транспортен проблем со вишок во побарувачката, затворен транспортен проблем. Почетно базично решение TPLP, методи за поставување на почетен распоред на товарот: метод на корнер, метод на минимални трошоци, Вогелов (Vogelov) апроксимативен метод. Дегенерација на транспортниот проблем и нејзино решавање. Двоен транспортен проблем. Оптимално решавање на транспортен проблем. Барање на оптимални решенија, методи. MODI метод, метод на релативни трошоци, метод кој не бара почетен распоред на товарот: Коцигов (Kotzig) метод, метод на Форд (Ford) и Фулкерсон (Fulkerson). Сензитивна анализа на транспортниот проблем: промена на функциите на целта, промена на количествата на понудите и побарувачката. Интерпретација на двојните променливи. Останати класи на транспортни проблеми. Проблемот на придружување: дефинирање и поставување на проблемот на придружување, решавање на проблемот на придружување: унгарски метод, чекори и интерпретација на решенија. Проблем на претворање и поставување на проблем на претворање, решавање на проблем на претворање. 7. Останати теми во линеарно претворање За познавање со останатите методи на линеарното програмирање: ревидиран симплекс метод, решавање на комплексни проблеми на линеарното програмирање, симплекс методи за променливи ограничени одозгора, Кармаркаров (Karmarkarov) метод. Целобројно програмирање.
12.	Методи на учење аудитивно и аудио-визуелно

13.	Вкупен расположлив фонд на време		180 часа	
14.	Распределба на расположливото време			
15.	Форми на наставните активности	15.1	Предавања-теоретска настава	30 часа
		15.2	Вежби (лабараториски, аудиториски), семинари, тимска работа	30 часа
16.	Други форми на активности	16.1	Проектни задачи	20 часа
		16.2	Самостојни задачи	20 часа
		16.3	Домашно учење	80 часа
17.	Начин на оценување			
	17.1	Тестови (два колоквиуми или писмен испит)		60 поени
	17.2	Семинарска работа/проект, презентација писмена и усна		30 поени
	17.3	Активност и учество		10 поени
18.	Критериуми за оценување (бодови/оценка)		до 50 бода	5(пет)
			од 51 до 60 бода	6(шест)
			од 61 до 70 бода	7(седум)
			од 71 до 80 бода	8(осум)
			од 81 до 90 бода	9(девет)
			од 91 до 100 бода	10(десет)
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит		Најмногу 20% отсуство од наставата во текот на семестарот	
20.	Јазик на кој се изведува наставата		Македонски јазик	

21.	Метод на следење на квалитетот на наставата			Комисија за самоевалуација		
22.	Литература					
	22.1	Задолжителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Todor Galev	Metodi i modeli na operacioni istraživanja vo ekonomikata i organizacijata na zemjodelstvoto	Naša Kniga	1973
		2.	Mona Abid	Operation Research for Management	Global India publications	2008
		3.	Gerald Midgley, Alejandro Ochoa-Arias	Community Operational Research	Congress cataloging	2004
		22.2	Дополнителна литература			
	Ред. број		Автор	Наслов	Издавач	Година

		1.	Sharma	<i>Operations Research: Theory and Applications</i>	Macmillan Publishers India Limited	2009
		2.	Група автори	Збирка задачи по оперативни истражувања	Универзитет Св. Климент Охридски, Технички факултет, Битола	2004
		3.	Daniel P. Heyman, Matthew J. Sobel	Stochastic Models in <i>Operations Research</i> , Vol. II	Lucent technologies Publisher	2003

Прилог бр. 3		Предметна програма од прв, втор и трет циклус на студии				
1.	Наслов на наставниот предмет			МЕНАџМЕНТ НА ЧОВЕЧКИ РЕСУРСИ		
2.	Код			М-МЧР		
3.	Студиска програма			Менаџмент		
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)			Факултет за менаџмент		
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)			Прв		
6.	Академска година / семестар			Трата година / петти семестар	7 .	Број на ЕКТС кредити 6

8.	Наставник	Проф. д-р Роберт Димитровски
9.	Предуслови за запишување на предметот	//
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Запознавање со основните принципи на управувањето со човековите активности во функција на подигањето на ефективностa и ефикасноста на работењето. Студентите ќе ги запознаат првичните напори како да се стигне до човекот со цел тој да биде комплетно посветен на работата која ја врши но и во функција на негово задоволување како хумано суштество. Вежбите како комплемент на студиумот со заокружување на теориските основи треба да обезбедат основни вештини и познавања на проблемите во муѓучовечкото комуницирање на работа и во врска со работата. Елементарно ниво на комуникациски способности и вештини се предвидуваат во рамките на наив. Студентите преку практични вежби и симулации на состојби ќе ја доловат сликата и механизмите за разрешување. Елементарни познавања за организацијата, управувањето и групната динамика се потребни како основа за совладување на предвиденото.	
11.	Содржина на предметната програма 78. Вовед во Менаџментот на човечки ресурси како наука Појава и поим за менаџмент со човечки ресурси. Дефиниции за менаџментот со човечки ресурси. Теории (Маслов....). Хауторнов експеримент. Елтон Мајо. Бихејвиоризам. Развој на интересот за Менаџментот на човечки ресурси. 16. Менаџментот на човечки ресурси како научна дисциплина Менаџментот на човечки ресурси како наука. Улогата и местото на Менаџментот на човечките ресурси во светот на глобалното општество и дефинирање на Менаџментот на човечки ресурси. 17. Анализа на работата Што е тоа работа. Поим и дефинирање. Карактеристики на процесот на работата. Постапки и инструменти кои ја определуваат работата и нејзините димензии. 18. Потребa од системски пристап кон човечките ресурси Планирање на очекуваните ресурси. Предвидување и потребата од предвидување. Проектирање и прогницирање. Оптимирање, усогласување и евалуација на активностите во обезбедување на човечки ресурси. 19. Обезбедување на организациите со хуман потенцијал Регрутирање. Поим за регрутирање. Екстерно, интерно регрутирање. Постапки и методи на регрутирање. 20. Избор на потребните човечки потенцијали Селекција на вработените. Поим и начини на селекција. Методи и инструменти за селекција. Оперативни постапки на селектирање. Интервју, социјализација, евалуација.	

	21. Одржување на нивото на ефикасност на вработените Обука на вработените и кандидатите за вработување. Поим и потреба од обука. Програми за обука. Начин и организација на обуката. Трендови и практики за обука во глобалното општество. ЕвалуацијаEvalvacija на постигнувањата од обуката. 22. Оценка на нивото и перформансите на вработените Оценка за перформансите на вработените. Видови на оценки. Оценки и методи. Инструменти на оценка. Грешки и отстапувања. Корекции и потреба од нив. 23. Управување со кариера Што е тоа кариера. Развој на кариера. Облици и проценки на кариерен развој. Проценки и искуства во областа на кариерата. Управување со кариерата. Индивидуални, групни и организациски аспекти на процесите на управувањето со кариерниот развој на вработените во организацијата. 24. Плати и надоместоци по основ на работата Надоместоци. Поим. Материјални и нематеријални. Систем на плати. Политики, конкурентност, баланси. Основна плата. Надоместоци. Плати на основа на перформанси, теории, симулации. 25. Регулирање на работните односи Работни односи и договори врз нив. Законска основа. Колективни договори и колективно договарање. Видови на договори. Општ и гранкови колективни договори. Синдикати: поим, улога, место и функција. 26. Флуктуација на кадри Напуштање на организацијата. Поим и причини. Видови на флуктуација на кадри. Управување и можности за управување.			
12.	Методи на учење аудитивно и аудио-визуелно /			
13.	Вкупен расположлив фонд на време			
14.	Распределба на расположливото време	180		
15.	Форми на наставните активности	15.1	Предавања-теоретска настава	30 часови
		15.2	Вежби (лабараториски, аудиториски), семинари, тимска работа	45 часови

16.	Други форми на активности		16.1	Проектни задачи	20 часови
			16.2	Самостојни задачи	20 часови
			16.3	Домашно учење	65 часови
17.	Начин на оценување			2 колоквиуми во наставата или писмен испит од 2 часа	
	17.1	Тестови			70
	17.2	Семинарска работа/проект, презентација писмена и усна			20
	17.3	Активност и учество			10
18.	Критериуми за оценување (бодови/оценка)			до x 50 бода	5 (пет)
				од 51 x до 60 x бода	6 (шест)
				од 61 x до 70 x бода	7 (седум)
				Од 71 x до 80 x бода	8 (осум)
				Од 81 x до 90 x бода	9 (девет)
				Од 91 x до 100 x бода	10 (десет)
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит				
20.	Јазик на кој се изведува наставата			Македонски јазик	
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата			Интерна евалуација преку анкетен прашалник	
22.	Литература				
	22.1	Задолжителна литература			

		Ред .бр ој	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Bogicevic B.	Menadzment ljudskih resursa	CID	2004
		2.	Kulic. Z.	Upravljanje ljudskim resursima sa organizacionim ponasanjem	Megatrend, Beograd	2003
		3.				
	22. 2	Дополнителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.				
		2.				
		3.				

Прилог бр. 3	Предметна програма од прв, втор и трет циклус на студии
---------------------	--

1.	Наслов на наставниот предмет	ОРГАНИЗАЦИСКО ОДНЕСУВАЊЕ			
2.	Код	М-ООДНЕ			
3.	Студиска програма	Бизнис менаџмент, Јавна администрација и локална самоуправа			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Факултет за менаџмент			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв			
6.	Академска година / семестар	Втора година / трети семестар	7 .	Број на ЕКТС кредити	6
8.	Наставник	Доц. д-р Владо Велкоски			
9.	Предуслови за запишување на предметот	//			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Курсот ги претставува основните проблеми во организационото однесување во здравството. Учениците ќе се вклучуваат во дискусии, одигрување улоги, менаџерски игри и проучување на случаи и може да се очекува, преку вакви и други методи на активно учење, да постигнат свесност, чувство и основни средства за менаџирање на сите димензии од организациското однесување.				
11.	Содржина на предметната програма 1. Основни концепти на организациското однесување во организациите за здравствена заштита (поединец, улога, група). 2. Работни односи во организациите за здравствена заштита. 3. Комуникација, конфликт, водење, мотивација и управување со промени. 4. Значењето на менаџерската ефикасност во комплексните мултипрофесионални организации за здравствена заштита.				
12.	Методи на учење аудитивно и аудио-визуелно /				
13.	Вкупен расположлив фонд на време				
14.	Распределба на расположливото		150		

	време			
15.	Форми на наставните активности	15.1	Предавања-теоретска настава	30 часови
		15.2	Вежби (лабараториски, аудирориски), семинари, тимска работа	30 часови
16.	Други форми на активности	16.1	Проектни задачи	20 часови
		16.2	Самостојни задачи	20 часови
		16.3	Домашно учење	50 часови
17.	Начин на оценување		2 колоквиуми во наставата или писмен испит од 2 часа	
	17.1	Тестови		70
	17.2	Семинарска работа/проект, презентација писмена и усна		20
	17.3	Активност и учество		10
18.	Критериуми за оценување (бодови/оценка)		до x 50 бода	5 (пет)
			од 51 x до 60 x бода	6 (шест)
			од 61 x до 70 x бода	7 (седум)
			Од 71 x до 80 x бода	8 (осум)
			Од 81 x до 90 x бода	9 (девет)
			Од 91 x до 100 x бода	10 (десет)
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит			

20.	Јазик на кој се изведува наставата		Македонски јазик			
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата		Интерна евалуација преку анкетен прашалник			
22.	Литература					
	Задолжителна литература					
		Ред .бр ој	Автор	Наслов	Издавач	Година
	22.1	1.	Велкоски В., Кочоска М.	Менаџирање со промените и однесувањето во организациите	Гинис, Прилеп	2011
		2.	Hersey,P., Blanchard H. K., Johnson E. D.	Management of organizational behavior: leading human resources	Pearson Prentice Hall	2008
		3.	Ivancevich M J., Konopaske R, Matteson T. M.	Organizational Behavior and Management	McGraw-Hill	2010
	Дополнителна литература					
	22.2	Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.				

		2.				
		3.				